

**Strategia de Dezvoltare Locală
a comunei Țigănași
județul Iași
2021-2027**

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
a comunei Tigănași, județul Iași
pentru perioada 2021-2027

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	9
PARTEA I. MACRO-CONTEXT	11
<i>CAPITOLUL 1. CONTEXT MONDIAL ȘI EUROPEAN.....</i>	13
Context mondial	13
Contextul european	22
<i>CAPITOLUL 2. CONTEXT NAȚIONAL</i>	47
<i>CAPITOLUL 3. CONTEXT REGIONAL.....</i>	77
<i>CAPITOLUL 4. CONTEXT JUDEȚEAN.....</i>	95
PARTEA II. PREZENTARE LOCALĂ ȘI ANALIZA DIAGNOSTIC.....	117
<i>CAPITOLUL 1. PREZENTARE LOCALĂ.....</i>	119
Localizare geografică și acces	119
Scurt istoric și componență teritorial-administrativă	123

Aspecte istorice ale comunei Țigănași	126
Elemente de cadru natural	145
Relații în teritoriu	172
Imagini din comuna Țigănași.....	179
CAPITOLUL 2. POPULAȚIE ȘI FOND LOCATIV	197
Demografie – evoluție și structură.....	197
Salariați și câștig salarial	219
Șomeri și rata șomajului.....	224
Fondul locativ	228
CAPITOLUL 3. INFRASTRUCTURĂ DE ACCES. UTILITĂȚI PUBLICE. FACTORI DE MEDIU.....	233
Rețea de drumuri	233
Rețea de alimentare cu apă și canalizare	237
Alimentarea cu gaze naturale.....	245
Alimentarea cu energie electrică și iluminat public.....	245
Transport public	246

Serviciul de salubritate	247
Factori de mediu	247
CAPITOLUL 4. SERVICII PUBLICE	250
Sănătate.....	250
Asistență socială	253
Educație și cultură.....	259
Cultură, artă și timp liber	286
Viața spirituală locală	303
Administrația publică locală.....	316
CAPITOLUL 5. ECONOMIE	323
Agricultură.....	323
Piscicultură.....	337
Silvicultură.....	337
Mediul de afaceri.....	339

PARTEA III. ANALIZA SWOT	342
Agricultură și dezvoltare rurală.....	344
Educație, cultură și culte	353
Sănătate și asistență socială.....	363
Administrație publică	372
Economie și potențial local.....	377
PARTEA IV. DEZVOLTARE LOCALĂ: 2021-2027	388
Portofoliu proiecte pentru perioada 2021-2027	390
Surse posibile de finanțare.....	397
Monitorizare și implementare	424

CUVÂNT ÎNAINTE

Dragi cetățeni ai comunei Țigănași,

Sunt la al treilea mandat de primar, datorită faptului că dumneavoastră, ați avut încredere că pot administra comuna în așa fel încât să ne fie bine tuturor, ținând cont de trei factori esențiali pentru un standard calitativ al vieții: sănătate, educație și dezvoltare economică .

Toate proiectele menționate în strategia de dezvoltare anterioară, au fost duse la îndeplinire, și iată că astăzi, sunt în măsură să vă prezint alte obiective importante pentru comunitatea noastră, obiective ce sunt prevăzute în strategia de dezvoltare 2021-2027.

Atragerea investitorilor, care prin capitalul financiar investit creează noi locuri de muncă, devine din acest moment prioritatea agendei de lucru a administrației locale.

Sper ca locuitorii comunei Țigănași, să ne fie alături și să contribuie constant la procesul de dezvoltare al comunei noastre, astfel încât să ne putem îndeplini gândurile și aspirațiile.

Sunt convins, că doar printr-o colaborare optimă între primărie și cetățeni, prin eforturi colective putem să atingem țintele propuse!

Vă mulțumesc pentru tot spijinul acordat și îmi doresc să ne bucurăm în continuare de fiecare proiect realizat.

Cu respect și considerație,

Cu stimă,
Primar Comuna Țigănași,
Iulian CHIRILĂ

PARTEA I

MACRO CONTEXT

- › Capitolul 1. Context mondial și european
- › Capitolul 2. Context național
- › Capitolul 3. Context regional
- › Capitolul 4. Context județean

CAPITOLUL 1. CONTEXT MONDIAL ȘI EUROPEAN

Context mondial

Anul 2020 va rămâne în istorie ca „anul COVID-19”. Pandemia cauzată de noul coronavirus reprezintă un șoc enorm pentru economii, atât în Uniunea Europeană, cât și la nivel mondial, cu consecințe foarte grave din punct de vedere socio-economic.

La nivel mondial, criza provocată de COVID-19 reprezintă o provocare care necesită soluții imediate. Uniunea Europeană a elaborat planuri de sprijinire a eforturilor țărilor partenere în combaterea pandemiei, realizând o acțiune colectivă concentrată pe următorii piloni:

- soluții la criza sanitară imediată și la nevoile umanitare ce decurg din aceasta
- consolidarea sistemelor de sănătate, de aprovizionare cu apă și de canalizare ale țărilor partenere:
- sporirea capacităților de cercetare și de pregătire pentru a face față pandemiei.

- atenuarea impactului socioeconomic.

Comisia Europeană, a realizat în toamna anului 2020 o analiză¹ a activității economice din țările membre UE, din care a reieșit următoarele:

- în prima jumătate a anului 2020, activitatea economică din Europa a suferit un șoc major și s-a redresat puternic în al treilea trimestru, concomitent cu eliminarea treptată a măsurilor restrictive. Cu toate acestea, recrudescența din ultimele săptămâni a pandemiei duce la o serie de perturbări, în timp ce autoritățile naționale introduc noi măsuri de sănătate publică pentru a limita răspândirea virusului. Previziunile de creștere pe perioada analizată fac obiectul unui grad extrem de ridicat de incertitudine și de riscuri.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_20_1269

Potrivit previziunilor economice ² formulate de Comisia Europeană, economia zonei euro va înregistra următoarele date:

Economia Zonei Euro- previziuni			
Perioada Previziunii	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Octombrie 2020	scădere de 7,8%	creștere de 4,2 %	creștere de 3%
Iunie 2020	scădere de 8,7%	creștere de 6,1 %	creștere de 6,1%

sursa: Adaptată după Comisia Europeană- previziuni Economice din 2020

Din tabelul anterior sesizăm că previziunile din Iunie 2020 erau pesimiste cu privire la scăderea economiei în anul 2020 și mai optimiste pentru următorii doi ani. Nici în zona euro, nici în UE producția nu este preconizată să revină la nivelul pre-pandemic în 2022.

Impactul economic al pandemiei a variat foarte mult în Uniunea Europeană și aceeași variabilitate este valabilă și în ceea ce privește perspectivele de redresare. Această neuniformitate reflectă răspândirea virusului, strictețea măsurilor de sănătate

² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/summer-2020-economic-forecast-deeper-recession-wider-divergences_ro

publică adoptate pentru a-l ține sub control, compoziția sectorială a economiilor naționale și forța răspunsurilor politice naționale.

Previziunile au fost elaborate în contextul unei incertitudini grave, statele membre anunțând noi măsuri de sănătate publică importante în a doua jumătate a lunii octombrie 2020 pentru a limita răspândirea virusului.

Aceste previziuni se bazează pe seria uzuală de ipoteze tehnice referitoare la întemeiate pe informațiile disponibile până la data de 22 octombrie 2020:

- evoluția cursurilor de schimb
- evoluția ratelor dobânzilor
- evoluția prețurilor produselor de bază

Pentru toate celelalte date necesare, inclusiv cele referitoare la politicile publice, aceste previziuni iau în considerare informațiile disponibile până la data de 22 octombrie, inclusiv. Cu excepția cazului în care politicile sunt anunțate în mod credibil și sunt

detaliate în mod corespunzător, estimările pornesc de la ipoteza că politicile nu se modifică.

Previziunile realizate depind de două ipoteze tehnice importante:

1. În primul rând, se presupune că măsurile de sănătate publică rămân în vigoare într-o anumită măsură în perioada analizată în previziuni. Cu toate acestea, după înăsprirea lor semnificativă în cel de al patrulea trimestru al anului 2020, se estimează că strictețea măsurilor va scădea treptat în 2021. Se presupune, de asemenea, că impactul economic al unui anumit nivel de restricții va scădea în timp, pe măsură ce sistemul de sănătate și agenții economici se adaptează la mediul creat de pandemie.
2. În al doilea rând, având în vedere că relațiile viitoare dintre UE și Regatul Unit nu sunt încă clare, previziunile pentru 2021 și 2022 se bazează pe o presupunere tehnică conform căreia UE și Regatul Unit vor face

schimburi comerciale în temeiul normelor Organizației Mondiale a Comerțului privind clauza națiunii celei mai favorizate începând cu 1 ianuarie 2021. Această ipoteză este utilizată doar în scop de prognozare și nu reflectă nici o anticipare și nici o previziune în ceea ce privește rezultatele negocierilor dintre UE și Regatul Unit cu privire la relațiile lor viitoare.

Următoarea previziune a Comisiei Europene va fi o actualizare a previziunilor privind PIB-ul și inflația urmează să fie prezentate în februarie 2021 și vor fi previziunile economice din iarna anului 2021.

La nivel politic global, ne aflăm în fața primirii rezultatului alegerilor prezidențiale din Statele Unite ale Americii: aparent, Joe Biden este viitorul președinte american, dar va mai fi cel puțin o perioadă de minim două luni până acesta își va începe mandatul. Referitor modul de abordare a relațiilor transatlantice, Joe Biden a anunțat la Conferința de Securitate de la Munchen,

din februarie 2019, că America va arăta altfel, iar relațiile se vor reface, îmbunătăți. Candidatul democrat a avut aceeași poziție proeuropeană și pro NATO pe tot parcursul campaniei electorale.

„Strategia de Dezvoltare a României în următorii 20 de ani”, editată de Academia Română în anul 2017 prezintă câteva elemente importante pentru contextul mondial, care sunt regăsite în discursul președintelui american Donald Trump- acesta preciza următoarele:

> „Susținem cu tărie NATO, o alianță care are la bază legăturile din timpul celor două Războaie Mondiale, care au detronat fascismul, și un Război Rece care a înfrânt comunismul... . Însă partenerii noștri trebuie să-și îndeplinească obligațiile financiare”. „Iar acum, în urma unor discuții foarte directe și deschise, aceștia (N.B. statele partenere, ex. România – Parteneriatul strategic) au început să facă acest lucru. Ne așteptăm din partea partenerilor noștri, din NATO, din Orientul Mijlociu, din Pacific – să joace

un rol semnificativ și direct în operațiunile militare și strategice și să-și achite partea lor din costuri”.

> „În același timp, Administrația mea a răspuns cererilor poporului american pentru controlul imigrației și securizarea frontierelor. Prin punerea în aplicare a legilor privind imigrația, vom putea mări salariile, ajuta șomerii, să economisim miliarde de dolari și să ne facem mai sigure comunitățile noastre”. „Trebuie să restabilim integritatea și aplicarea legii la frontierele noastre. Pentru aceasta, vom începe în curând construcția unui mare zid de-a lungul frontierei noastre sudice”.

> „Mai multe națiuni din întreaga lume, cum ar fi Canada, Australia și multe altele – au un sistem de imigrație bazat pe merit. Principiul de bază este acela că persoanele care doresc să emigreze într-o țară trebuie să se poată susține singure din punct de vedere financiar”. „Nu este compasiune, ci nesăbuintă, să permiți intrarea necontrolată

a unor persoane din locuri unde o verificare adecvată (în materie de securitate) nu este posibilă (...) Nu putem permite formarea unui cap de pod pentru terorism în interiorul Americii – nu putem permite ca țara noastră să devină un sanctuar pentru extremiști”.

De asemenea, Donald Trump anunțase faptul că a cerut Departamentului Apărării să dezvolte un plan pentru distrugerea organizației teroriste Stat Islamic și noile sancțiuni impuse de Washington la adresa entităților și persoanelor care sprijină programul balistic al Iranului și a reafirmat susținerea sa pentru „alianța de neclintit” a Statelor Unite cu Israelul.

Potrivit unui sondaj de opinie realizat de CNN și ORC, peste 75% dintre persoanele care au urmărit discursul lui Donald Trump au avut o reacție pozitivă și aproape șapte din zece telespectatori sunt de părere că politicile propuse de președinte vor îndrepta Statele Unite ale Americii în direcția bună.

La nivelul anului 2020, candidatul democrat Joe Biden a avut o poziție mai deschisă, proeuropeană și pro NATO pe tot parcursul campaniei electorale. Dacă acesta își va implementa mandatul în aceeași direcție, contextul macro-politic va fi favorabil și pentru Uniunea Europeană.

Contextul european

Uniunea Europeană a stabilit o serie de priorități care conturează agenda sa politică până în 2024, în urma alegerilor europene din mai 2019. Aceste priorități contribuie la abordarea principalelor provocări cu care se confruntă UE și cetățenii săi, pe plan politic, economic sau social.

Prioritățile Uniunii Europene și a statelor membre au fost stabilite în urma unui dialog între:

- liderii UE
- miniștrii statelor membre

- instituțiile UE
- grupurile politice din Parlamentul European.

În iunie 2019, liderii Uniunii Europene și-au stabilit prioritățile în **Agenda strategică a UE pentru perioada 2019-2024**. Aceasta reprezintă o sursă de inspirație pentru prioritățile politice ale Comisiei Europene, elaborate înainte de preluarea oficială a mandatului de 5 ani.

Agenda strategică a UE pentru perioada 2019-2024

**Construirea unei
Europe ecologice,
echitabile și neutre
din punct de vedere
climatic**

**Protejarea
cetățenilor și a
libertăților**

**Promovarea
intereselor și a
valorilor europene la
nivel global**

**Dezvoltarea unei
baze economice
solide și dinamice**

sursa: adaptare după Consiliul Europei³

Uniunea Europeană își propune să abordeze provocările interne și externe într-un mod integrat. Pentru ca acțiunea externă să fie eficace, are nevoie de o bază economică internă solidă. Instituțiile de la nivelul UE trebuie să se concentreze asupra a ceea ce contează. În concordanță cu principiul subsidiarității și cu cel al proporționalității, UE trebuie să acorde o atenție sporită

³ <https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/>

aspectelor importante și o atenție redusă amănuntelor. Trebuie să le acorde actorilor sociali și economici suficient spațiu să respire, să creeze, să inoveze. Va fi important să se colaboreze cu cetățenii, cu societatea civilă și cu partenerii sociali, precum și cu actorii regionali și locali. Instituțiile noastre de la nivelul UE vor lucra în conformitate cu litera și spiritul tratatelor. Ele vor respecta principiile democrației, statului de drept, transparenței și egalității între cetățeni și între statele membre. Buna guvernare depinde și de o punere în aplicare riguroasă și o asigurare riguroasă a respectării normelor și politicilor asupra cărora s-a convenit, procese care trebuie monitorizate îndeaproape.

O prezentare succintă a principalelor priorități politice conturate în cadrul **Agendei strategice a UE pentru perioada 2019-2024** este realizată mai jos, în tabelul următor:

Agenda strategică a UE pentru perioada 2019-2024

Descrierea priorităților politice

Prioritățile politice	Scurtă descriere
Protejarea cetățenilor și a libertăților	Controlul eficient al frontierelor externe ale UE și dezvoltarea unei politici cuprinzătoare în domeniul migrației. Combaterea terorismului, a criminalității transfrontaliere și a criminalității online, creșterea capacității de reziliență a UE împotriva dezastrelor naturale și a celor provocate de om.
Dezvoltarea unei baze economice solide și dinamice	Construirea unei economii reziliente prin aprofundarea uniunii economice și monetare, finalizarea uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital, consolidarea rolului internațional al monedei euro, investițiile în competențe și educație, sprijinirea întreprinderilor europene, adoptarea transformării digitale și dezvoltarea unei politici industriale solide.
Construirea unei Europe ecologice, echitabile și neutre din punct de vedere climatic	Investițiile în inițiative ecologice care îmbunătățesc calitatea aerului și a apei, promovarea agriculturii durabile și protejarea sistemelor de mediu și a biodiversității. Crearea unei economii circulare eficiente și a unei piețe europene a energiei care să ofere energie durabilă, sigură și la prețuri accesibile. O tranziție mai rapidă către surse regenerabile de energie și eficiență energetică, reducând, în același

	timp, dependența UE de sursele externe de energie. Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale.
Promovarea intereselor și a valorilor europene la nivel global	Construirea unei politici externe solide, cu o politică de vecinătate ambițioasă și un parteneriat cuprinzător cu Africa. Promovarea păcii, stabilității, democrației și a drepturilor omului la nivel mondial. Asigurarea unui comerț solid, bazat pe multilateralism și pe o ordine mondială axată pe norme globale. Asumarea unei responsabilități sporite în materie de securitate și apărare, cooperând îndeaproape cu NATO.

sursa: adaptare după Consiliul Europei⁴

În septembrie 2015, la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, țări din întreaga lume au semnat Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite (Agenda 2030 a ONU) și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale acesteia, stabilind împreună o listă de acțiuni concrete de întreprins pentru oameni și pentru planetă.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/>

sursa: Organizației Națiunilor Unite, Agenda 2030 a ONU

Liderii mondiali și-au declarat angajamentul pentru eradicarea sărăciei, protejarea planetei și asigurarea faptului că toți oamenii se bucură de pace și prosperitate. Obiectivele de dezvoltare durabilă, împreună cu Acordul de la Paris privind schimbările climatice, reprezintă foaia de parcurs către o lume mai bună, cadrul mondial pentru cooperarea internațională în materie de dezvoltare durabilă și dimensiunile economice, sociale, de mediu

și de guvernanță ale acestui cadru. UE a fost una dintre principalele forțe care au sprijinit Agenda 2030 a ONU, angajându-se ferm să o pună în aplicare.

Obiectivele de dezvoltare durabilă nu reprezintă un obiectiv în sine, ci servesc drept puncte de reper. Acestea oferă o perspectivă necesară pe termen lung, care merge dincolo de perioadele electorale și de dorința de a obține câștiguri rapide pe termen scurt. Aceste obiective ne ajută să menținem democrații solide, să construim economii moderne și dinamice și să contribuim la o lume cu standarde de viață mai ridicate, în care inegalitățile se reduc, să ne asigurăm că nimeni nu este lăsat în urmă, cu respectarea în același timp a resurselor limitate de care dispune planeta noastră și prezervarea acestora pentru generațiile viitoare.

În urma eforturilor de reformă depuse la toate nivelurile, am asistat la o redresare a fundamentelor economice ale UE după criza economică și financiară⁵

Cu toate acestea, potrivit unor previziuni recente⁶, trebuie să consolidăm ratele de creștere, să reducem nivelul datoriei și să menținem disciplina fiscală pentru a asigura cadrul necesar unei economii solide. Dacă nu luăm măsuri pentru a spori reziliența economică și coeziunea și pentru a aborda vulnerabilitățile structurale, putem pierde, în anii care vor urma, impulsul câștigat, fapt asociat cu riscuri mari. Dimpotrivă, dacă efectuăm reformele structurale necesare, putem asigura un nivel mai ridicat de bunăstare și un viitor mai solid, inclusiv prin investiții în cercetare și inovare, servicii publice, sisteme de protecție socială și protecția mediului. Sunt necesare măsuri atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre pentru a asigura sustenabilitatea

⁵ *Analiza anuală a creșterii pentru anul 2018, Comisia Europeană, p. 690.*

⁶ *Previziunile economice europene din toamna anului 2018, publicate la 8 noiembrie 2018. Se poate consulta la adresa: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip089_en_0.pdf.*

sistemelor de pensii și a sistemelor bugetare, inclusiv stabilitatea veniturilor fiscale în cadrul pieței unice.

În plus, multe provocări au devenit din ce în ce mai presante și ne amenință bunăstarea și prosperitatea economică. Toate aceste provocări sunt complexe și strâns legate între ele, ceea ce înseamnă că abordarea uneia dintre ele poate avea consecințe pozitive asupra altora.

Deficitul cel mai grav în materie de sustenabilitate și totodată cea mai mare provocare cu care ne confruntăm este datoria ecologică, de a cărei scadență ne apropiem prin utilizarea abuzivă și epuizarea resurselor noastre naturale; acest lucru ne amenință capacitatea de a răspunde nevoilor generațiilor viitoare în limitele în limitele resurselor de care dispune planeta noastră. La nivel mondial, presiunea asupra resurselor de bază, de la apă dulce până la terenuri fertile, pune în pericol însăși existența omenirii.

Consumul global de resurse materiale a crescut de paisprezece ori între 1900 și 2015 și se estimează că va crește de peste două ori între 2015 și 2050⁷, lumea se apropie rapid de mai multe puncte critice. Pe lângă presiunea asupra mediului, acest lucru reprezintă o provocare serioasă pentru economia Uniunii Europene, care este dependentă de materiale de pe piețele internaționale.

Uniunea Europeană intenționează să își asigure materiile prime critice pentru sectoarele strategice, după ce epidemia de coronavirus a arătat problemele pe care le poate avea Europa în cazul unor întreruperi ale aprovizionării.

Comisia Europeană a prezentat în Septembrie 2020 următoarele măsuri cu privire la materiile prime necesare la nivelul Uniunii Europene:

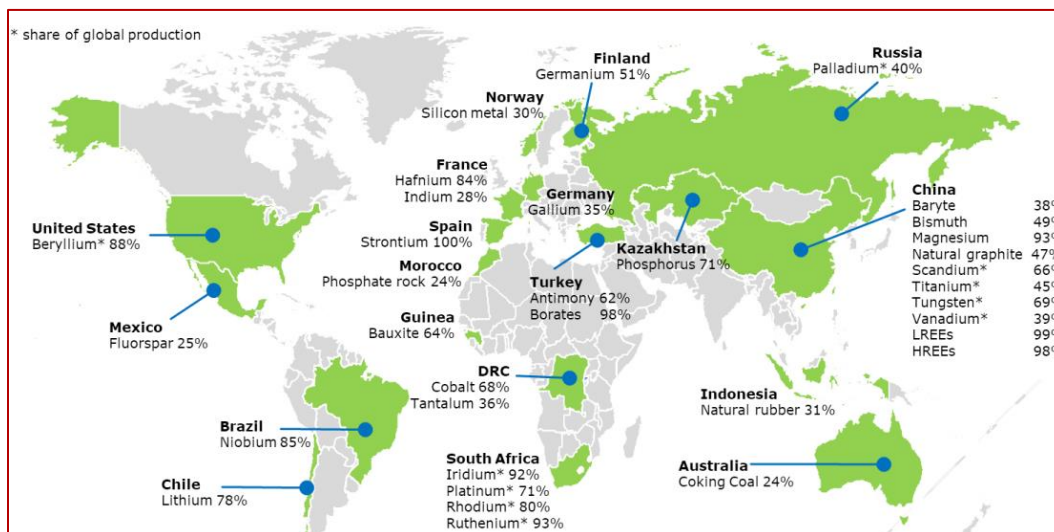
⁷WWF. 2018. *Living Planet Report - 2018: Aiming Higher*. Grooten, M. și Almond, R.E.A.(editori). WWF, Gland, Elveția.

- plan de acțiune privind materiile prime critice
- lista din 2020 a materiilor prime critice
- un studiu prospectiv privind materiile prime critice pentru tehnologii și sectoare strategice din perspectiva anilor 2030 și 2050.

Aprovizionarea cu materii prime critice necesare UE suferă de o mare concentrare a furnizorilor, după cum putem observa și din harta de mai jos.

China livrează 98% din necesarul UE de pământuri rare, Turcia asigură aceeași proporție de borat, iar Africa de Sud este sursa a 71% din consumul de platină și are proporții și mai mari la iridiu, rodii și ruteniu.

Harta Furnizorilor de materii prime strategice pentru Europa

sursa: Comisia Europeană

Planul de acțiune pentru achiziția materiilor prime critice analizează provocările actuale și viitoare și propune acțiuni de reducere a dependenței Europei de țările terțe, diversificând oferta provenită atât din surse primare, cât și din surse secundare și îmbunătățind eficiența și circularitatea utilizării resurselor, promovând, în același timp, aprovizionarea responsabilă la nivel mondial.

Planul de acțiune al Comisie Europene privind materiile prime critice urmărește:

- să stabilească lanțuri valorice reziliente pentru ecosistemele industriale ale UE.
- să reducă dependența de materiile prime critice principale prin utilizarea circulară a resurselor, prin folosirea produselor durabile și prin inovare.
- să consolideze aprovizionarea internă cu materii prime în UE.
- să diversifice aprovizionarea de proveniență din țări terțe și să elimine denaturările în ceea ce privește comerțul internațional, respectând totodată pe deplin obligațiile internaționale ale UE.

Pentru a atinge aceste obiective, Comisia Europeană a screat o ***Alianță europeană în domeniul materiilor prime***. Prin reunirea

tuturor părților interesate relevante, alianța se va concentra în primul rând pe nevoile cele mai presante, și anume pe creșterea rezilienței UE în ceea ce privește lanțul valoric al pământurilor rare și al magneților, întrucât aceasta este vitală pentru majoritatea ecosistemelor industriale ale UE.

Acțiunile vizează atât tranziția către o economie verde și digitală, cât și reziliența Europei și autonomia în ceea ce privește tehnologiile esențiale necesare pentru o astfel de tranziție. Lista materiilor prime critice a fost actualizată pentru a reflecta evoluția importanței economice și a provocărilor în materie de aprovizionare, pe baza aplicării lor în industrie, incluzând, spre exemplu, litiul, care este esențial pentru trecerea la mobilitatea electrică și a fost adăugat pe listă pentru prima dată.

Dezvoltarea regională și coeziunea după 2020: noul cadru, în forma sintetizată

Investițiile în dezvoltare regională se vor realiza pe cinci priorități investiționale mijlocite optim de Uniunea Europeană, dar se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele Fondului European de Dezvoltare Regională și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

1. **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
2. **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

3. **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.

4. **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

5. **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii:

- Regiuni mai puțin dezvoltate
- Regiuni în tranziție,
- Regiuni mai dezvoltate).

Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se vor introduce noi criterii pentru a

reflecta mai bine realitatea de pe teren, în vederea alocării fondurilor:

- șomajul în rândul tinerilor
- nivel scăzut de educație
- schimbări climatice
- primirea și integrarea migrantilor

Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la Uniunea Europeană. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu **Programul de sprijin al reformei**, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, **noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din**

calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de **strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie**; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi **politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.**

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („**Interreg**”) va ajuta statele membre să depășească **obstacolele transfrontaliere** și să dezvolte **servicii comune**. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit **Mecanismul transfrontalier european**.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea **Investițiilor interregionale pentru inovare**. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea **clusterelor paneuropene** în sectoare prioritare precum datele masive (big

data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un **bilanț anual al performanței**, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, **statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni**, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare

Subvențiile singure nu pot face față nevoilor semnificative de investiții. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de pârghie și sunt mai aproape de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului **fond InvestEU** administrat central, pentru a accesa garanția oferită de bugetul UE. Combinarea subvențiilor și instrumentelor financiare este mai ușoară, iar noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune

Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea

proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale.

În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la Uniunea Europeană se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

CAPITOLUL 2. CONTEXT NAȚIONAL

Eurostat este departamentul Comisiei Europene responsabil de publicarea unor statistici comparabile pentru tot teritoriul Uniunii Europene. Serviciul consolidează datele colectate de autoritățile naționale și le armonizează pentru a garanta că fiecare indicator – de exemplu valoarea șomajului – este calculat la fel în toate statele membre.

La începutul anilor '70, Eurostat a instituit clasificarea NUTS (Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică) ca un sistem unic și coerent de împărțire a teritoriului UE pentru a produce statistici regionale pentru Comunitate. Timp de aproximativ treizeci de ani, punerea în aplicare și actualizarea clasificării NUTS au fost gestionate în cadrul unei serii de „acorduri pentru bărbați” între statele membre și Eurostat.

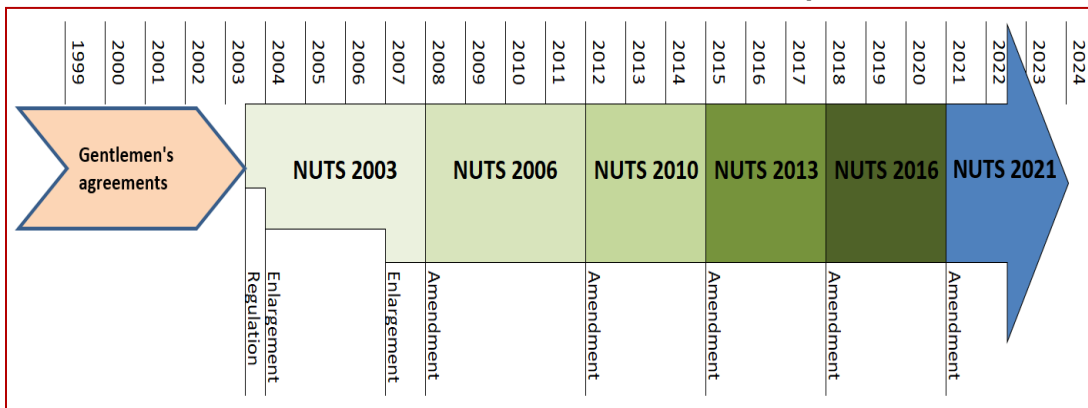
Lucrările la Comisia Europeană privind realizarea Regulamentului (CE) nr. 1059/2003- pentru a da un statut legal

NUTS au început în primăvara anului 2000. Acest regulament a fost adoptat în mai 2003 și a intrat în vigoare în iulie 2003.

Regulamentul specifică, de asemenea, stabilitatea clasificării timp de cel puțin trei ani. Stabilitatea se asigură că datele se referă la aceeași unitate regională pentru o anumită perioadă de timp. Acest lucru este crucial pentru statistici, în special pentru seriile cronologice.

Cu toate acestea, uneori interesele naționale necesită schimbarea defalcării regionale a unei țări. Când se întâmplă acest lucru, țara în cauză informează Comisia Europeană cu privire la modificări. La rândul său, Comisia modifică clasificarea la sfârșitul perioadei de stabilitate în conformitate cu regulile regulamentului NUTS.

Istoricul clasificării NUTS în Europa

sursa: Comisia Europeană- Eurostat

O primă modificare regulată a anexelor a fost adoptată prin Regulamentul (CE) nr. 105/2007 al Comisiei și versiunea NUTS 2003 a fost înlocuită cu versiunea 2006 la 1 ianuarie 2008. Aceasta a fost precedată de completarea clasificării NUTS cu defalcările regionale ale țările care au aderat la UE în 2004 și 2007 (a se vedea Regulamentul (CE) nr. 1888/2005 al Comisiei și Regulamentul (CE) nr. 176/2008 al Comisiei).

A doua modificare regulată a anexelor a fost adoptată prin Regulamentul (UE) nr. 31/2011 al Comisiei, a intrat în vigoare la

7 februarie 2011 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisie (Eurostat), de la 1 ianuarie 2012.

Al treilea amendament regulat la anexe a fost adoptat prin Regulamentul (UE) nr. 1319/2013 al Comisiei , intrat în vigoare la 31 decembrie 2013 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisia Europeană (Eurostat), de la 1 ianuarie 2015.

Al patrulea amendament extraordinar la anexe a fost adoptat prin Regulamentul (UE) nr. 868/2014 al Comisiei, intrat în vigoare la 8 august 2014 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisie (Eurostat), de la 1 ianuarie 2015. Al cincilea amendament la anexe (unul regulat) a fost adoptat prin Regulamentul (UE) 2016/2066 al Comisiei , a intrat în vigoare la 19 decembrie 2016 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisie (Eurostat), de la 1 ianuarie 2018 .

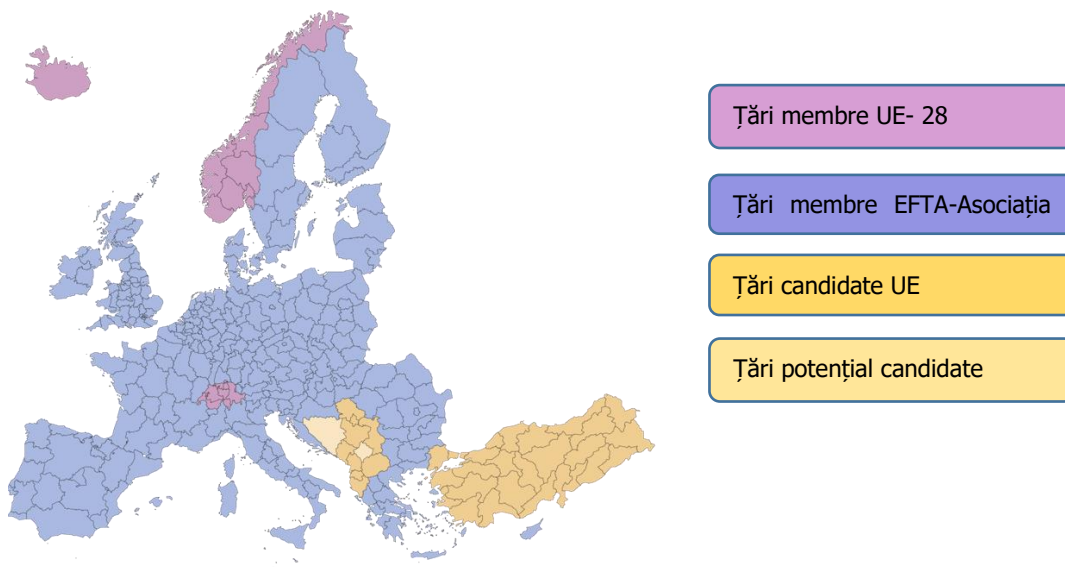
Regulamentul NUTS a fost modificat prin Regulamentul Tercet la 18 ianuarie 2018, care a introdus o serie de tipologii teritoriale în acesta; vezi secțiunea „Tercet - Tipologii teritoriale” pentru mai multe detalii. Versiunea consolidată a regulamentului NUTS modificat este disponibilă pe EUR-Lex.

A șasea modificare regulată a anexelor a fost adoptată prin Regulamentul delegat al Comisiei 2019/1755 , a intrat în vigoare la 8 august 2019 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisia Europeană (Eurostat), de la 1 ianuarie 2021.

În cazul unei modificări a clasificării, statul membru în cauză trebuie să înlocuiască datele istorice cu serii cronologice în conformitate cu noua defalcare regională în termen de doi ani. Decizia privind lista seriilor temporale și a lungimilor acestora este supusă evaluării fezabilității.

Harta care arată modificările între versiunile NUTS 2013 și NUTS 2016 poate fi regăsită mai jos și resurse electronice despre regiuni ale Europei se pot regăsi aici: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/nuts-maps>.

NUTS 2016- țări din Europa

sursa: adaptare după <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/nuts-maps>

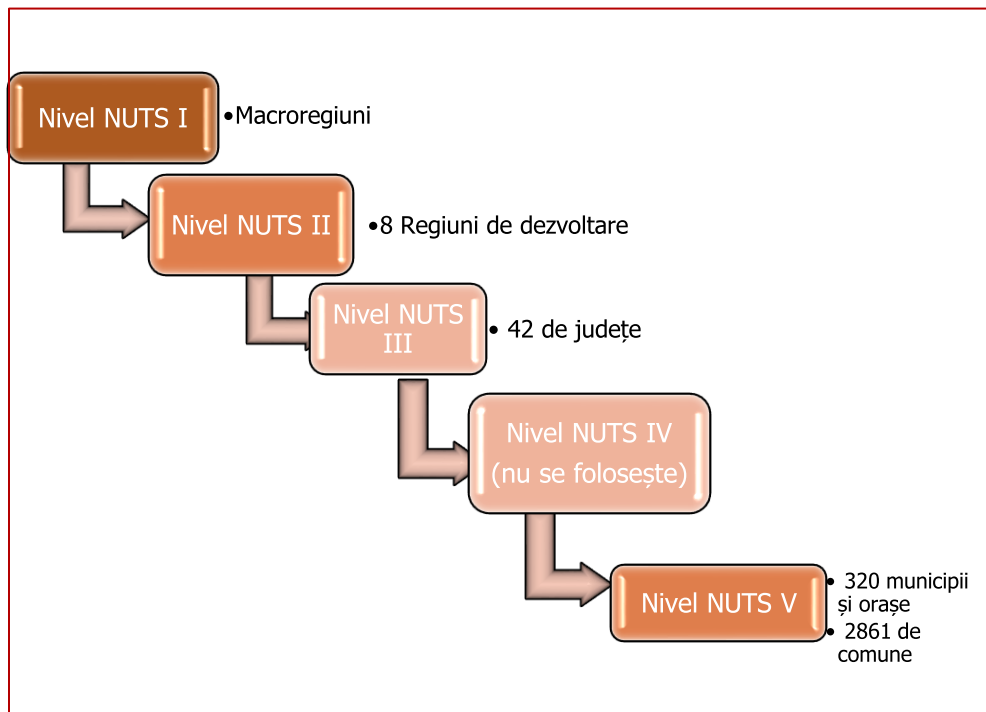
Regiunile de dezvoltare coordonează proiecte infrastructurale regionale și au devenit membre ale Comitetului Regiunilor în 2007 când România a aderat la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare ale României corespund cu diviziunile de nivel NUTS-II din Uniunea Europeană.

În România, cadrul legislativ pentru constituirea regiunilor de dezvoltare a fost dat prin legea nr. 151 / 1998, privind dezvoltarea regional.

Conform Ordonanței de Urgență nr.75/2001 privind funcționarea Institutului Național de Statistică au fost create opt direcții generale pentru statistică regională, care alături de cele 34 de direcții județene de statistică, au ca scop dezvoltarea statisticii regionale.

Actele normative cu privire la organizarea statistică a României definesc structurile asimilabile NUTS, după cum urmează în graficul următor.

**Structura administrativ teritorială a României după NUTS
(Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică)**

sursa: Adaptare după Institutul Național de Statistică

Statistici și indicatori pentru România comparativ cu Uniunea Europeană

Comisia Europeană (CE) a publicat în iunie 2014 o serie de recomandări pentru România. Acestea iau în considerare particularitățile țării, dar și obiectivele generale ale Strategiei Europa 2020. Recomandările oglindesc cele 12 domenii identificate de Comisie, în care România este deficitară:

Domenii deficitare în România	Recomandările Comisiei Europene
Strategia bugetară	Obiectivul României, conform Programului de convergență pentru 2014, este un deficit structural de 1% din PIB în 2015. CE consideră că aceste previziuni reflectă o perspectivă prea optimistă în anumite domenii, potențiale riscuri decurgând din evoluția negativă a controlului cheltuielilor și înregistrarea unui nivel de colectare a impozitelor mai scăzut decât cel prevăzut.
Frauda fiscală și evaziunea fiscală în domeniul TV	CE semnalează riscurile cauzate de îmbătrânirea populației și inadecvarea sistemului de pensii, precum și numărul mare al celor care lucrează fără contract de muncă, fenomen încurajat

	<p>de sarcina fiscală ridicată suportată de persoanele cu venituri mici și medii. Se notează totuși progrese înregistrate în domeniul taxelor de mediu.</p>
<p>Ineficiența și riscul nesustenabilității sectorului sănătății (publice)</p>	<p>România a demarat o serie de reforme care vizează sistemul public de sănătate, dar plățile informale practicate pe scară largă, performanța nesatisfăcătoare a asistenței medicale primare și a sistemelor de orientare către centrele specializate afectează în continuare buna funcționare a acestui domeniu.</p>
<p>Nevalorificarea potențialului de muncă și calitatea nesatisfăcătoare a muncii</p>	<p>Această problemă reflectă lipsa de eficiență a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și este corelată cu procentul ridicat și în creștere de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare.</p>
<p>Salariul minim</p>	<p>Comisia Europeană semnalează lipsa unor orientări transparente privind stabilirea salariului minim.</p>
<p>Educația</p>	<p>CE atrage atenția asupra declinului învățământului profesional și tehnic în ultimii 20 de ani, precum și asupra necorelării dintre competențele absolvenților de învățământ terțiar și cerințele pieței. Rata scăzută a participării la activități de învățare pe tot parcursul vieții și fenomenul accentuat al abandonului școlar</p>

	timpuriu reprezintă alte două aspecte criticate în raportul Comisiei.
Sărăcia	Principalele aspecte care necesită îmbunătățiri sunt serviciile comunitare pentru persoanele cu dizabilități și integrarea romilor. Îngrijorătoare sunt, de asemenea, scăderea veniturilor brute ale gospodăriilor și creșterea inegalităților între venituri.
Administrația publică	Aceasta prezintă o capacitate redusă de a elabora și pune în aplicare politici. Printre recomandările Comisiei se numără îmbunătățirea instrumentelor decizionale, a răspunderii și a coordonării în cadrul și între diferite niveluri administrative.
Absorbția fondurilor UE	Cadrul instituțional complex, corupția, conflictele de interese, deficiențele sistemelor de gestiune și control se numără printre principalele cauze pentru care România, în ciuda înregistrării unor progrese importante, rămâne una dintre țările cu rata cea mai scăzută de absorbție a fondurilor europene.
Reglementări, justiție, corupție politică	Calitatea precară și lipsa de transparență reprezintă principalele probleme semnalate de CE în ceea ce privește reglementările privind combaterea corupției. Se observă progrese în lupta împotriva corupției în sistemul judiciar, dar procesul trebuie continuat în acest domeniu, precum și la nivel politic și administrativ.

Piața de energie electrică și gaz	Problematică aici este, în special, lipsa de eficiență și transparență a întreprinderilor de stat. De aceea, Comisia încurajează promovarea concurenței în aceste sectoare.
Infrastructura	Atât rețeaua de transport rutier, precum și cea de transport naval sunt insuficient dezvoltate, parte din problemă reprezentând-o, din nou, întreprinderile de stat din domeniu. Recomandarea CE este aceeași: încurajarea concurenței.

Sursa: Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2014 privind Programul Național de Reformă al României pentru 2014 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de Convergență al României pentru 2014 (2014/C 247/21), publicat în Jurnalul Oficial al UE 29.07.2014.

Pentru a reduce aceste deficite, România a propus Comisiei Europene o serie de măsuri și a stabilit o serie de obiective pentru perioada următoare, care sunt structurate în tabele ce urmează.

Rata de angajare		
(% din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani)		
Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2008	70,2	64,4
2009	68,9	63,5
2010	68,5	64,8

Rata de angajare (% din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani)		
Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2011	68,6	63,8
2012	68,4	64,8
2013	68,4	64,7
2014	69,2	65,7
2015	70,1	66,0
2016	71,1	66,3
2017	72,2	68,8
2018	73,2	69,9
2019	73,9	70,9

sursa: Comisia Europeană

Obiectivul Uniunii Europene pentru rata de angajare este 75% din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani, iar obiectivul României este 70%. Se observă o creștere a ratei de angajare în România cu 6,5% în anul 2019 față de anul 2008.

Cheltuieli interne brute pentru cercetare și dezvoltare (% din PIB)		
Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2008	1,83	0,55
2009	1,93	0,44
2010	1,92	0,46
2011	1,96	0,50
2012	2,00	0,48
2013	2,01	0,39
2014	2,02	0,38
2015	2,03	0,49
2016	2,04	0,48
2017	2,08	0,50
2018	2,11	0,50

sursa: Comisia Europeană

Obiectivul Uniunii Europene pentru Cheltuieli interne brute pentru cercetare și dezvoltare sunt de 3% din PIB, iar obiectivul României este 2%. Se observă o scădere a cheltuielilor interne brute pentru cercetare și dezvoltare cu 0,05% în anul 2019 față de anul 2008, în România.

Părăsirea timpurie a educației și formării (% din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani)		
Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2008	14,7	15,9

Părăsirea timpurie a educației și formării (% din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani)		
Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2009	14,2	16,6
2010	13,9	19,3
2011	13,4	18,1
2012	12,7	17,8
2013	11,9	17,3
2014	11,2	18,1
2015	11	19,1
2016	10,7	18,5
2017	10,5	18,1
2018	10,5	16,4
2019	10,3	15,3

sursa: Comisia Europeană

Obiectivul Uniunii Europene pentru Rată de abandon este de 10% din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani, iar obiectivul României este 11,3%. Se observă o scădere semnificativă a ratei de abandon în România, în anul 2019 față de anul 2010, cu 4%.

Pentru România sunt importante creșterea competitivității, managementul durabil al resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată. Finanțarea acestora trebuie să răspundă nevoilor specifice ale statelor membre, inclusiv prin acordarea unei flexibilități mai mari.

România salută inițiativa Comisiei de a crea pentru noua perioadă de programare pachete de măsuri, prin interconectarea celor existente deja, ca răspuns la nevoile unor zone sau grupuri specifice.

România susține includerea unui pachet destinat sprijinirii micilor fermieri în vederea evitării unor fenomene prezente în România, ca depopularea, abandonul terenurilor agricole, și creșterea capacității economice a acestora în vederea furnizării de bunuri publice

Acțiunile asupra cărora trebuie să se concentreze noul pachet adresat micilor fermieri trebuie să vizeze aspecte privind:

- Mărirea sprijinului financiar acordat acestora;
- Simplificarea condițiilor de accesare a fondurilor;
- Stabilirea unor acțiuni specifice pentru promovarea produselor;
- Măsuri specifice ce vizează consilierea, consultanța, formarea profesională și creditarea acestei categorii de fermieri;
- Dezvoltarea canalelor locale de distribuție, în vederea facilitării accesului direct al consumatorilor la produsele micilor fermieri (agricultură ecologică, produse tradiționale sau locale) și sprijinirea piețelor locale;
- Stabilirea unor condiții și cerințe privind standardele minime de realizare a producției și comercializare, adaptate capacității financiare a micilor fermieri.

În ceea ce privește pachetul de măsuri privind gestionarea riscului, România susține continuarea și dezvoltarea măsurilor de inginerii financiare, prin instrumente de asigurare, accesul la

credite, garanții, capital social ș.a., acestea reprezentând aspecte esențiale pentru creșterea competitivității sectorului agricol, având în vedere particularitățile acestui sector.

Alte măsuri considerate importante de România:

- susținerea inovației, utilizării metodelor agricole prietenoase față de mediu, precum și a mijloacelor alternative de energie în spațiul rural, pentru a spori eficiența energetică, productivitatea și capacitatea de adaptare a agriculturii la schimbările climatice;
- dezvoltarea spațiului rural, prin continuarea susținerii modernizării infrastructurii și a serviciilor non-agricole pentru îmbunătățirea condițiilor de trai;
- diversificarea acțiunilor pentru digitalizare și formare, creșterea sprijinului financiar.

Planul național de investiții și relansare economică

Planul național de investiții și relansare economică a fost realizat de Guvernul României în iulie 2020 și principalul motor al realizării acestui plan a fost criza economică ce poate fi provocată de COVID-19.

Modelul de dezvoltare a României, bazat preponderent pe stimularea consumului și implicit pe creșteri conjuncturale, și-a atins limitele, devenind chiar un impediment pentru o creștere durabilă și robustă.

Acumularea unor deficite bugetare nesustenabile, la care se adaugă deficitele comerciale și de cont curent în creștere, marchează în mod clar necesitatea schimbării actualului model economic.

Într-un context global și regional tot mai competitiv, România trebuie să privească mai departe de creșterile conjuncturale

înregistrate în ultimii ani și să se orienteze spre un model al schimbărilor structurale care să asigure o creștere durabilă.

Schimbarea modelului de dezvoltare economică și socială, conform *Planului național de investiții și relansare economică*, trebuie axată pe:

- stimularea și dezvoltarea capitalului și a competitivității companiilor românești
- investiții în domenii-cheie ale infrastructurii publice
- transformarea digitală a economiei și a administrației publice
- pregătirea economiei pentru tranziția către o economie durabilă.

Realizarea noilor piloni de dezvoltare necesită reforme structurale ample și susținute, care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană

Prioritățile pe termen scurt ale Guvernului României sunt:

- **asigurarea capitalului de lucru** necesar pentru întreprinderile afectate de COVID-19 ca urmare a închiderii temporare a activităților, reducerii cererii de consum și întreruperilor din lanțul de aprovizionare, prin programe de acces la finanțare pentru capital de lucru și investiții cu garanții de stat, granturi și scheme de ajutor de stat pentru investiții noi și pentru reluarea sau reconversia activităților economice.
- Dezvoltarea de **instrumente financiare noi** care să ducă pe termen mediu la o transformare modernă a economiei românești prin stimularea capitalizării companiilor, asigurarea lichidității în economie prin scheme de garantare a instrumentelor de plată, încurajarea investițiilor private în domenii economice strategice printr-un fond de investiții de tip private equity, sprijinirea proiectelor de investiții publice

și private printr-o bancă românească de dezvoltare după modelul altor bănci europene de dezvoltare.

- **În domeniul muncii și protecției sociale** vor continua măsurile adoptate pentru protejarea locurilor de muncă, prin plata șomajului tehnic pentru personalul din domeniile a căror activitate a fost întreruptă temporar ca urmare a restricțiilor impuse de autorități. Sunt în aplicare măsurile pentru susținerea angajărilor prin măsuri active de sprijin pentru companii și salariați, stimularea angajărilor din rândul tinerilor și a persoanelor vulnerabile precum și a românilor care au revenit din străinătate. Se află deja în pregătire măsuri pentru sprijinirea activităților de muncă sezonieră și pentru zilieri, în domenii specifice, precum și introducerea programului flexibil de muncă pentru angajații și angajatorii a căror activitate afectată de pandemie se află în proces de relansare.

- **politici de trans- formare digitală** care să modernizeze operațiunile și interacțiunea cu cetățenii în furnizarea serviciilor publice, precum și modul intern de lucru al instituțiilor publice – procese care au fost demarate deja ca parte a măsurilor de răspuns ale Guvernului în fața provocării reprezentate de efectele pandemiei de COVID-19. În același timp, va fi încurajată pregătirea economiei pentru revoluția industrială 4.0, prin programe de sprijin pentru transformarea digitală a industriei și întărirea competitivității.
- Încurajarea inițiativelor antreprenoriale în domeniul economic și vor fi stimulate **sectoarele economice cu valoarea adăugată mare**, cu potențial de export, care valorifică rezultatele inovării și cercetării prin dezvoltarea de produse și soluții tehnologice cu drept de proprietate intelectuală și **industriile care asigură cererea internă** de

consum din producția locală, contribuind la siguranța energetică, alimentară și sanitară a României.

Pactul Ecologic European va deveni principala strategie de creștere economică la nivelul Uniunii Europene pe termen lung. România va trebui să utilizeze cât mai eficient resursele europene puse la dispoziție, atât fondurile din Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, cât și cele din programele europene de răspuns la criza COVID-19, astfel încât transformarea preconizată a economiei să favorizeze tranziția către o economie durabilă.

Prioritățile pe termen mediu și lung ale Guvernului României, în funcție de domenii, sunt:

➤ infrastructură

- › prioritatea pe termen scurt este creșterea ritmului de finalizare a lucrărilor aflate în execuție și pregătirea proiectelor majore de infrastructură pe termen mediu și lung din domeniile transporturilor, energiei, comunicațiilor, agriculturii, sănătății, sportului și educației.
- › pe termen mediu și lung, obiectivul Guvernului este demararea și realizarea unui program amplu de investiții publice cu o alocare bugetară din fonduri europene și naționale, rambursabile și nerambursabile, de aproximativ **100 de miliarde euro** în perioada 2020 – 2030.

➤ **infrastructura de transport:**

- › finalizarea lucrărilor de infrastructură care înregistrează mari întâzieri, din cauza deficiențelor anterioare de pregătire a proiectelor. Acestea însumează 407,3 km de autostrăzi și drumuri expres, cu o finanțare necesară de 4,3 miliarde de euro.
- › pe termen mediu și lung, asigurarea conectării cu autostrăzi a provinciilor istorice ale României și cu rețelele de transport pan-europene, prin demararea lucrărilor la aproximativ 3.000 de km de autostrăzi și drumuri expres, cu un cost estimat de 31 miliarde de euro. La acestea se adaugă investiții în cca. 3.000 de km de cale ferată, cu un cost estimat de aproximativ 18 miliarde de euro, și investiții în domeniul naval și aerian care însumează peste 6 miliarde de euro.
- **sectorul energetic** necesită un volum investițional uriaș pe întreg lanțul tehnologic, de la producere de electricitate, la

rețele inteligente de transport și distribuție de gaze naturale și electricitate, precum și la reformarea pieței de electricitate și gaze naturale care să facă față unui model nou, bazat pe capacități energetice eficiente, curate, flexibile și tehnologii inovatoare.

Valoarea investițiilor programate în Sistemul Energetic Național pentru perioada 2020 – 2025 este estimată la 12,48 miliarde de euro, la care se adaugă proiectele de dezvoltare din sectorul de transport al energiei electrice și al gazelor naturale, precum și proiectele de investiții ale companiilor energetice în capacități noi de producție și de exploatare, dezvoltate în parte-neriat cu alte companii private.

➤ **infrastructura națională de sănătate**

- › construirea a 8 spitale regionale la nivel național și a unui spital metropolitan în Municipiul București. Au fost semnate contractele pentru construirea primelor

3 spitale regionale la Iași, Cluj și Craiova cu o valoare totală de 1,64 miliarde de euro.

- › pe termen mediu și lung- un alt obiectiv este construirea, modernizarea și reabilitarea a 25 de spitale județene și 110 spitale orășenești cu o alocare bugetară de 17,5 miliarde de lei în perioada 2021 – 2027.

➤ **infrastructura de învățământ**

- › obiectivul de bază este reducerea ratei de abandon școlar, creșterea siguranței elevilor și profesorilor în școli, reducerea supra-aglomerării elevilor în clase și asigurarea accesului la învățământ gratuit, în proximitatea domiciliului, pentru fiecare copil. În acest sens, Guvernul României a programat pentru perioada 2021-2027 un pachet de investiții pentru infrastructura de învățământ care urmărește modernizarea și reabilitarea a 2.488 de unități

școlare, construcția a 346 de grădinițe, 40 de campusuri școlare, construirea a 30 de cămine studentești și reabilitarea a 8 centre universitare, costurile totale ridicându-se la 14 miliarde de lei.

➤ **modernizarea comunităților locale**

› sunt proiectate investiții în drumuri județene și locale, infrastructura de apă și canalizare, stații de epurare a apei, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, construcția de unități școlare, centre medicale și baze sportive care însumează 102 miliarde de lei în perioada 2021 – 2027.

➤ **agricultura**

› obiectiv prioritar al Guvernului pe termen mediu și lung este elaborarea și implementarea unei Strategii de Gestionare a Apei care se referă la reabilitarea infrastructurii de irigații existente, în perioada 2021-

2024, prin punerea în funcțiune a 138 amenajări de irigații, cu un buget estimat de 3,4 miliarde de euro.

- › reabilitarea infrastructurii de desecare – drenaj care deservește o suprafață de 2,8 milioane de ha, cu o valoare de 1,1 miliarde de euro, precum și efectuarea de lucrări de combatere a eroziunii solului care deservește o suprafață de aproximativ 510 mii de ha, cu o valoare de 500 milioane de euro.
- › dezvoltarea unei rețele naționale de colectare, depozitare, sortare, ambalare, procesare și comercializare a produselor românești.

CAPITOLUL 3. CONTEXT REGIONAL

România este organizată în opt regiuni de dezvoltare prin asocierea consiliilor județene pentru a coordona dezvoltarea regională. Aceste regiuni nu au personalitate juridică și nici statut administrativ deși ele devin din ce în ce mai semnificative în dezvoltarea regională.

Regiunea	Județe
Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui
Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Vrancea, Tulcea
Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman
Sud-Vest Oltenia	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea
Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș
Nord-Vest	Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj
Centru	Sibiu, Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș
București-Ilfov	București, Ilfov

Regiunea Nord Est este regiunea de dezvoltare cu cea mai mare suprafață din România ocupând un teritoriu de 36.850 km², reprezentând 15,46% din suprafața totală a țării, cele mai întinse județe fiind Suceava cu 8.553 km² acesta fiind urmat de județul Bacău (6621 km – 18%), județul Neamț (5896 kmp – 16%), județul Iași (5476 kmp – 14,9%), județul Vaslui (5318 kmp – 14,4%) și județul Botoșani (4985 kmp).

Unitate teritorială	Suprafața totală km ²	Densitatea populației	Număr municipii	Număr orașe	Număr comune	Număr sate
Regiunea Nord Est	36850	100,3	17	34	506	2414
Bacău	6621	107,6	3	5	85	491
Botoșani	4986	89,2	2	5	71	333
Iași	5476	150	2	3	93	418
Neamț	5896	95,1	2	3	78	344
Suceava	8553	82,9	5	16	98	379
Vaslui	5318	84,2	3	2	81	449

sursa: Anuarul Statistic al României, INS

Din punct de vedere teritorial – administrativ, Regiunea Nord-Est se învecinează astfel:

- la nord cu Ucraina
- la est cu Republica Moldova
- la sud cu Regiunea Sud-Est (județele Vrancea și Galați)
- la vest cu Regiunea Centru (județele Covasna, Harghita și Mureș)

Regiunea Nord-Est este formată din 6 județe: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui. Acestea conțin la rândul lor 17 municipii, 29 orașe și 506 comune cu 2414 sate componente.

Accesul în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est se poate realiza prin intermediul căilor rutiere, feroviare sau aeriene.

Amplasarea în teritoriu a orașelor din Regiunea Nord-Est⁸

⁸ sursa: adaptare după ADR N-E

Cele mai importante **rețele rutiere** care traversează regiunea Nord Est sunt:

- › Drumul European E85: (Lituania, Belarus, Ucraina) – Siret – Suceava – Fălticeni - Roman - Bacău – Buzău – Urziceni – București – Giurgiu - (Bulgaria, Grecia);
- › Drumul European E574: Bacău - Onești - Târgu Secuiesc – Brașov – Pitești – Craiova;
- › Drumul European E581: Țișița – Tecuci – Bârlad – Huși – Albița - (Republica Moldova, Ucraina);
- › Drumul European E58: (Austria, Slovacia, Ucraina) - Halmeu – Baia Mare – Dej - Bistrița - Vatra Dornei – Suceava - Botoșani - Târgu Frumos - Iași - (Republica Moldova, Ucraina, Rusia);
- › Drumul European E583: Săbăoani – Iași – Sculeni;
- › Drumul European E576: Suceava – Vatra Dornei – Cluj-Napoca.

Distanțe rutiere între principalele municipii ale regiunii și capitala țării-București:

	Bacău	Botoșani	Iași	Piatra Neamț	Suceava	Vaslui	București
Bacău	-	193	130	58	151	83	294
Botoșani	193	-	125	145	42	258	499
Iași	130	187	-	139	145	71	430
Piatra Neamț	58	145	139	-	103	129	354
Suceava	151	42	145	103	-	216	457
Vaslui	83	258	71	129	216	-	359

Legătura cu Republica Moldova se face prin punctele de frontieră:

- Rădăuți – Prut și Stanca în județul Botoșani pe DN 29 E
- Sculeni, județul Iași pe drumul european E 583
- Albița, județul Vaslui pe drumul european E 581

De asemenea, Regiunea de Dezvoltare Nord-Est este traversată de Coridorul paneuropean IX: Helsinki - Viborg - Sankt Petersburg - Pskov - Gomel - Kiev - Lijubașevka - Chișinău – București - Dimitrovgrad – Alexandroupolis, cu ramificațiile Sankt Petersburg Moscova-Kiev, Kaliningrad, respectiv Klaipeda – Vilnius, Minsk, Gomel și Liubașevska – Odessa.

Transportul feroviar în Regiunea Nord – Est se desfășoară pe căi feroviare simple sau duble, electrificate sau neelectrificate, asigurând transportul de pasageri și mărfuri pe magistralele principale: București-Bacău-Roman-Suceava-Ucraina – magistrala principală 500 și București-Bârlad-Vaslui-Iași-Ungheni-Republica Moldova – magistrala principală 600.

Principalele **magistrale feroviare** care asigură accesul în Regiunea Nord-Est sunt:

- > Magistrala principală 500: București (nord) - Ploiești (sud)
- Adjud - Pașcani - Suceava - Vicșani;

- › Magistrala principală 600: Făurei - Tecuci - Bârlad - Crasna - Vaslui - Iași – Ungheni. La acestea se adaugă aproximativ 20 magistrale feroviare secundare, care asigură conexiunea celor mai importante localități din regiune.

Accesul aerian în Regiunea Nord – Est este asigurat de aeroporturile internaționale de la Iași, Bacău și Suceava.

În regiune se află localitatea situată la cea mai mare latitudine din România: Horodistea –48° 14'9". Regiunea se desfășoară între 48° 15'N - 46° 00'N latitudine nordică și 28° 15'E - 24° 56'E longitudine estică. Altitudinea maximă din regiune este de 2.100 m pe vârful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre județele Suceava și Mureș.

Din punct de vedere geografic regiunea se mândrește cu lanțurile muntoase din partea vestică, podișurile line din centru și câmpiile cu lacuri, vii și zone agricole extinse din partea estică.

Regiunea Nord-Est principalele firme de relief⁹

⁹ sursa: prelucrare după ADR N-E

Din punct de vedere al reliefului regiunea se împarte în trei zone:

➤ zona montană – ocupă 28 % din teritoriu și este caracterizată aliniamentul vestic reprezentat de Munții Călimani, aliniamentul central format din roci dure, cristaline, caracterizat de un relief șters, monoton cu excepția Munților Rarău și Hășmaș unde se disting elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Șoimului și Piatra Singuratică și aliniamentul situate în partea estică a Carpaților Orientali, un peisaj cu culmi domoale, unde se remarcă Obcinele Bucovinei și Ceahlău.

Din punct de vedere climatic zona montană este influențată în nord de masele de aer scandinav – baltice, iar pe direcția est-vest de masele de aer oceanice transportate de vânturile de vest care aduc o creștere a precipitațiilor medii anuale până la 1200 mm în Ceahlău. Temperaturile medii anuale au fost înregistrate în jurul valorii de 7°C la 1000 m, iar la peste 1800 m este prezent climatul alpin cu temperaturii medii anuale de 0°C.

- zona subcarpatică – ocupă 12 % din teritoriu, altitudinea medie este de 400 – 500 m, înconjurând munții ca un brâu.

În zona subcarpatică predomină circulația aerului pe direcția nord–est – sud-est, pe văile principalelor râuri, pătrunzând uneori și crivățul dinspre nord – est. În depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primăvara fenomene de tipul foehnului. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situându-se în jurul valorii de 8 – 9 °C, iar precipitațiile nu depășesc 700 mm / an.

- zona de podiș – ocupă 60 % din teritoriu și gazduiește integral județele Botoșani, Iași și Vaslui. Zona de podiș este subdivizată de Podișul Sucevei în partea central nordică, Podișul Bârladului în partea sud - estică și Câmpia Moldovei în partea nord – estică.

Clima zonei de podiș este caracterizată în est prin influențe continentale estice, aride, cu temperature medii anuale de 9 – 10

°C și precipitații de 400 – 500 mm / an. Iernile sunt reci fiind prezent și crivățul, iar verile sunt foarte călduroase și secetoase. În nord temperaturile medii anuale scad până la 6 °C, iar precipitațiile cresc până la 800 mm.

Din punct de vedere hidrografic, Regiunea Nord – Est este străbătută de opt cursuri importante de apă, care drenează teritoriul pe direcția nord – sud, întreaga regiune aparținând bazinului hidrografic al râurilor Siret și Prut.

Apele subterane prezente în Regiunea Nord – Est sunt în număr de zece cursuri, cinci aparținând bazinului Siret și cinci bazinului Prut, două sunt de adâncime și două clasificate ca având o stare proastă. Apa provenită din subteran este folosită la alimentarea cu apă a populației, în industrie și zootehnie, principalii poluatori fiind cei industriali și agricoli.

Apele freatice din zona montană sunt considerate a fi ape dulci, potabile, cu grad de mineralizare diferit în funcție de substratul

geologic. Ape cu mineralizare foarte mică întâlnim Dorna Candrenilor, Fundu Moldovei, Vatra Dornei, Păltiniș, Toșorog, Bicayul Ardelean. Ape divers mineralizate și mofete găsim la Slănic Moldova, ape sulfuroase la Drânceni, Nicolina, Strunga.

Regiunea Nord – Est are diferite specii de plante și animale în funcție de habitatele specifice prezente care aparțin Natura 2000 – SCI și Natura 2000 – SPA.

În zona carpatică sunt prezente următoarele tipuri de sol: andosoluri, soluri brun – acide, spodosoluri și soluri brune, iar în zona subcarpatică predominante sunt solurile argiloiluviale, solurile cenușii și cernoziomice.

Resursele subsolului sunt compuse din: minereu uranifer, minereu polimetalic, minereu cuprifer, barită, mangan, sare gemă, sulf, tuf ardeziec, turbă, nisipuri cuarțoase, gips, săruri de potasiu, nămoluri, roci utile (andezite, calcare, serpentinite, nisipuri și pietrișuri, argile, luturi loessoide), petrol și gaze natural,

cărbune brun, șisturi bituminoase, ape minerale terapeutice, ape minerale carbogazoase și necarbogazoase.

Regiunea Nord Est din punct de vedere turistic este cunoscută prin:

- patrimoniul cultural – religios din nordul regiunii inclus în UNESCO
- centrele vechi și patrimonial cultural din Iași
- patrimoniul religios din zona Neamț
- podgoriile Cotnari și Huși
- stațiunile Vatra Dornei, Gura Humorului, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Câmpulung Moldovenesc, Piatra Neamț, Târgu Neamț
- zonele montane Ceahlău, Rarău, Călimani
- gastronomia și ospitalitatea zonei
- tradițiile și meșteșugurile

Rezervații și monumente ale naturii:

- Parcul Național Munții Călimani
- Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș
- Parcul Național Ceahlău
- Parcul Natural Vânători – Neamț
- Rețeaua Ecologică Natura 2000 – arii protejate

Județ	Număr rezervații	Suprafața (ha)
Total regiune	126	49 183,8
Botoșani	9	3 223,8
Suceava	28	4 959,2
Neamț	28	25 800,2
Iași	26	5 036,4
Bacău	26	9 884,7
Vaslui	9	276,3

Potențialul balnear – balneo – terapeutic și bogăția de izvoare minerale:

Stațiuni: Vatra Dornei, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Bălțătești, Oglinzi, Negulești, Cacica, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Sărata Băi.

Regiunea Nord Est are un potențial balnear bun, putând constitui o destinație turistică importantă în orice anotimp. Resursele disponibile și climatul sunt adecvate pentru diferite tratamente terapeutice.

Regiunea Nord Est deține 3996 monumente de interes internațional, național și local conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii și Cultelor din 2010, care cuprinde: situri arheologice, clădiri de interes istoric și arheologic, case

memorial, monumente funerare sau for public, monumente religioase.

Zonele etnografice se remarcă prin frumusețe, valoare și autenticitate, artă popular – olărit, țesături, încondeiat, împletituri.

Infrastructura de agrement este vitală în contextual dezvoltării turismului, calitatea acesteia influențând durata de ședere a turiștilor. O infrastructură de agrement diversificată mărește atractivitatea zonei, se extind grupurile țintă de turiști și, implicit, crește numărul turiștilor. Pe lângă diversitatea zonele de agrmenet, un punct important în atragerea unui număr cât mai mare de turiști este dat de calitatea serviciilor de cazare și masă.

Forme de turism practicate în regiunea Nord – Est:

- Montan (drumeții montane)
- Sporturi extreme (rafting și canioning pe Bistrița, delta-plan și parapantă, schi nautic, surfing, hidroscuter, snowboard)
- Balnear
- Cultural
- Religios
- Rural și agroturism
- Ecoturism
- Oenologic (viti-vinicol)

CAPITOLUL 4. CONTEXT JUDEȚEAN

Județul Iași este situat în sud - estul Europei, respectiv în nord – estul României. De asemenea, Iași este un județ important la frontiera de est a României.

Județul Iași se întinde pe o suprafață de 5.476 km pătrați, ocupând 2,3% din suprafața României.

Județul Iași este traversat de drumul European E 583 și se află la o distanță de 400 km de București, capitala României, la 150 km distanță de Chișinău, capitala Republicii Moldova și la 600 km distanță față de Kiev, capitala Republicii Ucraina.

Componenta administrativă a județului Iași cuprinde:

- › 2 municipii: Iași și Pașcani;
- › 3 orașe: Târgu Frumos, Hârlău și Podu Iloaiei;
- › 93 de comune

Județul Iași se învecinează astfel:

- › în partea de nord cu județul Botoșani;
- › în partea de nord – vest cu județul Suceava;
- › în partea de vest cu județul Neamț;
- › în partea de sud cu județul Vaslui;
- › în partea de est este granița cu Republica Moldova formată din râul Prut.

Istoric

Istoria acestui județ este marcată de numeroase monumente și vestigii arheologice. Municipiul Iași numit și "orașul celor șapte coline" a fost atestat prima dată într-un document din secolul al XV-lea, dat de către domnitorul Alexandru cel Bun (1400-1432) prin care acorda privilegii comerciale orașului. Istoria Iașului merge însă înapoi până la începutul mileniului. Săpăturile arheologice de la Cucuteni au scos la iveală una dintre cele mai strălucitoare culturi neolitice din Europa, faimoasa cultură Cucuteni (mileniul III și II î.Hr.), Băiceni-Mlada (secolele II și III î.Hr.), Dumbrava (secolul II d.Hr.) și Iași - Nicolina (din Epoca Fierului până în secolele IV-XII d.Hr.).

Iașul este un centru universitar de renume:

- › Universitatea Alexandru Ioan Cuza este cea mai veche universitate din România, fondată în 1864);
- › Universitatea Politehnica Gh. Asachi;
- › Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa;

- › Universitatea Agronomică Ion Ionescu de la Brad;
- › Academia de Artă, Institutul Teologic (Ortodox și Catolic).

Cadrul natural

Județul Iași este situat în întregime în Podișul Moldovei. Relieful are altitudini maxime care depășesc 500 m în nord – vestul județului, iar altitudini minime se întâlnesc în lunca Prutului (32 m) la confluența Bahluiului cu Jijia și la confluența Prutului cu Jijia (28 m).

Clima județului se încadrează în zona temperat – continentală pronunțată, sub influența anticiclonilor atlantic și euro-asiatic. Temperaturile medii anuale sunt de 8 – 9°C înregistrate în zona de vest și sud a județului și de 9 – 10°C înregistrate în zona de nord și nord – est. Precipitațiile atmosferice care cad pe teritoriul județului variază între 450 – 500 mm în zona de contact dintre zona înaltă și câmpia colinară și peste 600 mm în zonele înalte

din vest și sud. Vânturile care bat pe teritoriul județului se caracterizează prin fluctuații mari de direcție și viteză, fiind determinate atât de circulația generală a maselor de aer, cât și de orientarea reliefului.

Se disting două mari **bazine hidrografice**: Prut și Siret. Cele mai importante cursuri de apă, așa cum se succed de la est la vest, sunt: Prut, Jijia, Bahlui, Miletin, Jijioara, Siret și Moldova. Partea de sud a județului aparține bazinului superior al Bârladului, afluent al Siretului, cursurile principale fiind Vasluișul, Sacovățul și Stavnicul.

Diversitatea condițiilor pedo-climatice și oro-hidrografice ale județului Iași, au determinat instalarea unei **vegetații** foarte variate, cu elemente floristice bogate și de origini diferite, ca urmare a interferenței pe acest teritoriu a provinciei central europene est-carpatică cu provincia ponto-sarmatică.

Zona forestieră este caracteristică sectoarelor înalte de podiș din vest și sud, fiind reprezentată prin păduri de foioase, ce aparțin etajului stejarului și gorunului, iar în părțile cele mai înalte, limitei inferioare a fagului.

Pădurile de fag (*Fagus silvatica*, *F. taurica*), pure sau în amestec, se întâlnesc în nord - vestul județului în Dealul Mare - Hîrlău, dealurile Moțcăi și în sud, pe platourile Poieni - Bîrnova, Cheia Domniței, Ipatele, Tansa.

Dintre arbuști sunt prezenți: alunul, voniceriul, dârmozul, clocotișul, cornul, sângerul, socul, ș.a., iar din flora ierboasă fac parte: firuța de pădure, aliorul de pădure, toporașul de pădure, obsiga de pădure, lăcrămioara, sângele voinicului, susai de pădure etc.

Etajul gorun - stejar are o dezvoltare mai mare, ocupând în general suprafețele cu altitudini de peste 200 - 300 m. Cele două specii de bază sunt asociate frecvent cu carpenul, teiul, jugastrul,

frasinul, arțarul, ulmul de câmp, cireșul, mărul pădureț, părul pădureț, uneori teiul argintiu, teiul cu frunza lată.

Zona de silvostepă este caracteristică Câmpiei Colinare, dar se întâlnește și în sectoarele mai joase ale podișului din sud (dealurile Prutului și depresiunea Negrești), unde climatul este de un continentalism mai accentuat, iar solurile sunt cernoziomice sau cenușii.

Vegetația naturală a silvostepeii este reprezentată prin pâlcuri de pădure (șleauri) și pajiști, puternic transformate și modificate antropic. Pădurile silvostepeii sunt formate din șleauri de gorun și stejar, alături de care se întâlnesc: carpenul, teiul, arțarul, jugastrul, ulmul, cireșul, și, mai rar, stejarul brumăriu, mojdreanul, cărpinița, teiul pucios, arțarul tătăresc. Stratul de arbuști, dezvoltat mai ales la periferia pădurilor este constituit din aceleași esențe ca în cazul pădurilor de stejar și gorun ale zonei forestiere, la care se adaugă: voniceriul pitic, migdalul pitic, caragana, cireșul pitic, scumpia, verigariul.

Pajiștile silvostepeii sunt formate din asociații de păiuș, colilie, firuță cu bulb, bārboasă, pin gros, obsigă, peliniță, laptele cāinelui etc.

Vegetația specifică luncilor este formată din asociații de pir tārător, iarba cāmpului, firuță de cāmp, păiuș, zāzanie, coada vulpii etc. Izolat, se întâlnesc pālcuri de pādure (zāvoaie) formate mai ales din esențe moi: salcie, rāchitā, plop. În lunca Prutului se mai întâlnesc și pāduri de esențe tari: stejar, ulm, frasin.

Vegetația naturală a județului a fost intens modificată de intervențiile antropice. Defrișările și desțelenirile practicate, uneori fără discernământ, în vederea extinderii culturilor agricole, au diminuat suprafețele ocupate de pāduri și pajiști.

Aceste acțiuni au declanșat reacții negative asupra celorlalte componente naturale: creșterea gradului de continentalism, reducerea debitelor apelor subterane și de suprafață, creșterea torențialității și a eroziunii, declanșarea de alunecări de teren etc.

Fauna pădurilor, întâlnită în masivele forestiere din vest și sud, este reprezentată prin următoarele grupe și specii:

a) Mamiferele frecvent întâlnite sunt: căprioara, mistrețul, cerbul carpatin, lupul, vulpea, iepurele, pisica sălbatică, veverița, jderul, nevăstuica, pârșul, viezurele, dihorul, șoarecele scurmător, șoarecele de pădure .

b) Păsările sunt foarte numeroase, dintre cele mai caracteristice fiind: ghionoaia, ciocănitoarea mare, ciocănitoarea de stejar, ciuful de pădure, huhurezul mic, cucuveaua, buha, șorecarul comun, gaia roșie, gaia neagră. Foarte comune sunt: pițigoiiul, cinteza, sticletele, câneparul, botgrosul, mierla, ciocârlia de pădure, sfrânciocul etc

c) Reptilele din zona forestieră au în general specii puține: vipera, șarpele de pădure, șarpele de alun, iar în poieni, șopârla .

d) Amfibiile sunt reprezentate de: broasca de pădure, broasca râioasă brună, brotăcelul, broasca roșie de pădure, tritonul, buhai de baltă.

Fauna silvostepii și stepei este mai săracă, fiind mult diminuată în urma expansiunii activităților umane.

a) Mamiferele cele mai reprezentative sunt din grupul rozătoarelor: popândăul, cățelul pământului, șoarecele de stepă, șoarecele de câmp, șobolanul de câmp, hârciogul, iepurele, iepurașul de vizuină, ultimul colonizat în 1905 la Cristești lângă Iași, de unde s-a răspândit repede în jur.

Mai pot fi menționate de asemenea, dihorul, nevăstuica, bursucul (sau viezurele), vulpea, iar uneori, în apropierea zonelor forestiere, căprioara, mistrețul și chiar lupul.

b) Pasările caracteristice silvostepii și stepei sunt: prepelița, potârnichea, ciocârlia, fîsa de câmp, presura, sticletele, cinteza, graurul, turturica, guguștiucul, pupăza, cucul, câneparul,

porumbelul, mărăcinarul, vrabia, rândunica, lăstunul, cioara. În pădurile de silvostepă de la Aroneanu și Cornești a fost colonizat fazanul.

Dintre păsările răpitoare menționăm șorecarul comun, gaia.

c) Amfibienii sunt legați de un mediu acvatic sau mai umed și umbrit, mai reprezentative fiind: broaștele, buhaiul de baltă.

Fauna luncilor nu se deosebește prea mult de cea din stepă. De remarcat este totuși prezența în lunca Prutului a câinelui enot și a vidrei, ultima fiind în prezent o raritate.

Fauna acvatică are o distribuție sub formă de areale reduse, legate de apele stagnante sau curgătoare. Dintre mamiferele mai comune menționăm șobolanul de apă și chițcanul, iar cu mod de viață strict acvatic și destul de rar, vidra.

Fauna piscicolă este de asemenea bogată și variată atât în lacuri, cât și în apele curgătoare (mai ales în cele mari, Prut și Siret),

speciile mai importante fiind: crapul, șalăul, somnul, știuca, plătica, mreana, cleanul, scobarul, oblețul, bibanul. Recent, în iazuri și acumulări au fost introduși crape chinezești care s-au adaptat bine și cu rezultate promițătoare.

Păsările sunt numeroase și variate, multe prezentând interes cinegetic. Dintre cele mai frecvente menționăm: rața mare, rața mică, rața cârâitoare, rața sulițar, rața roșie, gâsca de vară, gârlița mare, gârlița mică.

Cultură și turism

Județul Iași are în patrimoniu 526 locuri arheologice, 20 case memoriale din care 10 sunt muzee, cât și 580 monumente istorice și arhitecturale. Iașul este numit și județul - muzeu al României.

Clădirile impozante din Iași plasează orașul pe locul doi în România ca oraș cultural. Dintre acestea amintim:

- › Biserica "Trei Ierarhi" unde se găsesc osemintele domnitorilor Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir și Alexandru Ioan Cuza
- › Teatrul Național
- › Biblioteca Foundation
- › Universitatea Alexandru Ioan Cuza – prima universitate din țară
- › Palatul de Cultură - reperul Iașului
- › Clopotele din Turnul Central care cântă la fiecare oră fixă, Hora Unirii.

Biserica Domnească Sf. Nicolae a fost construită de Ștefan cel Mare în anul 1492. Aici domnitorii Moldovei de la Despot Vodă până la Alexandru Ioan Cuza au fost încoronați. Catedrala Mitropolitană a fost construită între anii 1833-1839 de către Mitropolitul Veniamin Costachi. În anul 1880 lucrările de restaurare au fost conduse de arhitectul Al. Orăscu și pictorul Gh. Tătărescu. Atât afară, cât și înăuntru se găsesc elemente neoclasice și baroce. Din 1888 aici se găsesc moaștele Sf. Cuvioase Paraschiva, patroana religioasă a Moldovei.

În grădina Copou se găsește cel mai vechi monument din România, Monumentul Legilor Constituționale cunoscut ca Obeliscul cu lei, construit de Gh. Asachi.

În centrul parcului Copou, lângă Teiul lui Eminescu, se găsește bustul lui Eminescu, dar și bustul vechiului său prieten, Ion Creangă, ridicat în 1932. Mai târziu a fost ridicată Aleea "Junimea" cu busturile din bronz ale membrilor săi.

Județul cuprinde și alte monumente importante, cum sunt:

- › Palatul domnitorului Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoasa;
- › Casa Memorială și Mausoleul "Vasile Alecsandri" de la Mircesti;
- › Vestigiile arheologice ale civilizației neolitice "Cucuteni" din mileniile IV - III î.Ch.;
- › Ruinele Curții Princiare și ale Cetății Dacice de la Cotnari.

Tot la Iași a fost fondat primul teatru național în limba română și era cunoscută Orchestra Filarmonică și Teatrul de copii "Luceafarul".

Elementele cadrului natural, pitorescul zonelor, bogăția istorică și culturală a Iașului îl face un important punct de atracție turistică.

Principalele forme de turism practicate sunt:

- > turismul cultural – legat îndeosebi de prezența numeroaselor monumente istorice, elementelor de patrimoniu (526 situri arheologice, 20 case memoriale din care 10 sunt muzee, 580 monumente istorice și de arhitectură). De asemenea, Iașul ocupă locul 2 în România ca oraș cultural;
- > turismul ecleziastic – Iașul este cunoscut ca un oraș de pelerinaj mai ales în octombrie când Moaștele Sf. Cuv. Parascheva atrag mii de turiști. De asemenea, existența numeroaselor mănăstiri - aproximativ 180 biserici și mănăstiri – și a celor peste 10 biserici de o valoare incontestabilă din orașul Iași este importantă pentru turismul ecleziastic;

- › turismul de afaceri se practică cu precădere în orașul Iași și este considerat una dintre cele mai importante surse de venituri din industria hotelieră autohtonă. Este influențat de turismul de tranzit stimulat și de deplasările persoanelor dinspre și înspre Republica Moldova;
- › turismul de agrement propice zonelor împădurite din preajma municipiului Iași, zona lacurilor de acumulare, baza nautică de la Ezăreni;
- › turismul balneo-medical – complexul balnear și de recuperare de la Băile Nicolina și Spitalul de Recuperare, sanatoriul Bârnova, stațiunea Strunga;
- › turismul etnografic – prezența târgurilor de ceramică “Cucuteni 5000”, numeroase festivaluri folclorice;
- › turismul științific – stimulat de existența rezervațiilor naturale și arheologice, Rezervația Paleontologică Repedea, Valea lui David, Rezervația arheologică Cucuteni, Grădina Botanică etc.;
- › turismul viticol – podgoriile de la Coțnari.

În anul 2020, pe raza județului Iași funcționează 86 de structuri de cazare turistică: ponderea cea mai mare a capacității de cazare turistică existentă o dețin hotelurile și pensiunile urbane și rurale.

Tipuri de structuri de primire turistică, județul Iași, 2020

Tipuri de structuri de primire turistică	Anul 2020
Total	86
Hoteluri	31
Hosteluri	4
Moteluri	2
Vile turistice	4
Cabane turistice	1
Campinguri	1
Popasuri turistice	1
Căsuțe turistice	1
Tabere de elevi și preșcolari	1
Pensiuni turistice	21
Pensiuni agroturistice	19

sursa: Tempo INSSE, octombrie 2020

În anul 2019, la nivelul județului Iași, indicele de utilizare a capacității de cazare în funcțiune a fost de 39,70% pe total structuri de cazare turistică.

Capacitatea și activitatea de cazare turistică

Județul Iași	Capacitate de cazare		Sosiri	Înnoptări	Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune (%)
	Existență (locuri)	În funcțiune (locuri - zile)			
2001	3198	699.551	104.911	258.318	36,93
2002	3406	778.330	109.572	255.441	32,82
2003	3325	755.956	121.985	261.552	34,60
2004	2996	690.802	133.507	278.724	40,35
2005	3428	717.590	138.387	289.725	40,37
2006	3314	812.272	152.797	326.248	40,16
2007	3209	824.982	159.520	372.147	45,11
2008	3460	876.339	166.658	376.218	42,93
2009	3934	1.081.224	158.512	338.764	31,33
2010	3367	1.175.225	172.961	343.071	29,19
2011	3245	1.151.647	182.240	349.461	30,34
2012	3530	1.180.231	185.946	365.736	30,99
2013	3547	1.214.466	183.305	356.667	29,37
2014	4014	1.374.729	197.024	391.404	28,47
2015	4276	1.445.261	246.470	454.161	31,42

Județul Iași	Capacitate de cazare		Sosiri	Înnoptări	Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune (%)
	Existență (locuri)	În funcțiune (locuri - zile)			
2016	4284	1.531.273	298.657	545.063	35,60
2017	4392	1.490.230	321.359	548.558	36,81
2018	4210	1.469.437	333.021	562.873	38,31
2019	4346	1.457.099	341.916	578.528	39,70

sursa: Tempo INSSE, octombrie 2020

Repere economice și ocuparea forței de muncă

Datorită reliefului, economia este centrată pe agricultură, industria existând doar în orașe. Principalele ramuri industriale predominante sunt:

- > industria chimică;
- > industria farmaceutică;
- > industria metalurgică și de utilaje grele;
- > industria textilă;
- > industria alimentară.

În industria ușoară predomină confecțiile, pielăria, încălțăminte și textile.

Populația ocupată, pe activități ale economiei naționale (la sfârșitul anului) CAEN Rev. 2

mii persoane

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani					
	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Total	280,3	277,4	276,1	282,7	287,3	289,3
A. Agricultură, silvicultură și pescuit	87,5	76,2	65,2	65,6	66,5	65,7
Industrie	44,6	46,6	49,8	50,7	50,8	48,4
<i>B. Industria extractivă</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>
<i>C. Industria prelucrătoare</i>	<i>38,7</i>	<i>40,8</i>	<i>43,5</i>	<i>44,3</i>	<i>44,1</i>	<i>41,7</i>
<i>D. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,4</i>	<i>1,4</i>
<i>E. Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare</i>	<i>4,8</i>	<i>4,7</i>	<i>4,8</i>	<i>5,0</i>	<i>5,0</i>	<i>5,1</i>
F. Construcții	23,2	23,7	24,8	25,9	25,7	27,5
G. Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	35,9	36,6	36,7	36,4	36,5	37,9
H. Transport și depozitare	10,6	10,8	11,4	11,7	12,3	13,1

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani					
	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
I. Hoteluri și restaurante	5,2	5,3	6,4	6,8	7,3	7,5
J. Informații și comunicații	5,8	6,9	8,1	10,2	12	13,9
K. Intermedieri financiare și asigurări	2,4	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4
L. Tranzacții imobiliare	1,1	1,4	1,5	1,1	1,1	1,2
M. Activități profesionale, științifice și tehnice	4,4	5,4	6,1	6,3	6,7	6,5
N. Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	8,6	10	10,4	11,7	11,5	10,1
O. Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	5,7	5,8	5,7	5,9	6,1	6,2
P. Învățământ	18,5	18,5	18,7	18,6	18,5	18,7
Q. Sănătate și asistență socială	19,2	19,9	20,6	21,4	21,9	22,4
R. Activități de spectacole, culturale și recreative	2,8	2,8	2,6	2,6	2,6	2,7
S. Alte activități de servicii	4,8	5,1	5,8	5,4	5,4	5,1

sursa: Tempo INSSE, octombrie 2020

PARTEA II

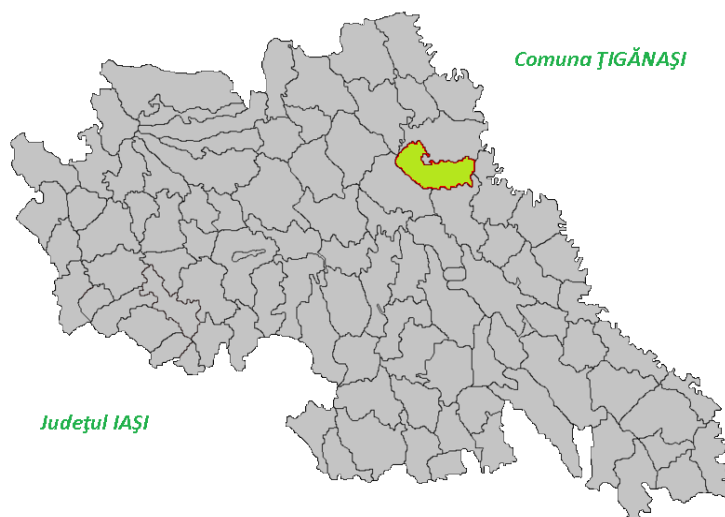
PREZENTARE LOCALĂ și ANALIZA DIAGNOSTIC

- › Capitolul 1. Prezentare locală. Analiză diagnostic
- › Capitolul 2. Populație și fond locativ
- › Capitolul 3. Infrastructură de acces și de utilități publice. Factori de mediu
- › Capitolul 4. Servicii publice și administrație publică locală
- › Capitolul 5. Economie

CAPITOLUL 1. PREZENTARE LOCALĂ

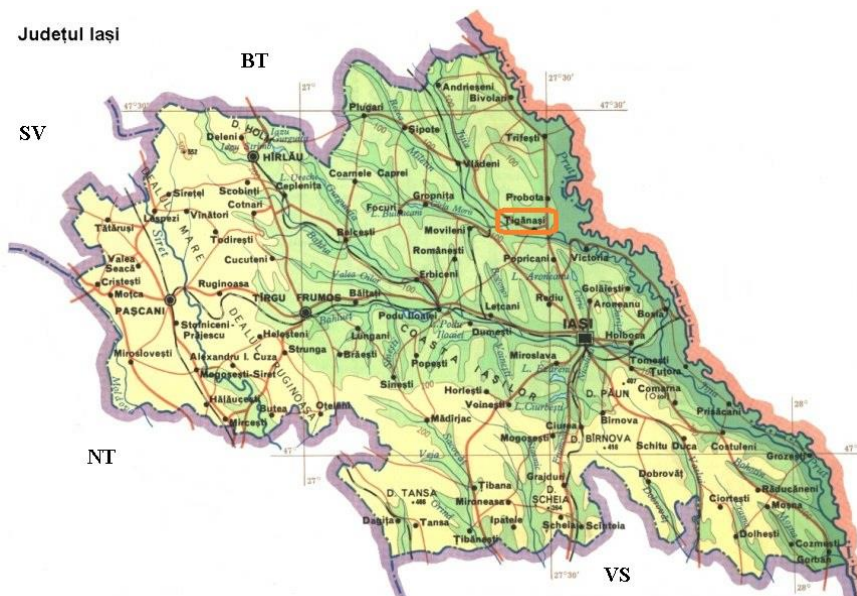
Localizare geografică și acces

Comuna Țigănași este situată în nord-estul județului Iași, la 25 de km nord de municipiul Iași și se învecinează cu comunele: Probota (în partea de nord), Victoria (în partea de est), Popricani (în partea de sud), Movileni (în partea de vest), Vlădeni (în partea de nord-vest).

Principalele căi de acces sunt:

- › DN 24 C Bivolari – Ștefănești – Botoșani
- › DJ 282 C Iași – Botoșani.
- › DC 8 Mihail Kogălniceanu-Stejariei-Perieni
- › DC 9 - Țigănași-Larga Jijia

Comuna Țigănași este așezată la intersecția coordonatelor geografice de 47°20'50" latitudine nordică 27°27'28" longitudine estică.

Comuna Țigănași se compune din punct de vedere administrativ, din 4 sate: Țigănași (reședința comunei), Cârniceni, Mihail Kogălniceanu, Stejarii, comuna având o suprafață administrativă de 6.453 ha, din care 615 ha intravilan și 5.838 ha extravilan.

Centrul politico-administrativ al comunei este localitatea Țigănași.

Comuna Țigănași se află în nord-estul județului, pe malul stâng al râului Jijia. Este străbătută de șoseaua națională DN24C, care leagă Iașul de Ștefănești și Lipcani. Lângă Cârniceni, din această șosea se ramifică șoseaua județeană DJ282C, care duce spre vest la Vlădeni și Șipote.

Satul Mihail Kogălniceanu este situat în partea de nord a comunei, acesta fiind accesibil prin DJ 282 C și DC8.

Satul Cârniceni este amplasat în partea de est a comunei, fiind străbătut de șoseaua națională DN 24C.

Legătura cu cel mai important centru din județ - municipiul Iași, este asigurată pe traseul rutier DN 24C, distanța față de acesta fiind de circa 25 de km.

Relațiile cu municipiul Iași sunt constituite în principal din deplasările pentru muncă, pentru aprovizionarea cu produse comerciale și de larg consum și pentru comercializarea pe piața orașelor de produse agroalimentare obținute în gospodăriile individuale, microferme sau asociații, precum și pentru utilizarea dotărilor acestuia (spital, liceu, judecătorie, etc.). Aceste relații sunt facilitate de un sistem rutier de calitate în mare parte corespunzătoare și se fac în mare parte cu mijloace de transport

ocasionale oferite de particulari sau prin curse regulate de autobuz efectuate de transportatori autorizați.

În prezent, funcțiile de bază ale localităților comunei sunt funcția agricolă și funcția de cazare a populației proprii (locuire rurală).

Față de satele componente ale comunei, localitatea Țigănași are rol de coordonare administrativă și socio-culturală.

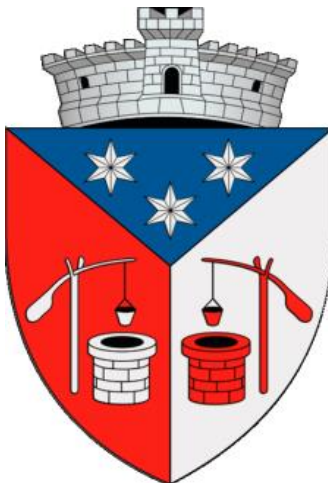
Scurt istoric și componență teritorial-administrativă

Cel care a pus piatra de temelie a acestei localități a fost boierul Carp, cel care a zidit prima biserică a satului în anul 1802 și a înființat în anul 1842 târgul Căminărești, pe locul localității Țigănași – Cărnicieni. Denumirea satului Cărnicieni își are originea într-un termen din limba slavă veche, însemnând fântânele. Cu timpul, satul s-a dezvoltat, domnitorul Alexandru Ioan Cuza făcând împrăștierea pe raza satului Mihail Kogălniceanu de astăzi. În satul denumit Stejarii astăzi, și-a găsit

locul o caravană de lingurari și au dat denumirea așezării Sătrăreni.

Evreii au fost cei care au dezvoltat comerțul în comună deschizând magazine și construind străzi prin Cârniceni și Țigănași, pentru a ușura transportul mărfurilor între cele două județe.

Stema comunei Țigănași

După cel de-al doilea război mondial, linia de front fiind foarte aproape, au mai rămas doar câteva case, astfel că cei care au supraviețuit au luat totul de la capăt.

Cele trei stele de argint de pe stema comunei fac parte din blazonul familiei Carp, care a întemeiat în zonă, în anul 1842, târgul Căminărești. Căminăreștii reprezintă o altă denumire a localității. Fântânile explică denumirea satului Cârniceni, sat component al comunei Țigănași, care își are originea într-un termen din limba slavă veche, însemnând Fântânele. Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

Aspecte istorice ale comunei Țigănași¹⁰

Din punct de vedere istoric, Comuna Țigănași a dat dovada unui loc bine evidențiat încă din timpuri preistorice, din Paleoliticul superior, respectiv din Aurignacian sau Gravetian, perioade bine reliefate prin materialele analizate până acum. Este vorba despre culturi desfășurate sub auspiciile glaciațiunii Vurm (mijlociu și superior) de acum 30.000-35.000 de ani. Amintim aici așchiile și lamele din silex negru de Prut, puternic patinat, descoperite în locul numit Suhatu Mare (Țigănași), datate ca aparținând Paleoliticului mijlociu și superior, Holm I – Cârniceni, cu urme din Paleoliticul superior (Gravetian), formate din nuclee și lame neretușate, cu retușuri fine ori denticulate din Paleoliticul mijlociu și superior.

De asemenea, în punctul La Hatie (La Hotar) dispus pe latura de nord-vest a satului Mihail Kogălniceanu, pe un pinten al terasei inferioare din stânga Jijiei, în solul cenușos, au fost atestate

¹⁰ *Monografia comunei Țigănași, paragrafe preluate de paginile 55-71*

lipituri de perete asociate cu oase de animale, piese din silex din Paleoliticul mijlociu și superior, respectiv din Gravetian și Tardenoisian, fragmente ceramice aparținând culturii de tip Precucuteni, respectiv din cadrul Culturii Cucuteni A, Hallstatt timpuriu, cât și celor aparținând secolelor IV, VIII, IX și XVIII.

Se remarcă piesele de tip musterian ovalare și bicefale, convexe sau în evantai. La aproximativ 3 km nord-vest de satul Țigănași, cu deschidere spre șesul Jijiei, pe suprafața înclinată a unei văiugi (Valea Odăii), au fost atestate fragmente ceramice de tip Criș, dar din secolele XIV, XV, XVI, XVII sau XVIII, alăturate unei cutii prismatice din gresie brun-cenușie și unui fragment de pahar de sticlă sau de sfeșnic.

Descoperiri au avut loc și în punctul denumit Dealul din Mijloc, aparținând satului Țigănași, în zona delimitată de Pârâul Plopilor, fiind atestate urme ceramice de tip Criș, Cucuteni B sau C, Hallstatt timpuriu, celelalte aparținând secolelor VI-IX,

suprapuse pe o destul de bine conturată așezare Dridu sau de secol XI, XIII, XIV și XV.

În punctul denumit Pe Deal sau Raiu, la întretăierea șoselelor Iași-Cârnicieni cu Iași-Țigănași, loc denumit Moldoveanu, a fost atestată o așezare de tip Tardenoisian, Precucuteni, Cucuteni A sau Hallstatt timpuriu, căreia îi aparține și un vârf de săgeată de tip scitic.

De asemenea, au fost atestate și o serie de fragmente de amfore romane, cât și ceramică aparținând secolelor XIV-XV, cărora li se atașează și un frumos vârf de săgeată prelucrat din fier (secolul al XIV-lea). Movila găsită aici și cercetată împreună cu cercetătorul științific dr. Constantin Ionomu de la Complexul Național Muzeal Moldova, cât și cu elevii școlii din Cârnicieni, s-a dovedit să aparțină grupei înmormântărilor cu ocru roșu. Trebuie spus că, începând din Paleolitic, așezările umane devin perene, desprinzându-se de matcă, luând ființă noi alte așezări influențate și de condițiile favorabile de climă ce vor duce la

dezvoltarea agriculturii primitive, creșterii animalelor și îmblânzirii acestora. Trebuie spus că omul neolitic va crea și ceea ce, în mod major, îl va diferenția, civilizația ce va parcurge, rând pe rând, toate epocile ce vor forma istoria națională și universală.

Legat de satul Cârniceni (comuna Țigănași), putem aminti așezarea de tip Cucuteni B2b final din punctul Holm I, așezat pe terasa inferioară din dreapta Prutului, pe partea stângă a șoselei Cârniceni-Probota, în partea de nord a satului Cârniceni.

Cele mai vechi urme de aici aparțin Paleoliticului superior, respectiv Gravetianului, acestea fiind formate din nuclee, lame neretușate, cu retușuri fine ori denticulate. Alte piese aparțin Tardenoisianului, respectiv Mezeoliticului. Neoneoliticul este cel mai bine reprezentat prin aspect cultural de tip Cucuteni B2b și Cucuteni C. Acestea, puse în legătură cu materialele ceramice din așezarea de tranziție la epoca bronzului de la Școala Veche Cârniceni, situată la nord-est de satul Cârniceni, dau dovada

găsirii elementului de final a ceramicii pictate de tip Cucuteni, cât și a verigii lipsă, de legătură cu ceramica și cultura de tranziție la epoca bronzului de tip Horodiștea-Erbiceni... La aproximativ un kilometru nord de punctul Holm I, la limita cu comuna Probotă, pe aceeași terasă a Prutului, se află așezarea denumită de noi Holm II (Pe Holm). Aici predomină Cultura Precucuteni, de tip Precucuteni II și III.

Au mai fost întâlnite și fragmente masive de amfore, cât și aparținând culturii Dridu. Au fost conturate și aspecte de tip Cucuteni B și Cucuteni C, nefiind exclusă o legătură cu așezarea de tip Cucuteni B2b de la Holm I – Cârniceni. Tot aici a fost remarcată și prezența a doi tumuli.

Numeroasele statuete antropomorfe care au fost descoperite vin să întregescă materialul descoperit în acest punct. Așezarea de tranziție la epoca bronzului, de tip Horodiștea-Erbiceni, este așezată la nord-est de sat pe suprafața unei terase inferioare a Prutului, numită Școala Veche. În aceeași zonă, la Cimitirul

vechi, au fost descoperite elemente de tradiție romană, cât și resturile a două cuptoare de ars ceramică. Unul conținea două vase întregi, cât și o serie de fragmente, iar al doilea, resturi de amfore de aspect local, din secolele V și VI...

Pe vale, spre șesul Prutului, se află punctele Vatra satului I și Vatra satului II, cu ceramică de tip Horodiștea-Erbiceni și Noua sau secolelor IV, V, XIV – XV, respectiv XVI – XVIII. La aproximativ 500 m est – sud-est de sat, în șesul Prutului, pe o popină, a fost atestată o așezare de secol IV, cu ceramică fină sau zgrunțuroasă, cu decor de linii vălurite, respectiv urme de amfore cu caneluri orizontale (La Dig).

La marginea de est-sud-est a satului Mihail Kogălniceanu, pe terasa inferioară a Jijiei până spre partea dreaptă a satului și a Șoselei Mihail Kogălniceanu - Țigănași, este prezentă o întinsă așezare de tip Precucuteni, cu piese de silex, suprapusă de o bogată locuire Noua cu omoplați crestați și o frumoasă râșnită ovală cu tot cu frecător.

De asemenea, pe teritoriul comunei au fost semnalate un număr de 13 movile (tumuli), cât și valul din mijloc sau Valul lui Traian, respectiv Troianul. Acesta vine dinspre Republica Moldova, trecând șesul Prutului și Jijia spre Popricani. Este menționat și pe o hartă topografică din 1989. Unele informații îl dau prezent până în raza orașului Pașcani. După Ion Ionișă, acesta ar aparține gotului Athanaric, ca mijloc de apărare împotriva hunilor.

Făcând referire la perioada neolitică și neoneolitică, când vom putea vorbi, cu multă convingere, despre acel optim climat datorat unui climat cu mult mai blând și echilibrat, putem sublinia nu numai activarea vieții înconjurătoare, ci, în special, a omului și societății sale. Datorită acestor noi situații, vom asista la libera migrație a populațiilor locale într-un spațiu, pentru început, destul de apropiat față de așezările ce au fost întemeiate, având ca scop perfecționarea muncilor desfășurate. În ceea ce privește agricultura, când ne referim la grâu sau la orz, respectiv la

strămoșii lor sălbatici, neîntâlniți inițial în Europa, ne vom putea gândi, în mod concret, la un posibil schimb cu populațiile din zona Orientului apropiat, unde acestea au fost cu mult mai înainte cunoscute. La fel s-a procedat probabil și în privința ovocaprinelor, a bovideului sau porcului. De asemenea, tot acum în Neolitic, se constată o evidentă creștere demografică și ca urmare a extinderii ariei matrimoniale ce avea să atragă după sine amestecul populațiilor tribale. Trebuie să remarcăm continua modificare a factorilor climatici pedogenetici, astfel încât *“Omul și-a creat și perfecționat uneltele de muncă și armele necesare pentru vânătoare, pescuit și apărare”*.

S-a realizat astfel, selecția naturală, rezistând numai indivizi și colectivități care s-au adaptat la condițiile schimbării mediului. De remarcat că toate aceste activități de factură creatoare s-au manifestat și în zona spațiului de așezare a comunei Țigănași.

De remarcat că tot acum s-a petrecut ceea ce unii specialiști numesc revoluția neolitică (7.000 î.Hr. – 4.500 î. Hr.) a cărei

primă consecință a fost înlocuirea caracterului dominant al economiei de până atunci, care se sprijinise multe milenii în șir pe vânat, cules și pescuit. De data aceasta s-a trecut la stadiul de producător.

În tot acest nou spectru existențial, în care agricultura și creșterea animalelor pot prefigura prezența unor elemente cu adevărat avantajoase în ceea ce privește asigurarea unui trai și a unei vieți normale, omul ca agricultor sau crescător de animale, alături de cel de producător de bunuri materiale, nu se mai mulțumește cu vechiul său statut de culegător, pescar sau vânător. Astfel, el va fi cel care va înlesni, prin propria-i creație, desfășurarea unor diferite munci, îndeobște casnice, cum ar fi olăritul, țesutul, făurirea uneltelor și armelor necesare sau cele destinate muncilor agricole, deși, pentru început, acestea nu erau obligatorii pentru întreaga societate. Ca urmare a acestui fapt, în spațiul aferent comunei Țigănași, prin cercetările

desfășurate, au fost atestate o serie de vechi așezări umane ce ne amintesc de perioadele sau epocile istorice de început.

Paleoliticul superior de tip Aurignacian (32.000 î.Hr. – 28.000 î.Hr.) sau Gravetian (22.000 î.Hr.-20.000 î.Hr), mezeoliticul inclus culturii de tip Tardenoisian (8.000 î.Hr. – 7.000 î.Hr.), neolitic (7.000 î.Hr.-4.500 î.Hr.) sau neoneolitic (4.500 î.Hr. – 2.700 î.Hr.) sunt perioade istorice ce au dus la continua dezvoltare a omului și a societății sale, punând bazele marilor culturi specifice, cum ar fi Criș, Precucuteni, dar mai ales cea a ceramicii de tip Cucuteni, o măiestrie stilistică de neegalat în Europa aceluși timp. Până acum, în Moldova de până la Prut, au fost depistate un număr de peste 2.000 de așezări cucuteniene. Pe acest trend ascendent al cercetărilor desfășurate, aveau să se înscrie și cele având un caracter școlar, exemplul fiind dat de elevii Școlii din satul Cârniceni, comuna Țigănași, organizați în Cercul de profil *Tinerii arheologi*.

Era un fapt mai mult decât îmbucurător că aceștia au ales să participe la astfel de cercetări arheologice, deoarece, după cum avea să se exprime și Nicolae Iorga în lecția de deschidere a cursurilor Universității București, la 31 octombrie 1931: *Nimic nu se poate înțelege din ceea ce este fără cunoștința a tot ceea ce a fost, și nimic nu trebuie știut din ceea ce este fără deschiderea perspectivelor către ceea ce neapărat trebuie să fie.* Era un aspect binevenit și tot pe atât de important.

În aceste benefice condiții probatorii, aveau să fie descoperite seria unor importante așezări umane, unele de importanță națională, așa cum este și cazul celei de la Holm I – Cârniceni: *Balerina* sau *Dansatoarea de la Cârniceni* a rămas emblema școlii.

Așa s-a născut ideea deschiderii muzeului școlar al elevilor de la Școala Cârniceni, care în anul 1983, avea să fie apreciat cu locul I la nivel național. Parte dintre descoperirile efectuate la Holm I – Cârniceni (Cucureni B2b, final) și Școala Veche (

Horodiștea – Erbiceni) ne-au dar și orizontul de final al frumoasei culturi a ceramicii pictate de tip Cucuteni, cât și veriga lipsă dintre Culturile Cucuteni și Horodiștea – Erbiceni.

Primele cercetări științifice în această zonă a părții sudice a Câmpiei Moldovei, respectiv a Bazinului Jijiei inferioare și a Prutului, aveau să se desfășoare în perioada anilor 1955-1956, când o mână de cercetători cum ar fi Mircea Petrescu-Dâmbovița sau Nicolae și Emilia Zaharia, după un plan bine precizat, în conlucrare cu Academia Română, aveau să întreprindă seria unor deosebite cercetări de suprafață, ale căror rezultate vor fi consemnate în cartea *Așezări din Moldova. De la paleolitic până în secolul al XVIII-lea*, publicată în 1970 sub egida Academiei Române.

A doua fază avea să se desfășoare în perioada anilor 1980-1983 când Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași și Institutul de Istorie și Arheologie A.D.Xenopol Iași, sub coordonarea Academiei de Științe Sociale și Politice, au început cercetările în

vederea realizării *Repertoriului Arheologic al județului Iași*, lucrare de o deosebită importanță pentru întreg spațiul județean. Aceasta a apărut în două volume, în perioada anilor 1984 și 1985. Autori aveau să fie cercetător științific dr. Vasile Chirica și Marcel Tănăsachi. În ultimul volum aveau să fie consemnate și rezultatele realizate în cadrul comunei Țigănași, obținute cu ajutorul elevilor școlii din satul Cârniceni. Astfel, în punctul Holm I – Cârniceni, împreună și în strânsă colaborare cu Institutul A.D.Xenopol din Iași, reprezentat de cercetătorul științific principal dr. Vasile Chirica, aveau să aibă loc săpături de salvare ce aveau să ducă la realizarea descoperirilor ce vor fi ulterior menționate.

Activitatea lor, în ceea ce privește necesitatea desfășurării unor săpături sistematice, avea să se întindă în perioada anilor 1994-1995, când, în colaborare cu Institutul Național de Tracologie, Filiala Iași, reprezentat prin cercetătorul științific dr. Ruxandra Alaiba, cercetările noastre aveau să urmărească latura de

nord-est a satului Cârniceni, în punctul de tranziție, la Epoca Bronzului, de tip Horodiștea – Erbiceni *Școala veche*, unde urma să înregistrăm ca rezultat important, descoperirea a numeroase alte artefacte reprezentative pentru epoca respectivă. Acestea aveau să îmbogățească punctul muzeistic școlar de la școala din satul Cârniceni. Alături de toate aceste urme materiale deosebite, pe măsură ce vom înainta în epoca feudală, ne vom referi la hrisoave sau urice de cancelarie, vechi acte de vânzare-cumpărare care, pentru anumite perioade, amintesc de satele Țigănași, Cârniceni, Mihail Kogălniceanu sau Stejarii... Satul Țigănași, astăzi centru comunal, așezat între râurile Jijia și Prut, pe parcursul timpului istoric derulat, va fi documentat și sub alte denumiri. La 26 iunie 1546, el era menționat cu numele de Blândești, pentru ca la 1833, să-l întâlnim sub denumirea de Blândești – Răzeși. La 31 ianuarie 1622, partea denumită Boruseni va face parte din satul Blândești.

La 1845 este prezentat ca târgușor, aspect păstrat și pe parcursul anului 1896. Sub numele dublu Căminărești - Țigănași, va fi întâlnit într-o serie de acte din anul 1835. În același timp, sate ca Târjoaca, Prisaca lui Ignat sau Rediu Lung, amintite în diferite urice sau acte aparținând secolului al XVI-lea, sunt astăzi dispărute. Blândești sau Raiu este amintit în diferite alte documente aparținând anului 1546 (26 iunie), pentru ca Prisaca lui Ignat să fie menționată într-un document din 31 martie 1552, ca siliște a satului Țigănași.

De asemenea, putem arăta că în seria unor astfel de surse utile de arhivă, se află menționat și satul Bășeni (Mihail Kogălniceanu).

Referitor la satul Șetrăreni (Stejarii), etimologia cuvântului sau a denumirii date poate fi găsită în chiar actul din 31 martie 1552, în care se arată că Ștefan Rareș (fiul lui Petru Rareș), domn al Moldovei între 11 iunie 1552 și septembrie 1552, *întărește uric lui Mihăilă Șetrar siliștea numită Prisaca lui Ignat, mai sus de*

Rediu Lung. De la acest Mihăilă Șetrar, pe care A.R.H. III, A, Moldova, îl prezintă ca fiind Mihăiță Șetrar, s-ar putea trage, probabil, numele satului Șetrăreni (Stejarii).

După cum este prezentat cu nume propriu sau comun, putem anticipa că acest aspect poate fi legat de o anumită posibilă ocupație a purtătorului numelui respectiv sau chiar de numele său. Astfel, Mihăilă sau Mihăiță șetrar, respectiv Șetrar, poate fi considerat ca întemeietor al satului Șetrăreni. Târjoaca, sat astăzi dispărut, ce se afla în partea de la sud-vest a satului Mihail Kogălniceanu, este amintit ca existent într-unul dintre acte datate din timpul lui Ștefan cel Mare, mai exact la 17 februarie 1502, pentru ca Vălenii, cătun al satului Cârniceni, să fie amintit în *Dicționarul lui Chiriță*, de la 1888.

De fapt, atât satul Cârniceni, cât și Țigănașii, aveau să poarte mai multe astfel de denumiri (Cârnicenii Cornii, Cârnicenii lui Beldiman, Iacovorache etc., Țigănașii, Țigănașul sau Firțișanii etc.), aspect ce va fi cu mult mai bine lămurit în rândurile ce vor

urma, fără a fi uitat însă și satul Fântânele, fost component al satului Cârniceni.

Dacă în prezentări ceva mai laconice, cum ar fi și cea din preajma anului 1925, fosta comună Cârniceni ne este prezentată de Almanahul SOCEC/1925 ca fiind așezată înspre sudul Câmpiei Moldovei, dispunând de patru mori de apă, două cu aburi, cinci biserici, trei școli și având un număr de 3.911 locuitori și 119 elevi, dintre care 30 de fete, Biserica Sfântul Haralambie din satul Cârniceni fiind considerată ca reprezentând un adevărat monument de arhitectură, coborârea la izvoarele documentare privind realitățile luate în timp, vin să ne arate aspecte interesante ale actualei comune Țigănași, fostă Cârniceni.

Referitor la satul comună Țigănași, documentele ce au putut fi până acum arhivate, ne-au putut releva, pe deplin, o stabilă așezare cu urme până în zorii preistoriei și care, începând cu

anul 1909, va fi numit sat comună în locul satului Cârniceni, devenit parte componentă a comunei Țigănași.

Cu trimitere la satul comună Țigănași, s-a încercat să se analizeze cât mai corect pașii urmați pe linia dezvoltării sale, când acest a preluat aspectul administrativ de ordin comunal de la satul comună Cârniceni, precum și alte aspecte reprezentative care îl pot caracteriza. Astfel, în *Marele Dicționar Geografic al României*, întocmit de George Ioan Lahovari, I.C.Brătianu și Grigore Tociulescu (1902), ca autori coordonatori, la pagina 676, satul Țigănași ne este prezentat sub denumirea de Țigănașul.

Țigănașul (Căminărești), sat și târgușor în partea de vest a comunei Cârniceni, pe Turia, județul Iași, este situat pe un platou, în valea căruia se întinde șesul râului Jijiei. Are o suprafață de 343 de hectare, cu o populație de 515 suflete, o biserică zidită în anul 1802, cu un preot cântăreț și un eclesiarh. Pe capătul dintre dealurile comunei se află urmele unui vechi cimir, unde se zice că a fost și satul răzășesc Blândești.

Locuitorii posedă 614 vite mari cornute, 52 de cai, 1.182 de oi, 6 capre și 139 de râmători.

Satul pe nume Raiul sau La Rai intră și el în categoria satelor aparținătoare comunei Țigănași, astfel încât, în *Marele Dicționar Geografic al României*, la pagina 159, ca sat component al comunei Cârniceni și mai apoi Țigănași, ne este prezentat sub următoarea formă:

RAIUL: sat, în partea de sud a comunei Cârniceni, pe Turia, jud. Iași, situate pe o costișă, în fața satului Blândești, de care se desparte prin Valea Blândeștilor, prin care trece pârâul Fundoaia. Are o suprafață de 68 de hectare și o populațiune de 12 familii sau 40 suflete. În partea de sud a satului se întinde șesul râului Jijia. Locuitorii posedă: 3 cai, 104 vite mari cornute, 38 râmători și 68 oi.

După cum rezultă din rândurile până acum prezentate, comuna Țigănași prezintă o latură istorică destul de bogată, care, pe

parcursul timpului ce va veni, suntem convinși că se va putea îmbogăți cu noi și importante date. Paleolitic, mezolitic, neolitic, tranziția la Epoca Bronzului, Epoca Metalelor, dacică, romană, feudală, etc., rămân tot atâtea repere ce și-au pus amprenta și asupra sa.

Elemente de cadru natural

Tipuri de relief. Comuna Țigănași este așezată în partea nord-estică a Podișului Moldovei. Comuna este așezată în partea sud-estică a Câmpiei Jijiei la o altitudine de 70 m. La nivel local, comuna este așezată în lunca și terasele Jijiei.

Din punct de vedere geomorfologic, teritoriul comunei Țigănași este situat în partea de sud-est a Câmpiei Moldovei, în bazinul hidrografic al Prutului mijlociu, subabazinul Jijiei inferioare.

Relieful zonei este strâns legat de alcătuirea geologică atât ca structură cât și ca petrografie și este dezvoltat pe cuvertura de

deopozite ale Sarmațianului mediu și Cuaternarului. Altitudinea maximă o întâlnim în partea de nord-vest, în dealul Caraiman (182 m), iar altitudinea minimă o întâlnim în șesul Jijiei (40,5 m).

Geologie. Teritoriul comunei Țigănași se găsește situat din punct de vedere geomorfologic în partea sud-estică a Câmpiei Moldovei. Evoluția paleo-geografică a teritoriului este legată de Platforma Moldovenească începând din Precambrian și până în prezent, evoluție care a cunoscut atât faze de exondare cât și fraze de transgresiune. Din punct de vedere geologic, observăm că întreaga suprafață aparține Sarmațianului mediu, cele mai vechi depozite care ies la zi și au cea mai largă răspândire în regiune, acoperite parțial de depozite cuaternare.

Din cauza pantelor domoale, a reliefului acoperit cu depozite loeddoide cuaternare de vârstă pleistocenă mai groase, aflorimentele Bassarabianului în partea de sud și centrală sunt foarte reduse și sporadice. În partea de nord și mai ales nord-vest, datorită eroziunii și fragmentării reliefului, complexul argilo-

marnos, apare la suprafață, pe versanții văii Jijiei și a afluenților săi mai mici. Tot în această zonă nord-vestică, pe unele platouri (dealul Kogălniceanu), complexul argilo-marnos apare la suprafață chiar ca lentile foarte reduse. Altă formațiune geologică mult mai nouă este Cuaternarul care îmbracă ca o mantă, majoritatea reliefului.

Luncile râurilor Jijia și a Prutului sunt alcătuite litologic din depozite aluviale cuaternare de vârstă holocenă având în bază nisipuri și pietrișuri.

Ca structuri geologice de interes special menționăm: argile moderate contractile care prin gonflare și contracție produc crăpături, denivelări periodice, vertisolaj, aluviuni cu un conținut ridicat în săruri solubile și sodiu schimbabil care determină formarea unor soluri saline și alcaline.

Pe teritoriul comunei Țigănași există câteva situri arheologice, pe care le prezentăm în continuare:

- › **Situl arheologic de la Țigănași, punct “Dealul Raiu”**: Localizare “Dealul Raiu” la 1 km est de Țigănași, pe terasa inferioară de pe partea stângă a Jijiei, aproape de întretăierea șoselei Iași - Cârniceni cu cea spre Țigănași, pe locul numit și Moldoveanu, așezare tardenoisiană, Precucuteni, Cucuteni A, Hallsstatt timpuriu, căreia îi aparține și un vârf de săgeată de tip scitic, sec. IV e.n., în asociere cu fragmente de amfore romane și din sec. XIV - XV de când datează și un vârf de săgeată din fier. Movița de aici a fost cercetată parțial în 1981 și se consideră că aparține grupei înmormântărilor cu ocru roșu.
- › **Situl arheologic de la Țigănași punct “Valea Odăii”**: La circa 3 km nord - vest de sat, pe suprafața ușor înclinată a unei vaiugi numite Valea Odăii, cu deschidere spre șesul Jijiei, s-au descoperit fragmente ceramice Cris și din

secolele XIV - XV, XV - XVI și XVII - XVIII, cu un fragment de sfeșnic, unul de pahar de sticlă și o cutie prismatică din gresie brun - cenușie.

- › **Situl arheologic de la Cârniceni, punct “Cimitirul Vechi”:** Pe suprafața terasei inferioare a Prutului, în jurul cimitirului vechi din sectorul estic al satului, s-au descoperit fragmente ceramice Cucuteni B, din perioada de trecere de la eneolitic la epoca bronzului (Horodiștea-Erbiceni), cu o figurină antropomorfă din sec. III și IV e.n., de la sfârșitul sec. IV sau chiar din sec. V - VI, cu elemente de tradiție romană. S-au dezvelit resturile a două cuptoare de ars ceramică, distruse în cea mai mare parte. Unul dintre ele conținea două vase întregi și altele fragmentare; în al doilea s-au găsit resturi de amfore, de aspect local, din sec. V sau V - VI e.n. A fost descoperită o vertebră de pește cu apofizele taiate, cu o perforație pe discul central. Pe podișul de deasupra lutăriei s-au secționat mai multe

gropi de morminte, având ca inventar vase hallstattiene. Locuirii din sec. VI - VIII îi aparțin fragmente ceramice și unelte de factură bizantină, în afara materialelor ceramice de proveniență locală. În 1980, lucrările de excavare au distrus mai multe morminte medievale din acest cimitir în care se mai păstrează lespezi și cruci de piatră cu scriere chirilică. În afara materialelor descoperite de N. Zaharia au mai fost identificate și fragmente ceramice din sec. XIV - XV și XVII - XVIII. Așezarea și cimitirul sunt pe cale de a fi distruse prin scoaterea lutului sau prin lucrări de excavație.

- › **Situl arheologic de la Cârniceni, punct “Holm 1”:** La ieșirea din sat, pe terasa inferioară de pe partea dreaptă a Prutului, pe partea stângă a șoselei Cârniceni - Probotă, așezare bogată, aparținând etapei de legătură dintre sfârșitul Cucutenianului și începutul perioadei de tranziție. Cele mai vechi resturi de locuire aparțin însă Gravettianului – nuclee, lame neretușate sau cu retușe fine

ori denticulate și Tardenoisianului – două grătare, dintre care unul circular și altul cu partea activă oblică. Tot aici s-au descoperit fragmente de vase Precucuteni, Cucuteni B și din Hallstatt-ul timpuriu, acestea din urmă aparținându-i, probabil, resturi de schelete omenești și vase fragmentare. Din etapa de legătură dintre finalul fazei Cucuteni B și începutul culturii Horodiștea - Erbiceni a fost dezvelită o locuință în perimetrul căreia au fost descoperite peste 130 greutateți de lut ars de diferite tipuri, 25 fusaiole, dintre care una cu decor incizat în zig - zag și alta cu decor punctat, radial. Cea mai importantă categorie o reprezintă ceramica, împărțită în trei grupe:

a) de aspect cucutenian, dintre care se remarcă o amforă cu motive pictate și cu o siluetă umană, feminină, alături de care apare pomul vieții, precum și o strachină pictată la interior și exterior (și un vas cu două guri)

b) ceramica de tip Horodiștea - Erbiceni, cu decor din creștături pe buza vaselor, a cărei pondere este foarte mică;

c) ceramica de tip „C”, reprezentând o mare diversitate de forme și decor. În perimetrul complexului a fost dezvelit și un mormânt de înhumație cu scheletul în poziție întinsă, orientat NNV - SSE, fără inventar. Între oasele scheletului s-au găsit numeroase fragmente ceramice și lipituri de perete, antrenate în umplutura gropii, ceea ce dovedește ca mormântul este posterior locuirii eneolitice. La circa 1,50 m de mormânt s-a descoperit o amforă romană, fragmentară din sec. IV e.n.

› **Situl arheologic de la Cârniceni, punct “Holm II”:**La circa 1 km nord de punctul anterior, la limita cu com. Probota, pe aceeași terasă a Prutului, așezare cu ceramică Precucuteni II - III, Cucuteni B și „C”, din sec. IV - III î.e.n. – cu brâu în relief alveolat. Unei locuiri din sec.

IV e.n. îi aparține un fragment de toartă masivă, de la o amfora romană, iar alte fragmente de vase, cu decor vălurit, aparțin culturii Dridu. Primei locuiri îi aparțin și numeroase statuete antropomorfe, majoritatea fiind în stare fragmentară. Nu este exclusă și o locuire de tip Horodiștea - Erbiceni. În imediata apropiere a așezării, pe teritoriul com. Probota, se află doi tumuli.

- › **Situl arheologic de la Cârniceni - Valul lui Traian:** Localizare la 3 km est de sat, cu direcția nord – nord - est spre comuna Victoria. Valul de pământ ce vine de peste Siret, pe la Lespezi, pare să aibă capătul la REDIU Mitropoliei. Informația nu este în întregime exactă, întrucât aceasta construcție se continuă prin cornuna Popricani și, făcând un unghi, se îndreaptă spre cornuna Victoria (Șendreni) și trece peste Prut. Existența acestuia se mai păstrează astăzi doar ca toponim între Șendreni – Victoria

și Popricani, numit Drumul Troianului, în tot șesul Jijiei, fiind aproape complet aplatizat.

Clima. Clima are o pronunțată nuanță continentală influențată iarna de anticlonul continental euroasiatic, iar în perioada caldă de anticlonul dinamic al Azorelor.

Vara predomină timpul secetos cu temperaturi ridicate, iar iarna se simte din plin efectul maselor de aer venite dinspre nord - est și nord cu viscole frecvente.

Secetele, brumele târzii de primăvară și timpurii de toamnă, aversele de ploaie însoțite de căderi de grindină, completează trăsăturile regimului climatic continental. Dintre factorii climatici de care depinde în general dezvoltarea formelor de relief o importanță deosebită prezintă temperatura, precipitațiile, vânturile.

Temperaturile medii anuale înregistrate sunt de cca. 8°C, izotermă ce caracterizează întreg regimul termic al bazinului Moldova.

Cantitățile medii anuale de precipitații se situează la valori de circa 550 mm.

Rețeaua hidrografică. Rețeaua hidrografică principală o constituie râul Jijia cu afluenții săi. Râul Jijia vine de pe raza teritoriului Vlădeni prin partea de NV a teritoriului Țigănași. Lungimea rețelei hidrografice totale este de 38,5 km. În partea de nord, observăm că rețeaua este mai densă, decât în partea de sud. Direcția de scurgere a apelor de pe raza teritoriului este NV și SE, conform înclinării stratelor geologice monoclinale.

Debitul tuturor pâraiașelor ca și al Jijiei este foarte inconstant, atingând valori maxime primăvara, la topirea zăpezilor, când peste 50% din totalul scurgerilor anuale se evacuează în mai

puțin de 2 luni, iar debitul minim se înregistrează vara, când unele pâraie seacă complet sau aproape complet.

Apele freatice sunt strâns legate de condițiile geologice și fizico-geografice ale Câmpiei Moldovei și sunt folosite în mare măsură pentru alimentarea populației și alte scopuri economice. Acestea se prezintă atât sub forma apelor de adâncime, cât și sub forma apelor libere, cantonate în depozite de suprafață.

Solurile

Formarea solurilor de pe teritoriul comunei Țigănași a avut loc sub influența unui ansamblu de factori pedogenetici dintre care, cei mai importanți sunt:

- › Factorul biologic – solificarea nu poate avea loc decât sub acțiunea organismelor, în special a plantelor și microorganismelor

- › Clima – se manifestă începând cu dezagregarea fizică și alterarea chimică a rocilor, descompunerea materiei organice, spălarea solurilor solubile
- › Relieful – acționează în formarea, evoluția și diversificarea solurilor atât direct cât și indirect. Astfel, între sol și relief este o legătură atât de strânsă încât practic, orice schimbare survenită în cadrul reliefului se reflectă și în modificarea solului respectiv
- › Apa freatică și pedofreatică – existența unui strat freatic la adâncime relativ mică determină în primul rând, formarea în sol sau la baza solului, a unui orizont gleizar specific solurilor hidromorfe
- › Rocile de solificare – au determinat textura solurilor și unele proprietăți fizice și hidrofizice

Vegetație și faună.

În limitele teritoriale ale comunei Țigănași există habitate naturale reprezentate de floră și faună sălbatică și habitate artificiale reprezentate de culturile agricole.

Poziționarea geografică, relieful, rețeaua hidrografică, clima și ocuparea teritoriului, determină categoriile de habitate naturale care se află pe teritoriul comunei Țigănași.

Diversitatea condițiilor pedo-climatică și oro-hidrografice ale județului Iași, au determinat instalarea unei vegetații foarte variate, cu elemente floristice bogate și de origini diferite, ca urmare a interferenței pe acest teritoriu a provinciei central europene estcarpatice cu provincia ponto-sarmatică.

Zona forestieră este caracteristică sectoarelor înalte de podiș din vest și sud, fiind reprezentată prin păduri de foioase, ce aparțin etajului stejarului și gorunului, iar în părțile cele mai înalte, limitei inferioare a fagului.

Zona de silvostepă este caracteristică Câmpiei Colinare, dar se întâlnește și în sectoarele mai joase ale podișului din sud (dealurile Prutului și depresiunea Negrești), unde climatul este de un continentalism mai accentuat, iar solurile sunt cernoziomice sau cenușii.

Vegetația naturală a silvostepii este reprezentată prin pâlcuri de pădure (șleauri) și pajiști, puternic transformate și modificate antropic. Pădurile silvostepii sunt formate din șleauri de gorun și stejar, alături de care se întâlnesc: carpenul, teiul, arțarul, jugastrul, ulmul, cireșul, și, mai rar, stejarul nrumăriu, mojdreanul, cărpinița, teiul pucios, arțarul tătăresc. Stratul de arbuști, dezvoltat mai ales la periferia pădurilor este constituit din aceleași esențe ca în cazul pădurilor de stejar și gorun ale zonei forestiere, la care se adaugă: voniceriul pitic, migdalul pitic, caragana, cireșul pitic, scumpia, verigariul.

Pajiștile silvestre sunt formate din asociații de păiuș, colilie, firuță cu bulb, bărboasă, pin gros, obsigă, peliniță, laptele câinelui, etc.

Vegetația specifică luncilor este formată din asociații de pir târător, iarba câmpului, firuță de câmp, păiuș, zăzanie, coada vulpii, etc. Izolat, se întâlnesc pâlcuri de pădure (zăvoaie) formate mai ales din esențe moi: salcie, răchită, plop. În lunca Prutului se mai întâlnesc și păduri de esențe tari: stejar, ulm, frasin.

Fauna silvestre și stepei este mai săracă, mult diminuată în urma expansiunii activităților umane. Mamiferele cele mai reprezentative sunt din grupul rozătoarelor: popândăul, cățelul pământului, șoarecele de stepă, șoarecele de câmp, șobolanul de câmp, hârciogul, iepurele, iepurașul de vizuină, ultimul colonizat în 1905 la Cristești lângă Iași, de unde s-a răspândit repede în jur.

Mai pot fi menționate, de asemenea, dihorul, nevăstuica, bursucul (sau viezurele), vulpea, iar, uneori, în apropierea zonelor forestiere, căprioara, mistrețul și chiar lupul.

Păsările caracteristice silvostepii și stepei sunt: prepelița, potârnichea, ciocârlia, fisa de câmp, presura, sticletele, cinteza, graurul, turturica, guguștiucul, pupăza, cucul, câneparul, porumbelul, mărăcinarul, vrabia, rândunica, lăstunul, cioara. Dintre păsările răpitoare menționăm șorecarul comun, gaia. Amfibienii sunt legați de un mediu acvatic sau mai umed și umbrat, mai reprezentative fiind: broaștele, buhaiul de baltă.

Fauna luncilor nu se deosebește prea mult de cea din stepă. De remarcat este totuși, prezența în lunca Prutului a câinelui enot și a vidrei, ultima fiind în prezent o raritate.

Fauna acvatică are o distribuție sub formă de areale reduse, legate de apele stagnante sau curgătoare. Dintre mamiferele

mai comune menționăm șobolanul de apă și chițcanul, iar cu mod de viață strict acvatic și destul de rar, vidra.

Păsările sunt numeroase și variate, multe prezentând interes cinegetic. Dintre cele mai frecvente enumerăm: rața mare, rața mică, rața cârâitoare, rața sulițar, rața roșie, gâsca de vară, gărlița mare, gărlița mică.

Pe teritoriul județului Iași sunt declarate un număr de 25 de situri Natura 2000. Pe teritoriul comunei Țigănași se suprapun 2 situri Natura 2000.

Pe teritoriul comunei Țigănași au fost identificate situri arheologice protejate și zone (arii) naturale protejate de importanță națională, respectiv:

- › ROSPA0042 – Eleșteele Jijiei și Miletinului – se află în partea nord-estică a județului Iași, pe teritoriile administrative ale comunelor Andrieșeni, Coarnele Caprei, Focuri, Gropnița, Movileni, Popricani, Probota,

Șipote, Trifești, Țigănași, Victoria și Vlădeni și este străbătut de DN 24C, care leagă municipiul Iași de localitatea Rădăuți-Prut, Botoșani. Acest sit se află în totalitate pe teritoriul județului Iași, pe o suprafață de 19.078,30 ha, din care 2.944 (15,43%) ha se regăsesc pe raza comunei Țigănași, acoperind astfel 44,93% din suprafața comunei.

- › ROSCI0222 – Sărăturile Jijia Inferioară – Prut - se află în partea nord-estică a județului Iași, pe teritoriile administrative ale comunelor Andrieșeni, Gropnița, Movileni, Popricani, Probotă, Trifești, Țigănași, Victoria și Vlădeni și este străbătut de DN 24C, care leagă municipiul Iași de localitatea Rădăuți-Prut, Botoșani. Acest sit se află în totalitate pe teritoriul județului Iași, pe o suprafață de 10.667,00 ha, din care 3.056 (28,65%) ha se regăsesc pe raza comunei Țigănași, acoperind astfel 46,64% din suprafața comunei.

Pădurile

Pe teritoriul comunei Țigănași există 99 de hectare de pădure, din care 20,08 hectare sunt în proprietate privată, iar restul de 78,92 hectare sunt în proprietatea Ocolului Silvic. Pădurile din Țigănași au în componență salcâm, stejar, fag și frasin.

Resurse

O resursă naturală regenerabilă importantă în comuna Țigănași este reprezentată de resursa de apă: rețeaua hidrografică principală o constituie râul Jijia cu afluenții săi. Râul Jijia vine de pe raza teritoriului Vlădeni prin partea de NV a teritoriului Țigănași. Lungimea rețelei hidrografice totale este de 38,5 km. În partea de nord, rețeaua este mai densă, decât în partea de sud. Direcția de scurgere a apelor de pe raza teritoriului este NV și SE, conform înclinării stratelor geologice monoclinale. Debitul tuturor pâraiașelor ca și al Jijiei este foarte inconstant, atingând valori maxime primăvara, la topirea zăpezilor, când

peste 50% din totalul scurgerilor anuale se evacuează în mai puțin de 2 luni, iar debitul minim se înregistrează vara, când unele pâraie seacă complet sau aproape complet.

Apele freatice sunt strâns legate de condițiile geologice și fizico-geografice ale Câmpiei Moldovei și sunt în mare măsură pentru alimentarea populației și alte scopuri economice. Acestea se prezintă atât sub forma apelor de adâncime, cât și sub forma apelor libere, cantonate în depozite de suprafață.

În privința resurselor geologice, teritoriul comunei Țigănași este sărac în minerale sau roci utile de mare valoare economică.

Elemente de patrimoniu local

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
IS-I-s-B-03548 (Cod RAN: 99897.01)	Situl arheologic de la Cârniceni, punct	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
	"Cimitirul Vechi"			
IS-I-m-B-03548.01 (Cod RAN: 99897.01.08)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	sec. XVII - XVIII, Epoca medievală
IS-I-m-B-03548.02 (Cod RAN: 99897.01.07)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	sec. XIV - XV, Epoca medievală
IS-I-m-B-03548.03 (Cod RAN: 99897.01.06)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	sec. VI - VIII, Epoca migrațiilor
IS-I-m-B-03548.04 (Cod RAN: 99897.01.05)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	sec. V - VI, Epoca migrațiilor

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
IS-I-m-B-03548.05 (Cod RAN: 99897.01.04)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	sec. IV p.Chr, Epoca daco-romană
IS-I-m-B-03548.06 (Cod RAN: 99897.01.03)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	sec. III - IV p. Chr., Epoca daco-romană
IS-I-m-B-03548.07 (Cod RAN: 99897.01.02)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	Eneolitic final, cultura Horodiștea-Erbiceni
IS-I-m-B-03548.08 (Cod RAN: 99897.01.01)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Cimitirul Vechi", la marginea de E a satului	Eneolitic, cultura Cucuteni, faza B
IS-I-s-B-03549 (Cod RAN: 99897.02)	Situl arheologic de la Cârniceni, punct "Holm 1"	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
IS-I-m-B-03549.01 (Cod RAN: 99897.02.06)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	Hallstatt
IS-I-m-B-03549.02 (Cod RAN: 99897.02.05)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	Eneolitic final, cultura Horodiștea - Erbiceni
IS-I-m-B-03549.03 (Cod RAN: 99897.02.04)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	Eneolitic, cultura Cucuteni, faza B2
IS-I-m-B-03549.04 (Cod RAN: 99897.02.03)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	Eneolitic, cultura Precucuteni

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
IS-I-m-B-03549.05 (Cod RAN: 99897.02.02)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	Epipaleolitic
IS-I-m-B-03549.06 (Cod RAN: 99897.02.01)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm 1", la 200 m N de sat, pe partea stângă a șoselei spre Probota	Paleolitic superior, gravettian
IS-I-s-B-03550 (Cod RAN: 99897.03)	Situl arheologic de la Cârniceni, punct "Holm II"	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	
IS-I-m-B-03550.01 (Cod RAN: 99897.03.05)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	sec. VIII - X, Epoca medieval timpurie, cultura Dridu

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
IS-I-m-B-03550.02 (Cod RAN: 99897.03.06)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	sec. VI - VII, Epoca medieval timpurie, cultura Costișa-Botoșana
IS-I-m-B-03550.03 (Cod RAN: 99897.03.04)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	sec. III - I a. Chr., Latène, cultura geto-dacică
IS-I-m-B-03550.04 (Cod RAN: 99897.03.07)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	Hallstatt timpuriu
IS-I-m-B-03550.05 (Cod RAN: 99897.03.03)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	Eneolitic, cultura Cucuteni, faza B
IS-I-m-B-03550.06 (Cod RAN: 99897.03.02)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	Eneolitic, cultura Precucuteni, faza III

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
IS-I-m-B-03550.07 (Cod RAN: 99897.03.01)	Așezare	sat Cârniceni; comuna Țigănași	"Holm II", la 1 km N de sat, la limita cu comuna Probota	Eneolitic, cultura Precucuteni, faza II
IS-I-m-B-03551 (Cod RAN: 99897.04)	Valul lui Traian	sat Cârniceni; comuna Țigănași	la 3 km E de sat, cu direcția NNE spre com. Victori	Epoca migrațiilor

Relații în teritoriu

Comuna Țigănași face parte din Grupul de Acțiune Locală “Valea Prutului”.

Grupul de Acțiune Locală Valea Prutului este un parteneriat public-privat (11 autorități publice locale, 4 ONG-uri, 2 unități de cult, 4 societăți agricole, 16 SRL, 6 I.I., 1 grup de producători, 1 organizație a udătorilor de apă și irigații, 1 PFA, 1 I.I.) din comunele ieșene: Andrieșeni, Bivolari, Popricani, Probota, Roșcani, Țigănași, Trifești, Victoria și comunenele botoșănene: Santa Mare, Românești, Ștefănești. Ca formă de organizare, Grupul de Acțiune Locală Valea Prutului, este o asociație cu statut juridic, de drept privat și fără scop patrimonial, înființată și înregistrată la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor de pe lângă Judecătoria Iași cu numărul 142/A/2011.

Teritoriul Grupului de acțiune locală Valea Prutului se întinde pe raza județelor Iași și Botoșani, cuprinzând comunele din nord-estul județului Iași și sud-estul județului Botoșani.

Teritoriul înglobează un număr de 11 UAT, din care, 8 UAT în județul Iași: Andrieșeni, Bivolari, Popricani, Probota, Roșcani, Țigănași, Trifești și

Victoria și 3 UAT în județul Botoșani: Românești, Santa Mare și orașul Ștefănești, având în componență un număr de 58 localități.

Aflat la granița cu Republica Moldova, teritoriul GAL Valea Prutului este dispus paralel cu râul Prut, parcurgând jumătatea nord-estică a județului Iași, ocupând partea de Sud-est a județului Botoșani.

Suprafața totală a teritoriului Grupului de acțiune locală Valea Prutului este de 736,96 km pătrați reprezentând 7,04% din suprafața totală a județelor Iași și Botoșani.

În 2011, GAL Valea Prutului a obținut de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prima autorizație nr. 61657/16.08.2011 pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală finanțată prin axa LEADER PNDR 2007 – 2013, evaluată la 2.806.000 euro, iar în decembrie 2011 a semnat primul Contract de finanțare cu APDRP-ul (C4312011012465711/30.12.2011).

În perioada 2012 – 2015, din acest buget, GAL Valea Prutului a finanțat peste 48 de proiecte, dintre care 5 proiecte pentru beneficiari de pe raza comunei Țigănași. Printre rezultatele atinse în perioada de programare trecută, GAL Valea Prutului se poate mândri cu 17 tineri fermieri sprijiniți care și-au înființat PFA-uri, 11 (prin intermediul măsurii 41.112); 8 ferme din teritoriu modernizate (prin intermediul măsurii 41.121); 6 start-up-uri înființate și sprijinite să-și dezvolte planul de afaceri în domeniul

non agricol (prin intermediul măsurii 41.312); 1 structură de primire turistică înființată în teritoriu (prin intermediul măsurii 41.313); 15 proiecte de infrastructură și dotări servicii accesate de comunele membre în GAL Valea Prutului; 2 proiecte de cooperare.

Sursa: <https://www.facebook.com/GALvp/photos/a.632088766837373/1531783450201229>

Activitatea GAL Valea Prutului a continuat, astfel în iulie 2016, GAL Valea Prutului a obținut de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale cea de-a doua autorizație nr. 186/29.09.2016 pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală finanțată prin axa LEADER PNDR 2014 – 2020, evaluată la 1.805.155

euro, iar în 6 decembrie 2016 a semnat cu AFIR Acordul cadru de finanțare (C19400186011612411540/06.12.2016).

Asociația GAL „Valea Prutului” – lista partenerilor:

1. UAT Andrieșeni
2. UAT Bivolari
3. UAT Popricani
4. UAT Probota
5. UAT Românești
6. UAT Roșcani
7. UAT Santa Mare
8. UAT Ștefănești
9. UAT Trifești
10. UAT Țigănași
11. UAT Victoria
12. Agralmixt SA
13. Agricola Andrieșeni SRL
14. Agromixt Spineni SRL
15. Țurcanu V. Daria II
16. Rom.Clarias SRL
17. Albatros Srl
18. Grup de producători cereal Lunca Prut SRL
19. Societate Agricolă Astra
20. Ouai Aqua Solonet Sud Trifești
21. Agroindustrial Ceres SRL
22. Magnoli-Trans SRL
23. Furnica SRL

24. Agricola Popricani SRL
25. Magnius Impex SRL
26. Euro-Elmar SRL
27. EURO GLOBAL INVEST SRL
28. Ionita Victor-Stefan PFA
29. Dadu C. Grigoriță II
30. Zamisnicu P. Mihai-Remus II
31. Cecapa SRL
32. Petrom SRL
33. Relinschi Ionela II
34. Rusu Dan II
35. Mocanu Sergiu IF
36. Marineac Augustin-Iustin II
37. Bonga SRL
38. Boga Trifești SRL
39. Societatea Agricola Moldova Țigănași
40. Agricola 96 SA Țigănași
41. Prest Serv Impex SRL
42. Asociația Centrul Dimitrie Bejan
43. Asociația Sportivă Olimpia Popricani
44. Parohia Sf. Nicolae Popricani

45. Parohia Nașterea
Maicii Domnului Santa
Mare

46. Parohia Sf. Spiridon
Țigănași

47. Asociația Centrul de
sprijin pentru reintegrare
social a grupurilor
vulnerabile

Imagini din comuna Țigănași

Peisaj din comuna Țigănași

Peisaj din comuna Țigănași

Peisaj din comuna Țigănași

Peisaj din comuna Țigănași

Primăria și Consiliul Local Țigănași

Căminul Cultural și Biblioteca Comunală Țigănași

Bloc locuințe sociale Țigănași

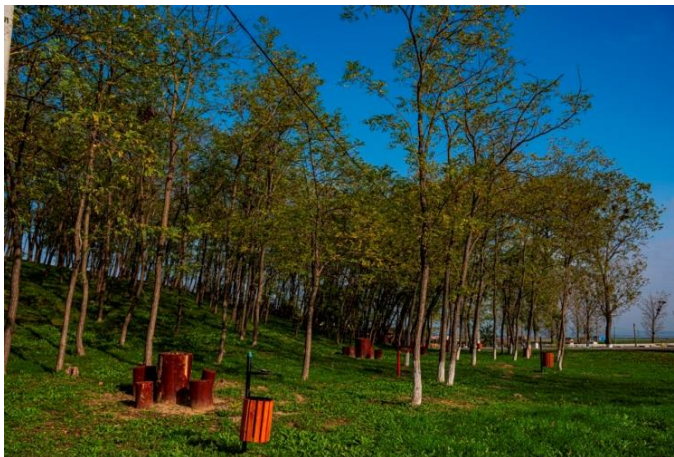
Elemente de infrastructură locală, comuna Țigănași

Utilități publice, comuna Țigănași

Zonă de agrement, comuna Țigănași

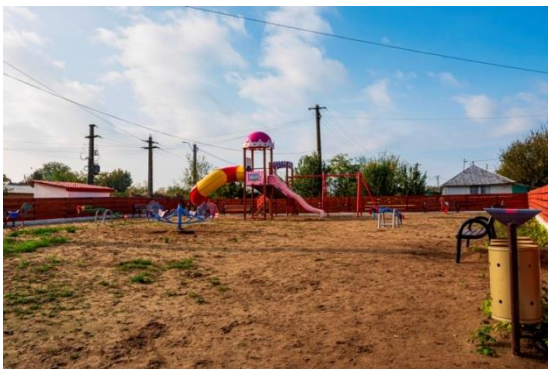
Postul de Poliție, comuna Țigănași

Centrul de zi pentru copii, Țigănași

Locuri de joacă pentru copii și spații de agrement din comuna Țigănași

Locuri de joacă pentru copii și spații de agrement din comuna Țigănași

Facilități și dotări ale locurilor de joacă pentru copii și spații de agrement din comuna Țigănași

Monumentul eroilor Țigănași

Cabinete medicale și farmacie, sat Țigănași

Cabinete Medicale, Farmacie și locuință de serviciu, sat Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași

Târg-obor Țigănași

CAPITOLUL 2. POPULAȚIE ȘI FOND LOCATIV

Demografie – evoluție și structură

Județul Iași cuprinde în structura sa administrativ-teritorială: două municipii (Iași – reședință de județ, Pașcani), 3 orașe (Hârlău, Podu Iloaiei, Târgu Frumos), 93 de comune și 418 sate.

Organizarea administrativă a teritoriului județului Iași

Categoriile de unitati administrative	Anul 2019
	număr
Municipii	2
Orașe	3
Localități componente ale municipiilor și orașelor	11
Comune	93
Sate	418
Din care: aparțin de municipii și orașe	4

sursa datelor: Institutul Național de Statistică, noiembrie 2020

La 1 iulie 2019, efectivul demografic al județului Iași era de 489.020 persoane.

Raportat la aceeași dată, 1 iulie 2019, populația stabilă a comunei Țigănași, număra 4.886 persoane. Pe parcursul ultimilor 6 ani de zile, în perioada 2014-2019, populația comunei Țigănași a înregistrat o creștere de 113 persoane (o majorare a numărului de locuitori stabili cu 2,4%).

Trendul ascendent înregistrat la nivelul populației stabile din comuna Țigănași, este mai redus decât cel înregistrat în mediul rural la nivel județean (creștere de 5%), dar mai ridicat decât cel rural regional (0,2%).

Evoluția populației din mediul rural după domiciliu la 1 iulie, în perioada 2014-2019

Mediul rural...	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014/2019	
	persoane						persoane	%
România	9.714.936	9.706.971	9.712.665	9.696.571	9.683.852	9.656.011	-58.925	-0,6%
Reg. Nord-Est	2.155.935	2.160.940	2.164.073	2.162.948	2.162.819	2.159.453	3.518	0,2%
Jud. Iași	465.703	473.359	479.110	482.368	486.525	489.020	23.317	5,0%
Com. Țigănași	4.773	4.791	4.822	4.846	4.868	4.886	113	2,4%

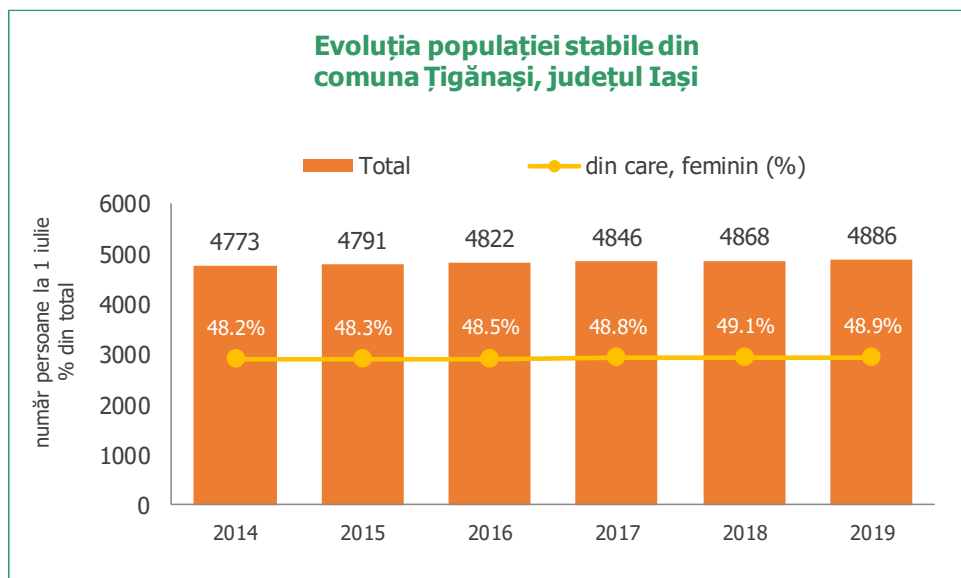
sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

Populația României din mediul rural a scăzut, în medie, de la 1 iulie 2014 până la 1 iulie 2019 cu -0,12%, ceea ce reprezintă un efectiv de aproape 59 mii persoane.

Rata de creștere / descreștere a populației din mediul rural în perioada 2014-2019

Mediul rural...	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
	persoane	% față de anul precedent					% mediu
România	9.714.936	-0,1%	0,1%	-0,2%	-0,1%	-0,3%	-0,12%
Reg. Nord-Est	2.155.935	0,2%	0,1%	-0,1%	0,0%	-0,2%	0,03%
Jud. Iași	465.703	1,6%	1,2%	0,7%	0,9%	0,5%	0,98%
Com. Țigănași	4.773	0,4%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	0,47%

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

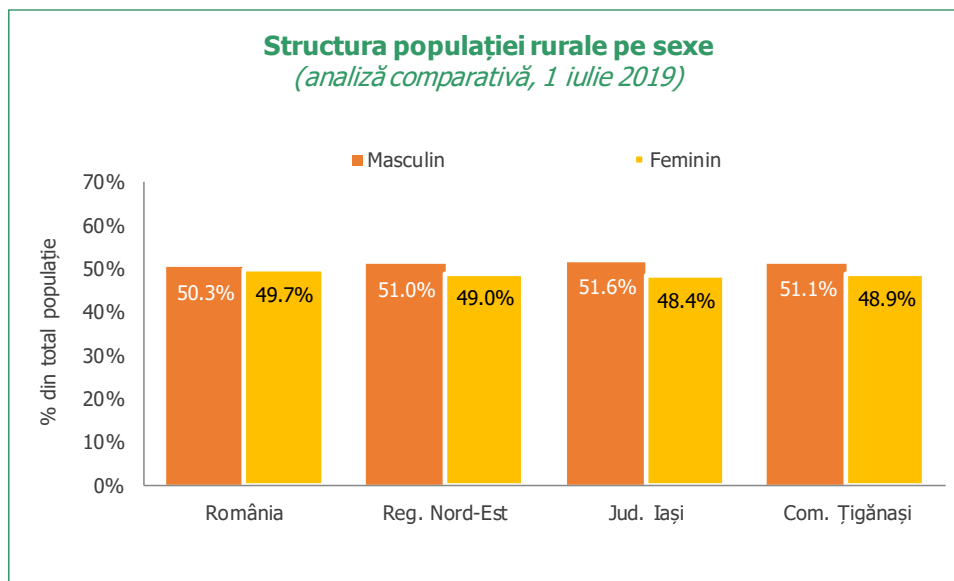

Având în vedere structura efectivului demografic rural pe sexe, se observă că la 1 iulie 2019, la nivel național ponderea persoanelor de sex feminin este de 49,72%, în timp ce ponderea persoanelor de sex masculin este de 50,28%. La nivelul comunei Țigănași se remarcă o distribuție mai înclinată spre partea masculină (51,10% dintre persoane sunt de sex masculin, iar 48,90% sunt persoane de sex feminin).

Structura populației din mediul rural pe sexe, la 1 iulie 2019

Mediul rural din	Total	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin	Raportul de masculinitate
	<i>persoane</i>			<i>%</i>		<i>bărbați la 100 femei</i>
România	9.656.011	4.855.310	4.800.701	50,28%	49,72%	101,1
Reg. Nord-Est	2.159.453	1.101.309	1.058.144	51,00%	49,00%	104,1
Jud. Iași	489,020	252,451	236,569	51.62%	48.38%	106.7
Com. Țigănași	4,886	2,497	2,389	51.11%	48.89%	104.5

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

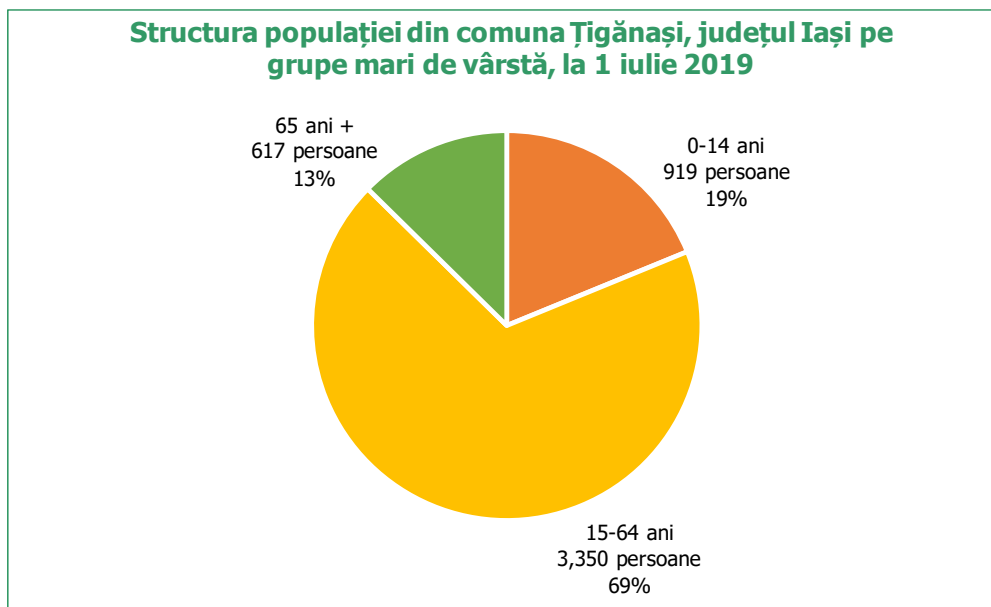

În ceea ce privește structura populației rurale pe sexe, comparând distribuția înregistrată la nivel național cu cea înregistrată la nivelul Regiunii de Nord-Est, cât și cu cea de la nivelul județului Iași, se remarcă o diferență mică între distribuții, populația masculină însumând valori cuprinse între 50,3% și 51,6% din totalul demografic rural.

Un indicator demografic important în analizarea populației este reprezentat de raportul de masculinitate. Acest raport de

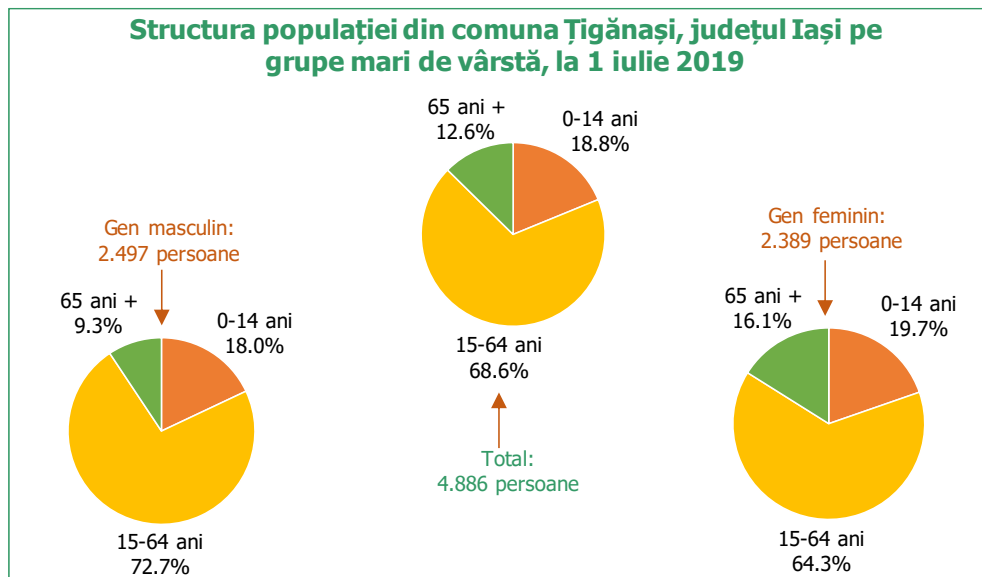
masculinitate este calculat prin raportarea numărului de bărbați la cel al numărului de femei dintr-o populație dată și, în general, este exprimat ca numărul de bărbați la 100 de femei. În comuna Țigănași, la data de 1 iulie 2019, raportul de masculinitate era de 104,5 bărbați la 100 femei (104,5 bărbați la 100 de femei), în timp ce în mediul rural din județul Iași, raportul de masculinitate înregistra valoarea de 106,7 (106,7 bărbați la 100 femei).

La nivelul comunei Țigănași, din cei 4.886 locuitori (populația după domiciliu înregistrată la 1 iulie 2019), 19% sunt tineri (cu o vârstă cuprinsă între 0 și 14 ani), 69% sunt adulți, iar 13% sunt persoane vârstnice (65 ani și peste). Observăm că numărul persoanelor vârstnice este mai mic cu 6% comparativ cu numărul persoanelor cu o vârstă de până la 14 ani.

La 1 iulie 2019, populația comunei Țigănași număra 4.886 de persoane. În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă și pe sexe a comunei Țigănași, se observă că segmentul de populație tânără (0-14 ani) reprezintă 19% din totalul populației, în timp ce persoanele de gen masculin pentru aceeași grupă de vârstă dețin 18%.

În rândul populației adulte (15-64 ani) se remarcă diferența semnificativă dintre ponderile pe cele două sexe: 72,7% din populația masculină are o vârstă cuprinsă între 15 și 64 ani, în timp ce în rândul persoanelor de gen feminin aceeași grupă de vârstă deține 64,3%.

Segmentul de populație vârstnică este mai bine reprezentat la nivelul populației de sex feminin, 16,1% din populația de gen feminin are o vârstă 65 de ani și peste.

Raportul de masculinitate variază pe grupe de vârstă, fapt datorat mortalității diferite în cazul persoanelor de sex masculin, respectiv persoanelor de sex feminin. La nivelul comunei Țigănași, indicatorul raportului de masculinitate pentru categoria de vârstă 65 de ani și peste 65 ani are o valoare de 60,7 bărbați la 100 femei. Această valoare este mult mai mică decât raportul de masculinitate per total comună (104,5) și poate fi explicată prin existența fenomenului cunoscut ca „speranța de viață mai mare la femei”.

Structura populației din comuna Țigănași pe grupe mari de vârstă, la 1 iulie 2019

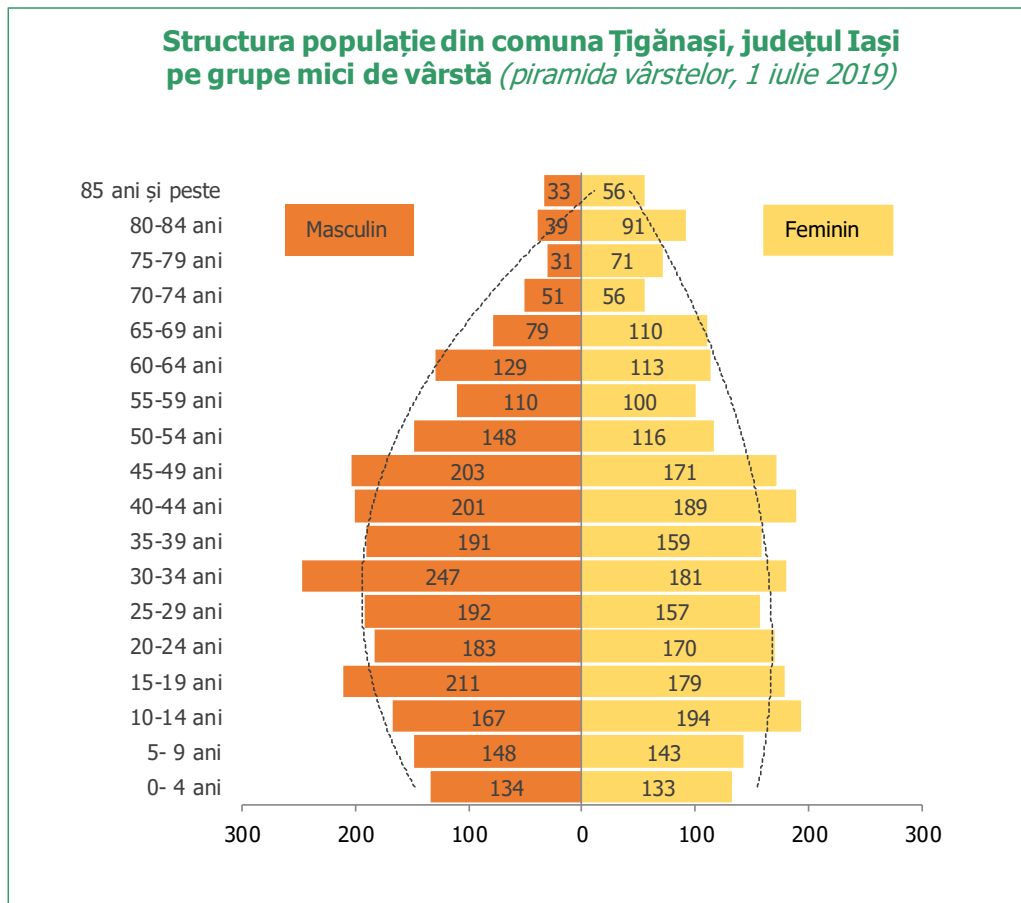
Grupă de vârstă	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Raportul de masculinitate
	persoane			% din total			bărbați la 100 femei
0-14 ani	919	449	470	18,8%	18,0%	19,7%	95,5
15-64 ani	3.350	1.815	1.535	68,6%	72,7%	64,3%	118,2
65 ani +	617	233	384	12,6%	9,3%	16,1%	60,7

Grupă de vârstă	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Raportul de masculinitate
	persoane			% din total			bărbați la 100 femei
Total	4.886	2,497	2,389	100,0%	100,0%	100,0%	104,5
vârsta medie	36,6 ani	35,4 ani	37,8 ani	-	-	-	-

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

Raportul de masculinitate pentru grupa de vârstă 15-64 ani este de 118,2 – ceea ce înseamnă că la fiecare 100 persoane de gen feminin revin 118,2 persoane de gen masculin.

În anul 2019, potrivit INS România, la nivel județean, în mediul rural, speranța de viață, pentru ambele sexe, a fost de 74,3 ani. În ceea ce privește speranța de viață pe sexe, acest indicator a înregistrat valoarea de 70,5 ani la bărbați, iar la femei de 78,9 ani.

Distribuția populației din comuna Țigănași pe grupe mici de vârstă evidențiază diferențe între ponderea persoanelor de sex masculin și ponderea persoanelor de sex feminin.

Diferențele cele mai semnificative pe grupe mici de vârste se observă pentru următoarele categorii de vârstă:

- › 30-34 ani și 25-29 ani (diferență dintre cele 2 sexe: 66 persoane; pondere masculin: 9,9%; pondere feminin: 7,6%, pentru grupa 30-34 ani; diferență între cele 2 sexe: 35 persoane; pondere masculin: 7,7%; pondere feminin: 6,6% pentru grupa 25-29 ani);
- › 15-19 ani (diferență între cele 2 sexe: 32 persoane; pondere masculin: 8,5%; pondere feminin: 7,5%);
- › 35-39 ani (diferență între cele 2 sexe: 32 persoane; pondere masculin: 7,6%; pondere feminin: 6,7%);
- › 45-49 ani (diferență între cele 2 sexe: 32 persoane; pondere masculin: 8,1%; pondere feminin: 7,2%);
- › 50-54 ani (diferență între cele 2 sexe: 32 persoane; pondere masculin: 5,9%; pondere feminin: 4,9%);

Raportul de dependență demografică reprezintă un indicator al poverii economice pe care o poartă populația productivă (persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani); cu toate acestea, există situații în care unele persoane denumite generic „dependente” (și anume, persoanele cu vârsta până în 15 ani și persoanele de peste 65 ani) sunt active, iar unele persoane apte de muncă (de vârstă productivă) sunt dependente din punct de vedere economic.

La 1 iulie 2019, în comuna Țigănași, raportul de dependență demografică înregistrat era de 45,9%, astfel la fiecare 100 de persoane în vârstă de muncă (15-64 de ani) revin 45,9 persoane dependente (grupele de vârstă de 0-14 ani și 65 ani și peste).

*Indicatori demografici la nivelul teritoriului comunei Țigănași și
mediul rural românesc, la 1 iulie 2019*

	Com. Țigănași	Jud. Iași	Reg. Nord-Est	România
1 iulie 2019: persoane, mediul rural				
0-14 ani	919	86.481	364.278	1.502.437
15-64 ani	3.350	338.703	1.460.098	6.460.575

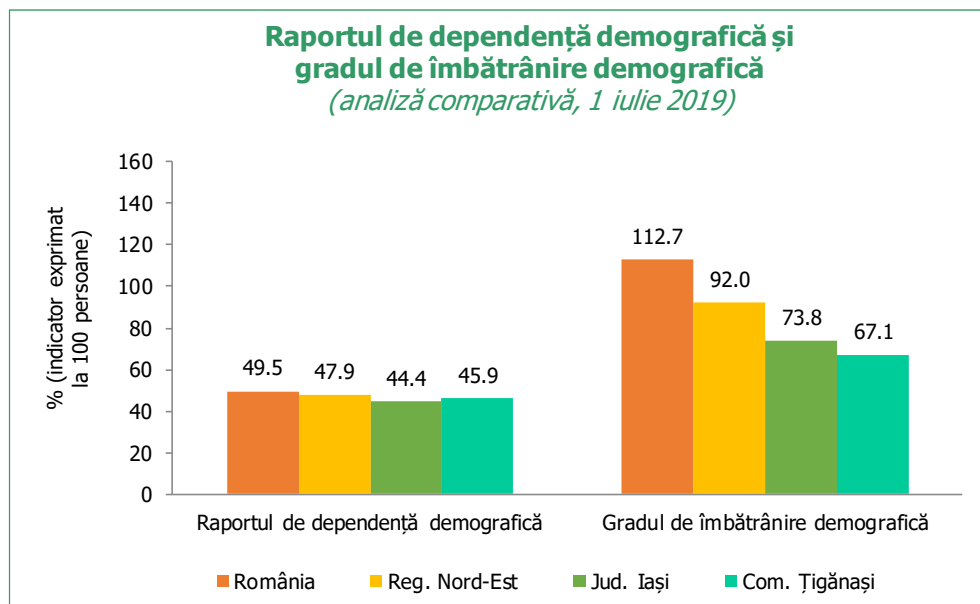
Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

	Com. Țigănași	Jud. Iași	Reg. Nord-Est	România
1 iulie 2019: persoane, mediul rural				
65 ani și peste	617	63.836	335.077	1.692.999
Total	4.886	489.020	2.159.453	9.656.011
raportul de dependență demografică*	45,9	44,4	47,9	49,5
gradul de îmbătrânire demografică**	67,1	73,8	92,0	112,7

* = raportul dintre numărul persoanelor de vârstă „dependentă” (persoane de sub 15 ani și de peste 65 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 100 de persoane.
** = raportul dintre populația cu vârstă de 65 ani + și populația cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani exprimat la 100 persoane

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

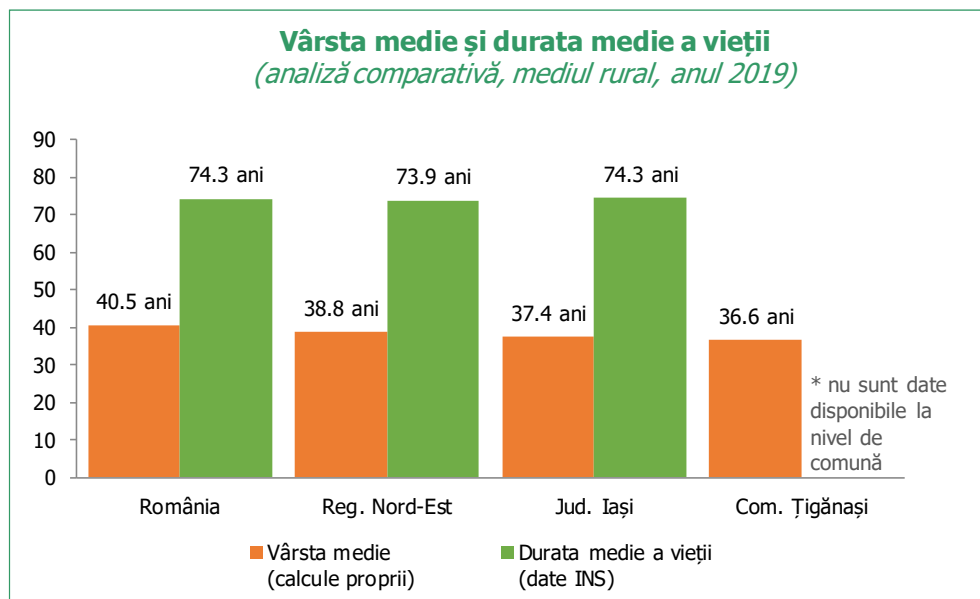
Valoarea înregistrată în comuna Țigănași este puțin mai ridicată comparativ cu cea înregistrată la nivelul județului Iași (44,4%), dar mai scăzută decât valorile înregistrate la nivel regional (47,9%) și național (49,5%).

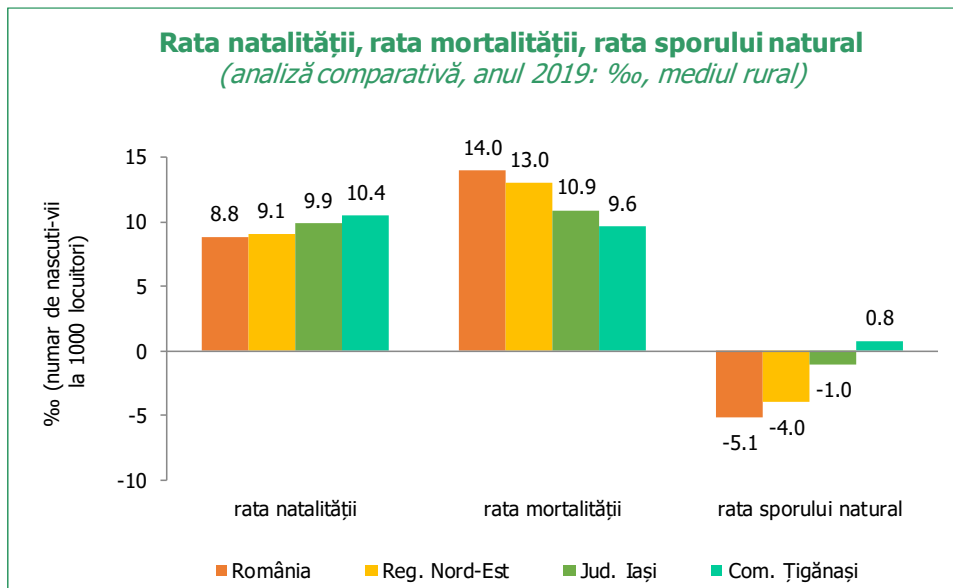
Din graficul indicatorilor demografici se observă că presiunea asupra persoanelor active din comuna Țigănași este mai mică comparativ cu valoarea înregistrată la nivel județean, regional sau național.

Gradul de îmbătrânire demografică este calculat prin raportarea populației tinere la populația vârstnică și este cunoscut și sub denumirea „indicele vitalității populației”. Valoarea gradului de

Îmbătrânire demografică înregistrată la nivelul comunei Țigănași este de 67,1%, fiind net inferior valorilor înregistrate la nivel județean, regional și național (unde valorile acestui indicator iau valori cuprinse între 73,8% și 112,7%). Valorile înregistrate la nivel general pentru mediul rural din România sunt sub valoarea de 150%, asigurând înlocuirea generațiilor.

Natalitate, mortalitate și spor natural. În anul 2019, în comuna Țigănași, s-a înregistrat un spor natural de 0,8 persoane. Rata natalității, în comuna Țigănași a fost de 10,4‰ în anul 2019, fiind mai mare cu 0,5‰ comparativ cu rata natalității înregistrată la nivelul județului Iași (9,9‰) și cu 1,3‰ mai mare decât valoarea înregistrată la nivel regional.

Din reprezentarea grafică de mai sus se remarcă diferența valorilor înregistrate pentru indicatorul ratei mortalității în mediul rural românesc. Astfel, la nivelul comunei Țigănași, rata mortalității are o valoare de 9,6‰. Această valoare este semnificativ mai mică în comparație cu ratele mortalității înregistrate la nivel județean, regional și național în mediul rural (cu valori cuprinse între 10,9‰ și 14,0‰).

Mișcarea naturală la nivelul teritoriului comunei Țigănași și mediul rural românesc

	România	Reg. Nord-Est	Jud. Iași	com. Țigănași
<i>Anul 2019: ‰, mediul rural</i>				
rata natalității	8.8	9.1	9.9	10.4
rata mortalității	14.0	13.0	10.9	9.6
rata sporului natural	-5.1	-4.0	-1.0	0.8

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

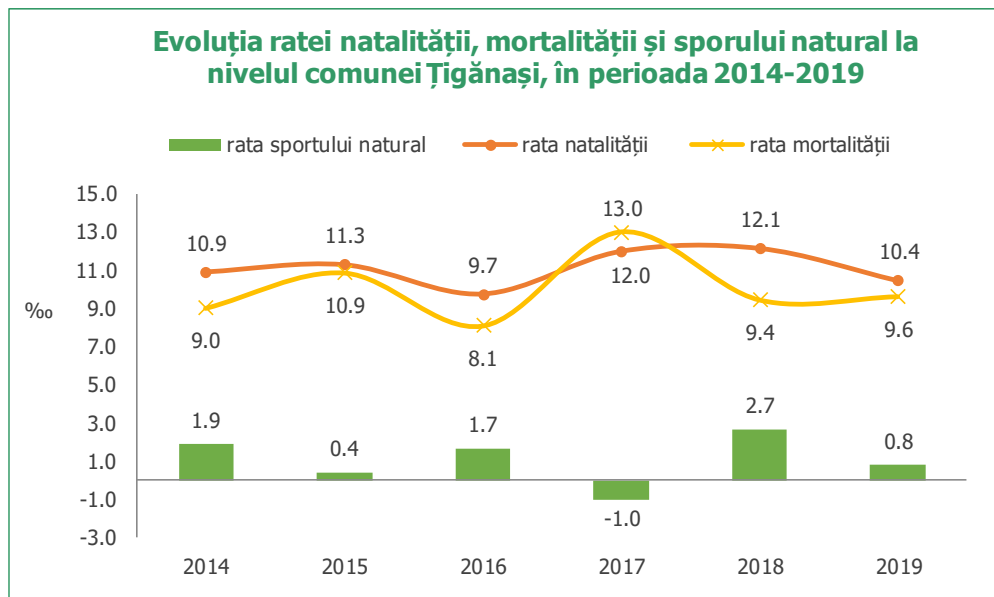
În mediul rural românesc, rata sporului natural înregistrează valoarea negativă de -5,1‰. În comuna Țigănași, în anul 2019, rata sporului natural a fost de 0,8‰, fiind mai mare decât valoarea înregistrată atât la nivel județean (-1‰), și semnificativ

mai ridicată decât rata sporului natural regional (-4,0‰) sau național (-5,1‰).

Evoluția ratei natalității și mortalității la nivelul comunei Țigănași

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
rata natalității	10.9	11.3	9.7	12.0	12.1	10.4
rata mortalității	9.0	10.9	8.1	13.0	9.4	9.6
rata sporului natural	1.9	0.4	1.7	-1.0	2.7	0.8

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

În perioada 2014-2019, rata sporului natural la nivelul comunei Țigănași a fost pozitivă, înregistrând valori variind între -1‰

(anul 2017) și 2,7‰ (anul 2018). Comparativ cu anul 2014, în anul 2019 rata natalității a scăzut cu 1,1‰.

Rata mortalității a cunoscut cea mai mică valoare în anul 2014 (9‰), iar cea mai ridicată valoare în anul 2017 (13‰).

În anul 2019, la nivel local, mișcarea naturală a populației poate fi sintetizată astfel:

- › Născuți vii: 11 persoane; rata natalității: 10,4‰;
- › Decedați: 9 persoane; rata mortalității: 9,6‰;
- › Spor natural: 2 persoane; rata sporului natural: 0,8‰.

Nupțialitate și divorțialitate. În anul 2019, în mediul rural din județul Iași, s-au înregistrat 2.830 de căsătorii la oficiile de stare civilă, reprezentând 23,87% din numărul celor înregistrate în mediul rural regional (11.857 căsătorii).

Căsătorii și divorțuri la nivelul teritoriului comunei Țigănași și mediul rural românesc

	um	Com. Țigănași	Jud. Iași	Reg. Nord-Est	România
			anul 2019, mediul rural		
căsătorii	număr	22	2,830	11.857	51.493

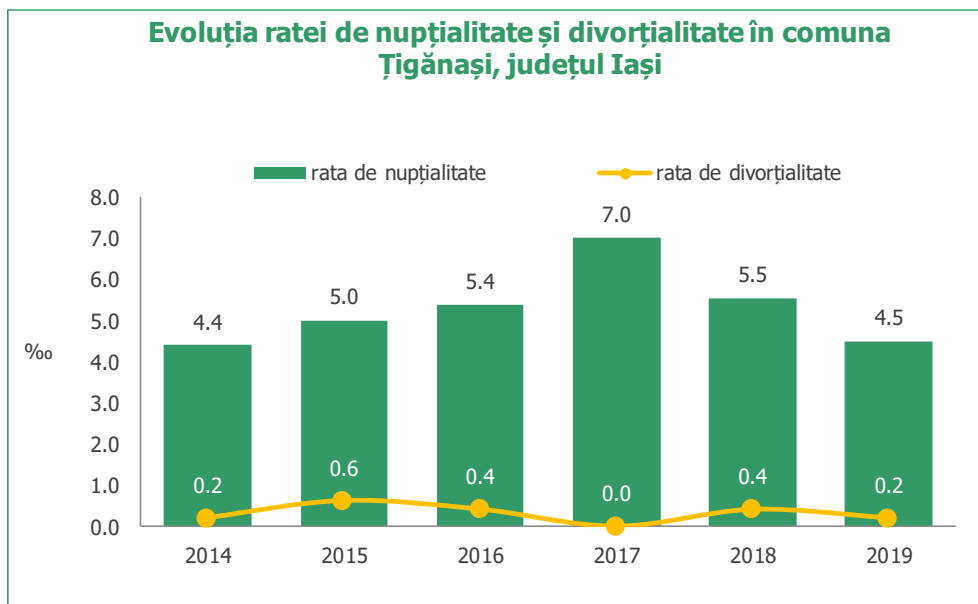
Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

divorțuri	număr	1	517	2.536	11.076
rata de nupțialitate	‰	4,5	5,8	5,5	5,3
rata de divorțialitate	‰	0,2	1,1	1,2	1,1

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

Numărul de divorțuri pronunțate prin hotărâri judecătorești definitive și conform Legii nr. 202/2010, în mediul rural al județului Iași este de 517 cazuri. Numărul divorțurilor înregistrate în anul 2019 reprezintă 20,39% din numărul divorțurilor pronunțate în mediul rural la nivelul Regiunii Nord-Est.

În anul 2019, în comuna Țigănași, s-au oficiat 22 de căsătorii și s-a pronunțat un singur divorț.

Pe parcursul anilor 2014-2019 în comuna Țigănași, atât rata de nupțialitate, cât și rata de divorțialitate au înregistrat valori fluctuante. Rata de nupțialitate a înregistrat cea mai mică valoare în anul 2014 (4,4‰) și cea mai mare valoare în anul 2017 (7‰).

Rata de divorțialitate a înregistrat cea mai mică valoare în anul 2017 (0‰) și cea mai mare în anul 2015 (0,6‰).

Salariați și câștig salarial

Salariați. Numărul mediu al salariaților existent în anul 2019 la nivel național însuma 5.164.471 persoane, conform datelor prelucrate de la Institutul Național de Statistică.

În Regiunea Nord-Est numărul mediu al salariaților era de 583.064 persoane, reprezentând 11,29% din numărul mediu al salariaților înregistrat la nivel național. În județul Iași, cei 169.360 salariați înregistrați în anul 2019, reprezentau 29,05% din numărul salariaților din Regiunea Nord-Est.

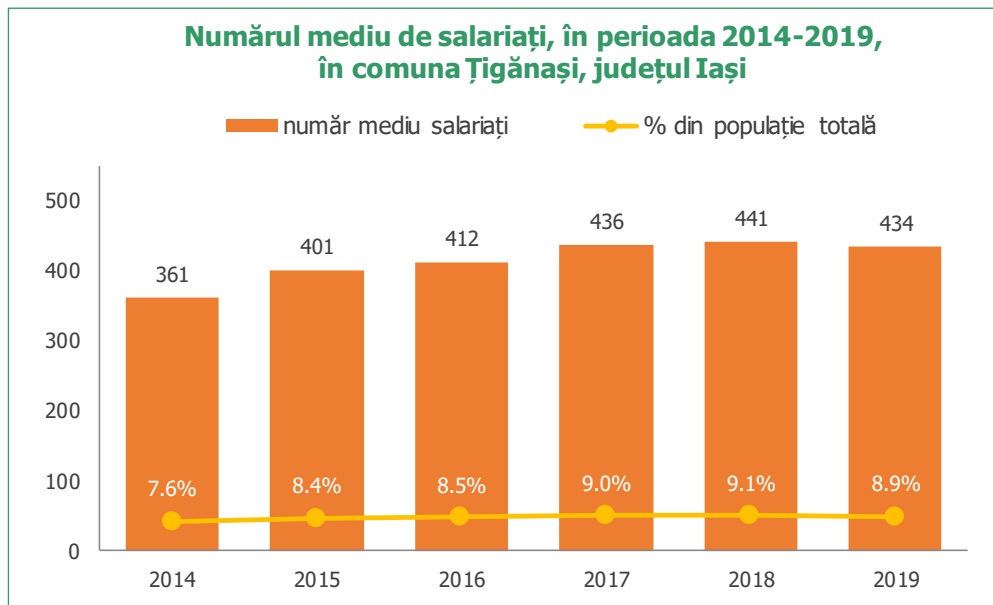
Numărul mediu al salariaților înregistrați în anul 2019 în comuna Țigănași era de 434 persoane, fiind cu 20,2% mai mare decât numărul mediu de salariați înregistrați în anul 2014.

Evoluția numărului mediu al salariaților din comuna Țigănași și la nivel național

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2014	
	persoane						persoane	%
România	4.507.729	4.611.395	4.759.419	4.945.868	5.068.063	5.164.471	656.742	14,6%
Reg. Nord-Est	499.798	513.631	532.486	554.237	569.739	583.064	83.266	16,7%
Jud. Iași	138.023	140.571	150.336	158.837	164.676	169.360	31.337	22,7%

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2014
	<i>persoane</i>					<i>persoane</i> %	
Com. Țigănași	361	401	412	436	441	434	73 20,2%

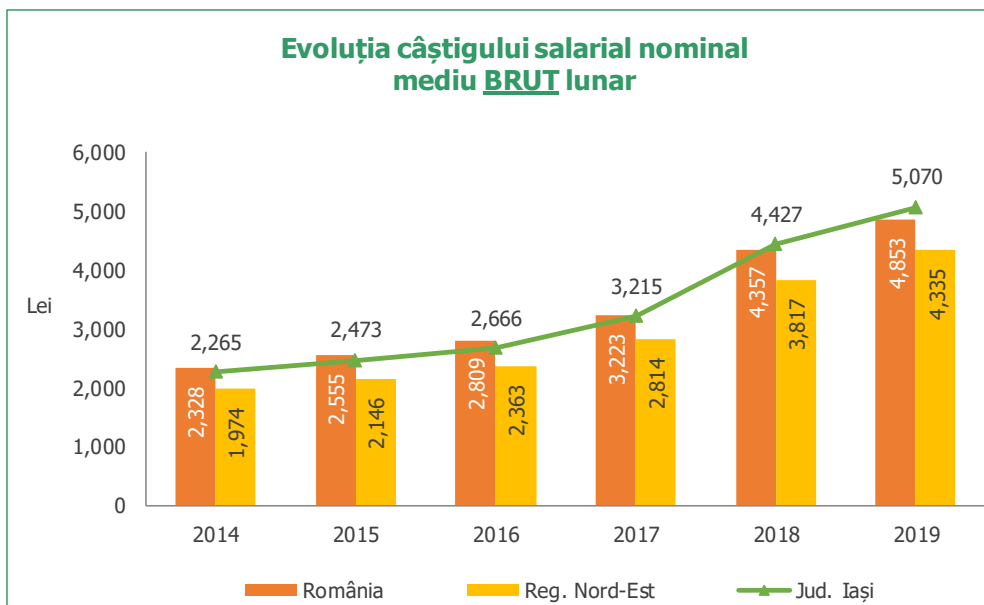
sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

La 1 iulie 2019, populația comunei Țigănași cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani (persoanele apte de muncă) însuma 3.350 persoane, astfel că în anul 2019 numărul mediu de salariați reprezintă o pondere de 12,96% din populația aptă de muncă.

Câștigul salarial. În anul 2019, un salariat din județul Iași câștiga o sumă medie brută lunară de 5.070 lei. Această sumă este mai mare, atât comparativ cu suma câștigată la nivelul Regiunii Nord-Est (4.335 lei), dar și comparativ cu cea înregistrată la nivel național (4.853 lei).

În perioada 2014-2019, câștigul salarial nominal mediu brut lunar a cunoscut o creștere de 108,5% la nivel național (+2.525 lei), în timp ce la nivel regional a crescut cu 119,6% (+2.361 lei), iar la nivel județean cu 124% (+2.805 lei).

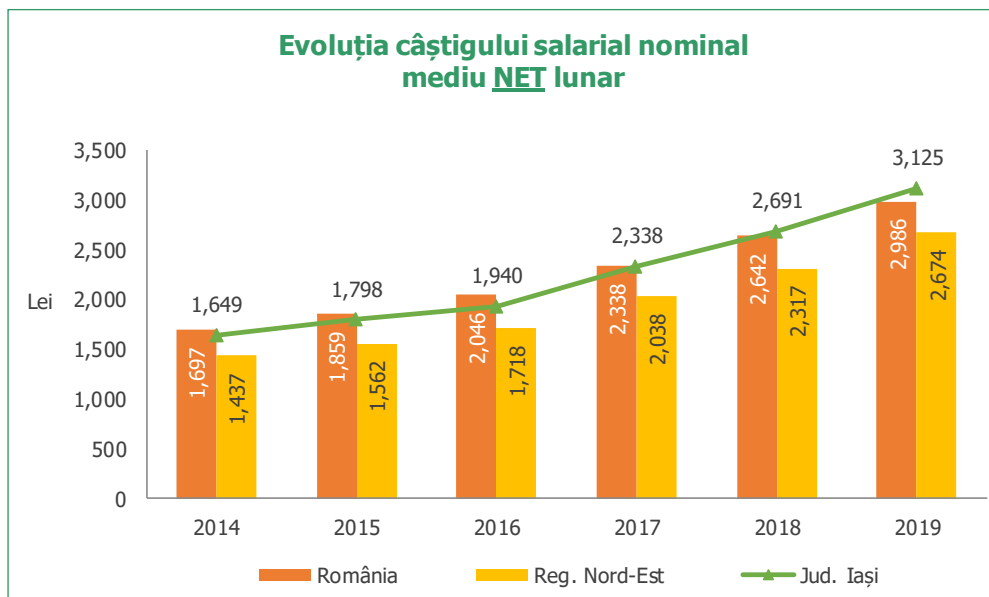
Evoluția câștigului nominal mediu brut și net la nivel național, regional și județean

	Câștig salarial nominal mediu BRUT lunar				Câștig salarial nominal mediu NET lunar			
	2014	2019	Evoluție 2019/2014		2014	2019	Evoluție 2019/2014	
	lei	lei	lei	%	lei	lei	lei	%
România	2.328	4.853	2.525	108%	1.697	2.986	1.289	76%
Reg. Nord-Est	1.974	4.335	2.361	120%	1.437	2.674	1.237	86%
Jud. Iași	2.265	5.070	2.805	124%	1.649	3.125	1.476	90%

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

În anul 2019, angajații din județul Iași au câștigat un salariu nominal mediu net lunar de 3.125 lei, fiind mai mare decât cel

înregistrat în anul 2014 cu 90% (înregistrând o creștere cu 1.476 lei). În perioada 2014-2019, la nivel național câștigul salarial nominal mediu net lunar a crescut cu 1.289 lei (76,0%), iar la nivel regional cu 1.237 lei (86,1%).

Șomeri și rata șomajului

Institutul Național de Statistică raportează la nivel național, în iulie 2020 o rată a șomajului de 2,9% pentru anul 2019, fiind în scădere față de anul 2014 (5,4%).

La nivelul județului Iași, în anul 2019 rata șomajului a fost de 2,7%. Nu există diferențe majore între rata șomajului în rândul persoanelor de sex feminin (2,6%) și persoanelor de sex masculin (2,8%).

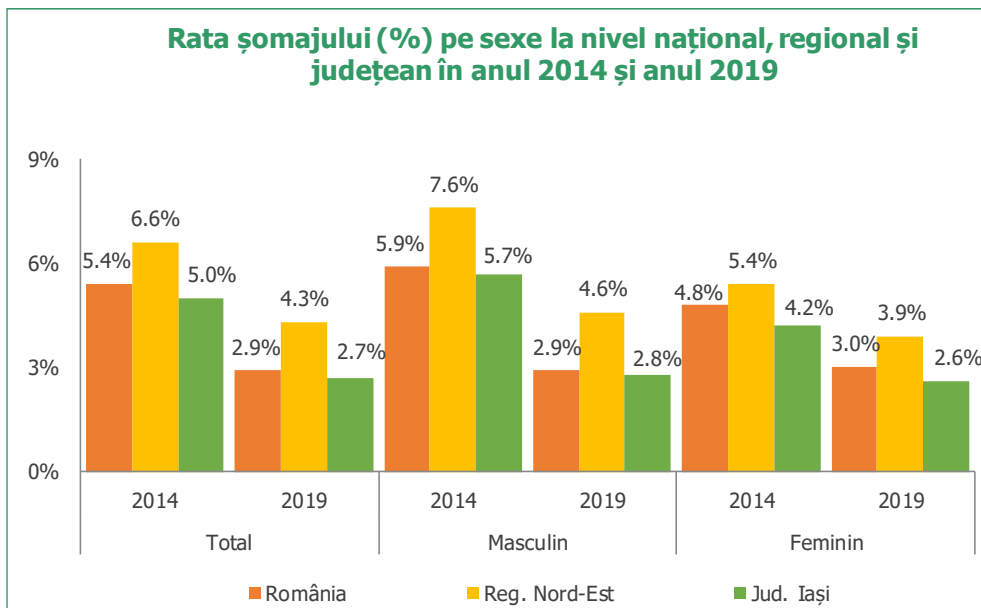
Rata șomajului (%) pe sexe la nivel național, regional și județean în anul 2014 și anul 2019

	Total		Masculin		Feminin	
	2014	2019	2014	2019	2014	2019
România	5,4	2,9	5,9	2,9	4,8	3,0
Reg. Nord-Est	6,6	4,3	7,6	4,6	5,4	3,9
Jud. Iași	5,0	2,7	5,7	2,8	4,2	2,6

sursa datelor: INS, noiembrie 2020

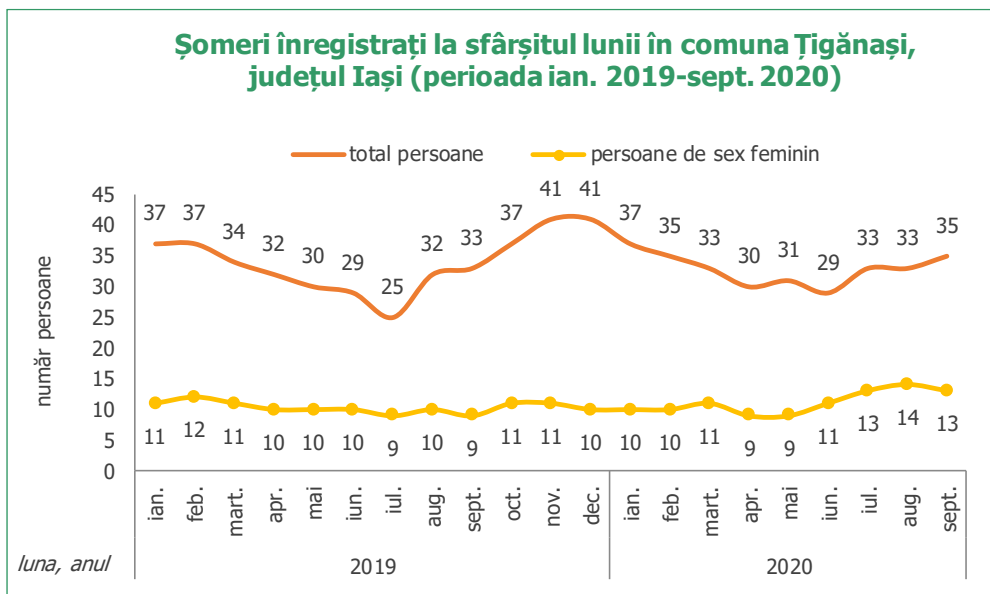
La nivel regional, se remarcă că în anul 2014 rata șomajului în rândul persoanelor de sex masculin a atins un prag maxim pentru perioada de raportare și comparativ cu datele înregistrate la nivel național sau regional. Astfel, în anul 2014

rata șomajului masculin a fost de 7,6%. În anul 2019, la nivelul Regiunii Nord-Est rata șomajului a înregistrat o valoare de 4,3% (masculin: 4,6% și feminin: 3,9%).

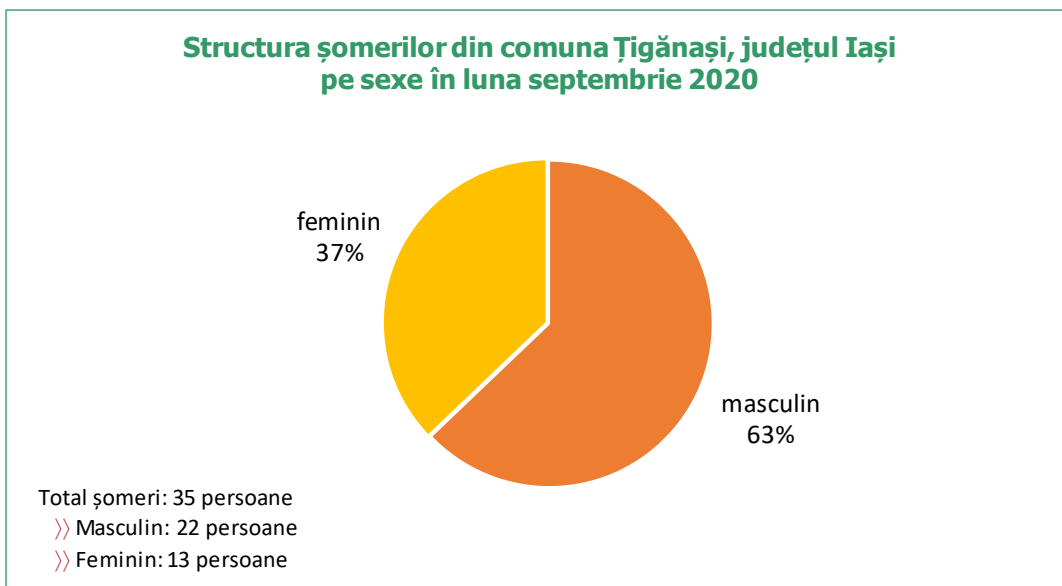

În perioada ianuarie 2019-septembrie 2020, numărul total al șomerilor înregistrați în comuna Țigănași a oscilat între valoarea minimă înregistrată de 25 de șomeri (în luna iulie 2019) și

valoarea maximă înregistrată de 41 de șomeri (în lunile noiembrie și decembrie 2019).

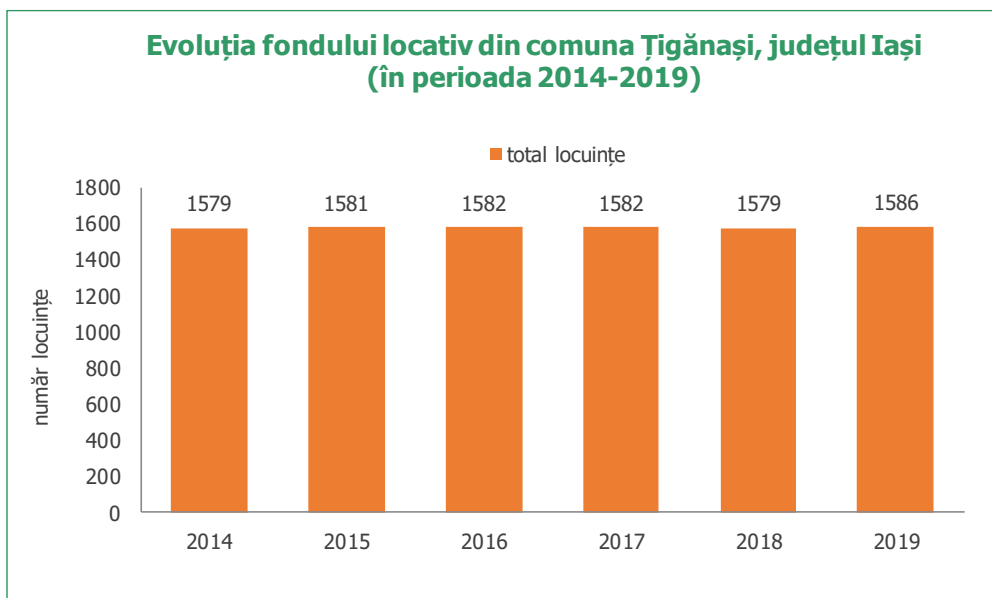
În luna septembrie 2020, 63% dintre șomerii înregistrați sunt de sex masculin (22 persoane), iar 37% sunt de sex feminin (13 persoane).

Și în luna iulie 2020, majoritatea șomerilor erau persoane de sex masculin. Astfel, din totalul de 33 de șomeri, 20 persoane erau de gen masculin (60,6%) și 13 persoane de gen feminin (39,40%).

Fondul locativ

În anul 2019, la nivelul comunei Țigănași, fondul locativ era format din 1.586 de locuințe, dintre care 1.585 locuințe se aflau în proprietate privată (99,94%).

În perioada 2014-2019, fondul locativ din comuna Țigănași a crescut cu 0,4% (respectiv 7 locuințe).

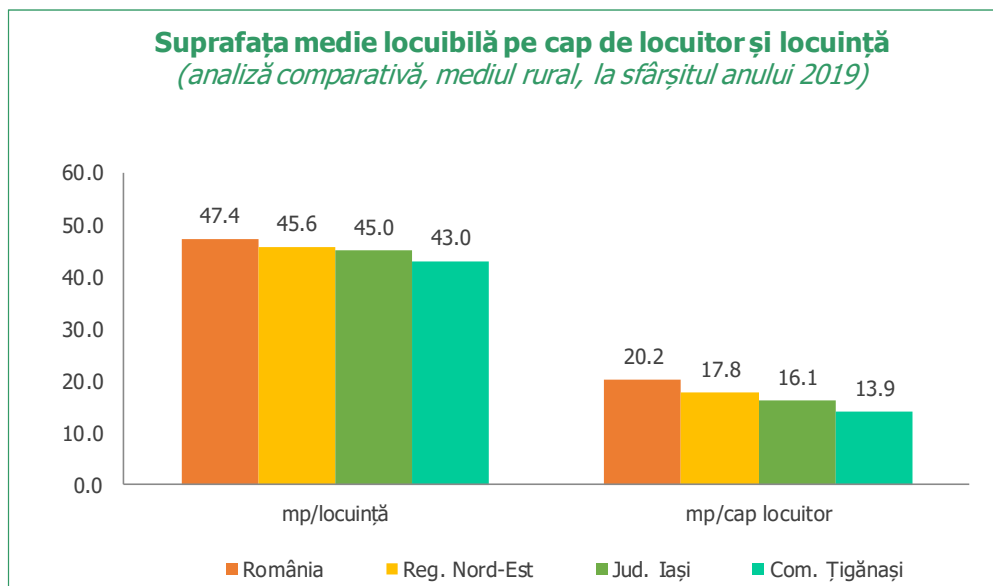
Locuințe existente la sfârșitul anului pe forme de proprietate în comuna Țigănași

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2014	
	număr						număr	%
total	1579	1581	1582	1582	1579	1586	7	0.4%
din care, proprietate privată	1578	1580	1581	1581	1578	1585	7	0.4%

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

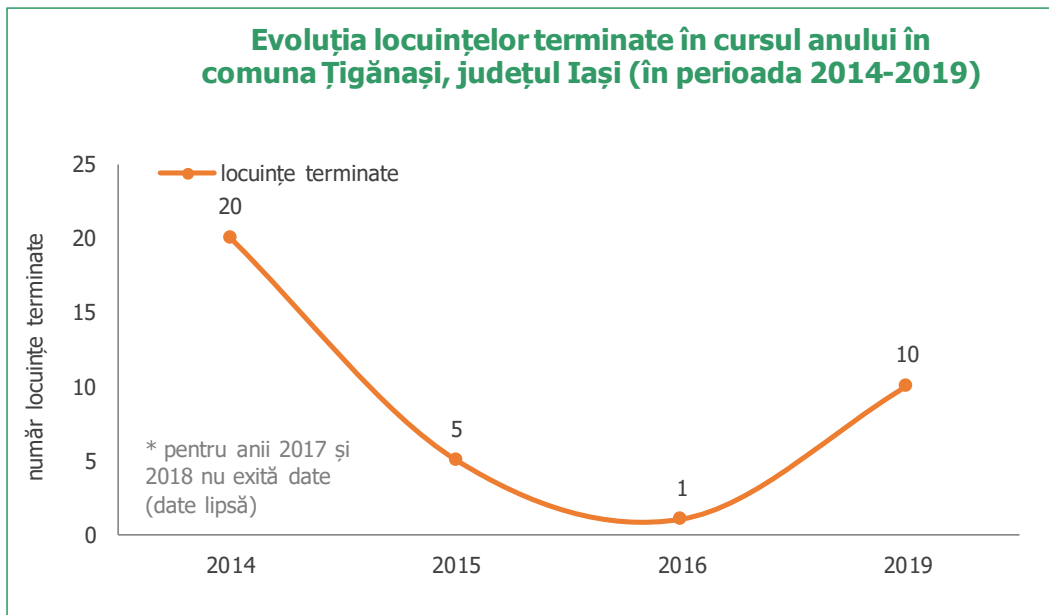
La sfârșitul anului 2019, fiecărui locuitor stabilit în comuna Țigănași îi revenea o suprafață medie locuibilă de 13,9 mp, fiind mai mică decât media înregistrată atât la nivelul mediului rural județean Iași (16,1 mp/cap de locuitor), regional (17,8 mp/cap de locuitor), cât și la nivel național (20,2 mp/cap locuitor).

O locuință din comuna Țigănași are o suprafață medie locuibilă de 43 mp, fiind inferioară suprafeței medii locuibile înregistrate la nivel național (47,4 mp/locuință) sau regional (45,6 mp/locuință), dar și inferioară valorii înregistrată în județul Iași (45 mp/locuință).

În cursul anului 2014, numărul locuințelor finalizate în comuna Țigănași a fost de 20 de locuințe, reprezentând 1,3% din numărul total de locuințe finalizate în mediul rural din județul Iași (1.485 locuințe).

În comparație cu anul 2014, în anul 2019 numărul locuințelor finalizate în comuna Țigănași este egal cu 10, reprezentând jumătate din numărul locuințelor terminate în anul 2014. În perioada 2014-2019, au fost finalizate în total la nivel local 36 de locuințe, reprezentând 0,33% din numărul total de locuințe terminate în mediul rural din județul Iași în aceeași perioadă.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

Evoluția locuințelor finalizate în perioada 2014-2019

Locuințe terminate în timpul anului	u.m.	2014	2015	2016	2017	2018	2019
județul Iași (mediul rural)	număr	1.485	1.632	2.276	2.021	1.993	1.397
com. Țigănași	număr	20	5	1	:	:	10
% comuna Țigănași din total rural județ	%	1,3%	0,3%	0,0%	:	:	0,7%

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii (Legendă: ':' - date lipsă)

CAPITOLUL 3. INFRASTRUCTURĂ DE ACCES. UTILITĂȚI PUBLICE. FACTORI DE MEDIU

Rețea de drumuri

Poziția geografică a comunei Țigănași este favorabilă din punct de vedere al conexiunii cu orașul Iași, dar și al distanței relativ reduse față de alte orașe ale județului Iași (Podu Iloaiei, Târgu Frumos, Hârlău).

Distanța dintre comuna Țigănași și municipiile și orașele din județul Iași

Localitate	Distanța	Durață
Iași	25 km	22 minute
Pașcani	76 km	1 oră și 15 minute
Hârlău	54 km	1 oră și 10 minute
Podu Iloaiei	31 km	35 minute
Târgu Frumos	51 km	52 minute

sursa datelor: distanta.ro, octombrie 2020

Conform centralizărilor Primăriei Țigănași, *drumurile locale* au o lungime totală de aproximativ 52,01 de km.

La nivelul comunei Țigănași, *drumurile județene și comunale* însumează 19,264 km, iar situația acestor drumurilor și al tipurilor de îmbrăcămînți a drumurilor se prezintă astfel:

- › 17,164 km sunt drumuri modernizate
- › 2,1 km drumuri de pietruite

Rețeaua de transport pe drumuri clasificate de pe teritoriul comunei Țigănași se compune din:

- › Drumul național DN 24C: Iași - Ștefănești – Rădăuți-Prut
- › Drumul județean DJ 282C: Iași-Botoșani
- › Drumul comunal DC 8: Probota-Perieni-Stejarii-Mihail Kogălnicenu
- › Drumul comunal DC 9: Țigănași-Larga Jijia

Rețeaua de căi de comunicație rutiere mai cuprinde un număr de 230 de drumuri sătești (50-Țigănași, 56-Cârnicieni, 49-Mihail Kogălnicenu, 75-Stejarii), 31 de podețe, dar și drumuri sătești sau de exploatare situate în extravilan.

Trama stradală a satului Țigănași are următoarele caracteristici:

- › Configurația în plan: satele Țigănași și Mihail Kogălniceanu sunt dezvoltate de o parte și de alta în lungul drumului județean DJ282C, din care se desprinde drumul comunal DC8, care face legătura cu satul Stejari. Satul Cârniceni se dezvoltă de o parte și de alta în lungul drumului național DN 24C, cu ulițe paralele și transversale pe traseul acestui drum.
- › Ierarhizare: există în această tramă, 2 artere principale constituite din DN 24C și DJ 282C; drumul național DN 24C pornește de lângă Iași înspre nord de-a lungul râului Prut trecând prin orașul Ștefănești și terminându-se în localitatea Rădăuți-Prut, pe unde se trece granița în orașul Lipcani din Republica Moldova; din DN 29B se desprinde o arteră importantă, și anume: DJ 282C care asigură legătura cu municipiile Iași și Botoșani, străbătând comunele Vlădeni, Șipote și Plugari; drumul comunal DC8

se desprinde din DJ 282C și face legătura cu satele Mihail Kogălniceanu – Stejarii – Perieni – Probota; restul străzilor (ulițe) sunt de acces la locuințele individuale și sunt mai înguste în general (au un profil redus).

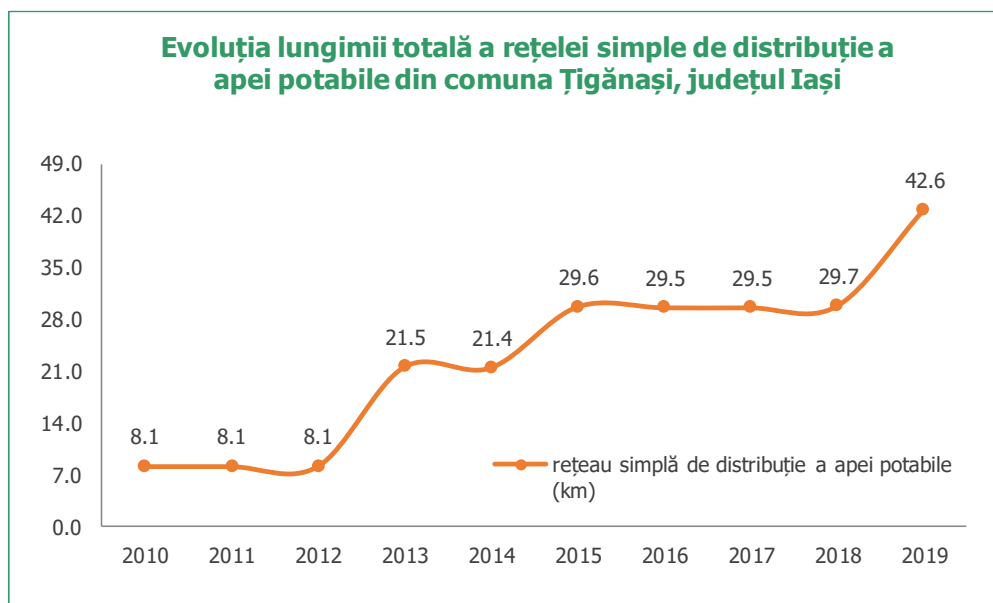
- › Natura îmbrăcăminților și starea tehnică: DN 24C și DJ 282C sunt asfaltate, DC 8 și DC9 sunt parțial asfaltate, celelalte drumuri sunt pietruite și sunt greu circulabile pe timp nefavorabile.

În prezent putem discuta de existența unei zone central funcționale, a unei zone cu obiective de interes public, cu precădere adiacentă drumului județean DJ 282C.

Rețea de alimentare cu apă și canalizare

Alimentarea cu apă. Lungimea totală a rețelei de apă potabilă din Comuna Țigănași în anul 2019 era de 42,6 km. Rețeaua simplă de distribuție a apei potabile existentă în prezent la nivelul local acoperă necesarul comunei în proporție de 80%.

Rețeaua de distribuție a apei potabile din comuna Țigănași s-a extins de la 8,1 km în anul 2010 la 42,6 km în anul 2019.

Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile din județul Iași însumează 2.766,1 km (anul 2019) din care 2.100,2 km rețea sunt în mediul rural (76%) și 665,9 km rețea sunt în mediul urban (24%). Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din comuna Țigănași reprezenta în anul 2019 doar 2% din lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile din mediul rural Iași.

În anul 2019, în mediul rural din județul Iași, 68 de comune dețineau rețea de distribuție a apei, ceea ce reprezintă 73,12% din numărul total de comune. Comparativ cu situația din mediul rural regional sau național, se remarcă că la nivel județean ponderea comunelor în care există rețea de alimentare cu apă potabilă este mai ridicată comparativ cu nivelul regional, dar inferioară valorii de la nivel național.

Centralizator cu privire la rețeaua de distribuție a apei în mediul rural românesc

	Numărul localităților cu rețea de distribuție a apei (mediul rural)		Număr localități în total (mediul rural)		% localități cu rețea apă	
	Anul 2014	Anul 2019	Anul 2014	Anul 2019	Anul 2014	Anul 2019
România	2.130	2.270	2.861	2.862	74,4%	79,3%
Reg. Nord-Est	320	338	506	506	63,2%	66,8%
Jud. Iași	61	68	93	93	65,6%	73,1%

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

Alimentarea cu apă a populației care nu beneficiază de alimentare cu apă în sistem centralizat este asigurată din surse proprii, puțuri săpate de tip fântâni, alimentate din pânzele freatice și construite de localnici din piatră sau beton. Nu există un control al gradului de potabilitate bacteriologică și chimică al apei acestor fântâni.

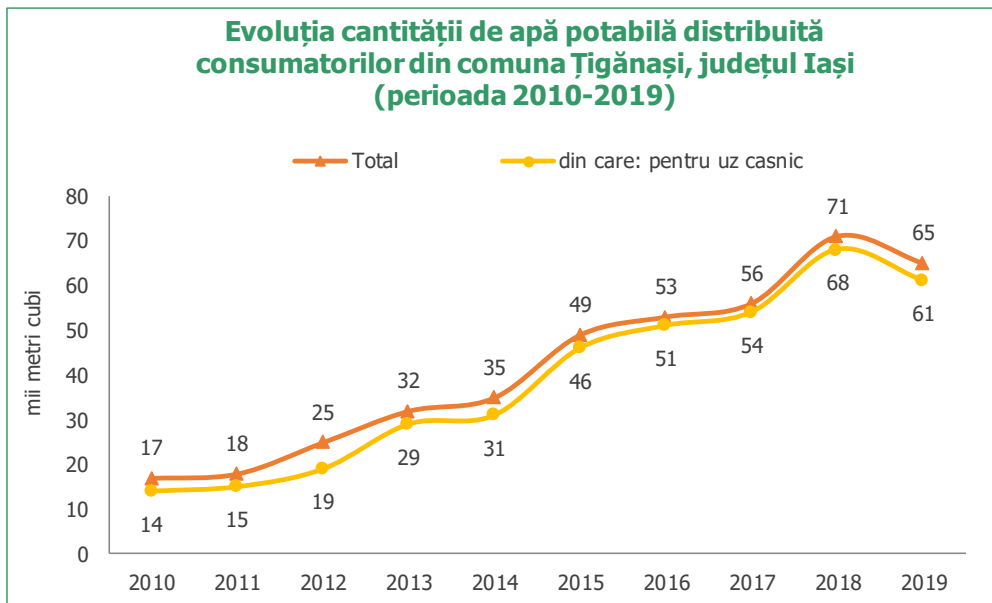
Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile în comuna Țigănași, în anul 2015 era de 1152 mc pe zi, valoare care se înregistra și în anul 2014.

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile în comuna Țigănași

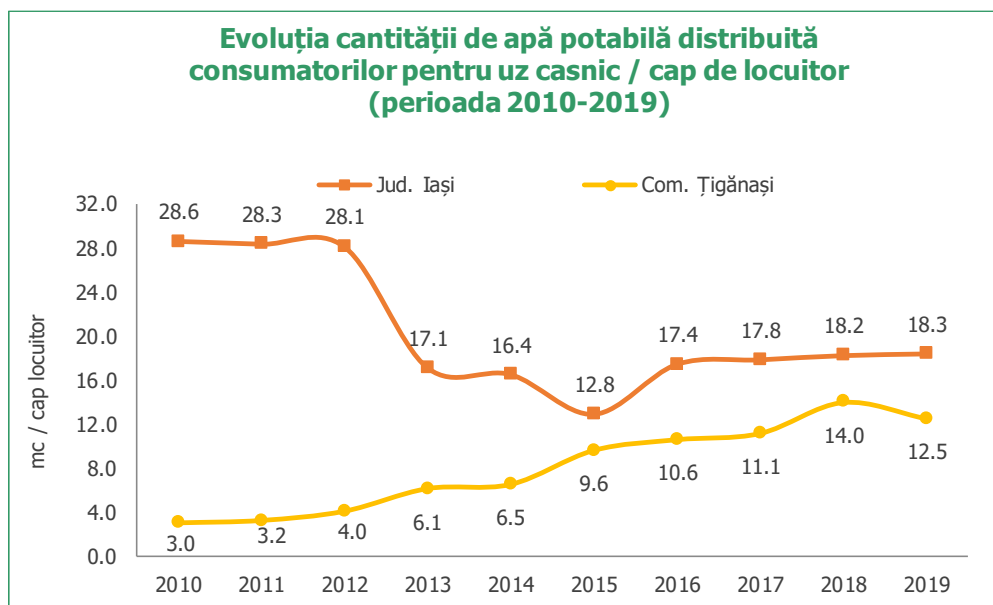
	Anul 2014	Anul 2015
Capacitate: Metri cubi pe zi	1152	1152

sursa datelor: INS, iulie 2020, calcule proprii

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în anul 2019 este de 65 mii mc, dintre care 61 mii mc sunt pentru uz casnic (93,8%).

Cantitatea de apă potabilă pentru uz casnic, distribuită locuitorilor din comuna Țigănași, în anul 2019, reprezintă 0,35% din cantitatea totală distribuită în județul Iași (17.531 mii mc apă distribuiți la nivel județean pentru uz casnic).

În anul 2019, în comuna Țigănași au fost distribuiți 12,5 mc de apă pentru uz casnic/cap de locuitor, în timp ce la nivelul

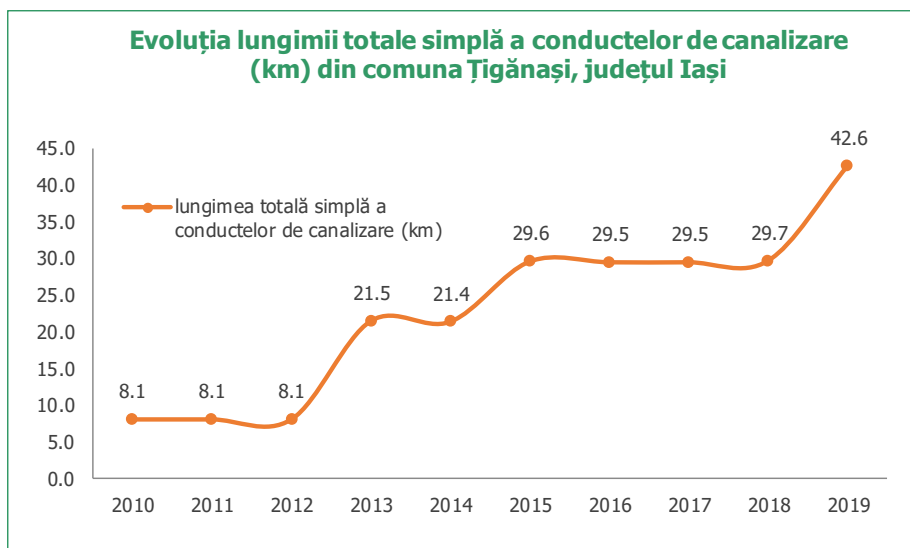
județului Iași, pentru fiecare locuitor au fost distribuiți 18,3 mc de apă pentru uz casnic.

La nivelul comunei Țigănași se are în vedere realizarea de investiții în scopul modernizării și extinderii rețelei de alimentare cu apă: în acest sens, este realizat proiectul tehnic și predat spre execuție la APAVITAL SA, pentru proiectul *Extindere rețea de alimentare cu apă în satele Țigănași, Cârniceni și Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași*.

Canalizare. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din comuna Țigănași este în prezent de 12,028 km, fiind mai mare cu 3,828 km decât lungimea înregistrată în anul 2014 (în anul 2014, lungimea totală simplă a conductelor era de 8,2 km).

Obiectivul administrației publice de la nivelul comunei Țigănași este de a continua procesul de extindere a rețelei de canalizare, întreprinzând mai multe acțiuni în acest sens, respectiv:

- › A fost întocmit și depus spre finanțare la CNI (Compania Națională de Investiții), studiul de fezabilitate pentru proiectul *Extindere rețea de canalizare ape uzate menajere în localitatea Țigănași, comuna Țigănași, județul Iași*
- › Se are în vedere depunerea proiectului *Înființare rețea de canalizare ape uzate menajere, în satul Stejarii, comuna Țigănași, județul Iași*

Lungimea totală a rețelei simple a conductelor de canalizare din județul Iași însumează 1.328,6 km (anul 2019) din care 607,7 km rețea sunt în mediul urban (45,74%) și 720,9 km rețea sunt în mediul rural (54,26%). Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din comuna Țigănași reprezenta în anul 2019 doar 1,67% din lungimea totală a rețelei simple de canalizare din mediul rural ieșean.

În anul 2019, în mediul rural din județul Iași, 45 din 93 de comune dețineau rețea de canalizare (adică 48,4% dintre comune), ponderea acestora fiind mai ridicată decât cea din mediul rural românesc (36,3% din comune), dar și față de ponderea localităților din regiunea din Regiunea Nord-Est care era de 36,6%.

Centralizator cu privire la rețeaua de canalizare în mediul rural românesc

	Numărul localităților cu rețea de canalizare (mediul rural)		Număr localități în total (mediul rural)		% localități cu rețea apă din total localități	
	Anul 2014	Anul 2019	Anul 2014	Anul 2019	Anul 2014	Anul 2019
România	760	1.040	2.861	2.862	26,6%	36,3%

	Numărul localităților cu rețea de canalizare (mediul rural)		Număr localități în total (mediul rural)		% localități cu rețea apă din total localități	
	Anul 2014	Anul 2019	Anul 2014	Anul 2019	Anul 2014	Anul 2019
Reg. Nord-Est	138	185	506	506	27,3%	36,6%
Jud. Iași	28	45	93	93	30.1%	48.4%

sursa datelor: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

Alimentarea cu gaze naturale

În prezent, comuna Țigănași nu beneficiază de rețea de distribuție gaze naturale. Aducțiunea rețelei de distribuție gaze naturale este unul din proiectele prioritare pentru administrația locală.

Alimentarea cu energie electrică și iluminat public

În prezent, iluminatul din comuna Țigănași, județul Iași, se prezintă astfel:

- › Rețeaua de electricitate însumează 54 de km, gospodăriile fiind electrificate în proporție de peste 95%.

În prezent este depusă documentație la DELGAZ GRID pentru extinderea rețelei electrice cu 0.950 km.

- › Rețeaua de iluminat public cuprinde 44.2 km, din care cablu aerian 44,2 km, cu un număr de 1.017 stâlpi instalați, respectiv 1.017 corpuri de iluminat montate.

Comanda actualului sistem de iluminat se face centralizat de la punctele de aprindere existente alimentate din posturi de transformare 20/0,4kV aeriene.

În vederea extinderii și modernizării sistemului de iluminat public din comuna Țigănași, la nivel local s-au realizat investiții din bugetul local.

Transport public

Transportul în comun se realizează cu microbuze aparținând diferitelor firme de transport persoane, pe rutele Iași – Botoșani

și Iași – Vlădeni – Plugari – Hârlău, existând în fiecare sat component câte o stație amenajată.

Serviciul de salubritate

Deșeurile menajere sunt colectate de o societate specializată de la fiecare gospodărie și instituție publică conform unui contract încheiat între primărie și societatea respectivă. Colectarea deșeurilor menajere se realizează săptămânal. În satele din comuna Țigănași sunt containere pentru colectare selectivă, dar comune, nu individuale, aceasta fiind una din necesitățile la nivel local.

Pentru incinerarea animalelor moarte și resturilor animaliere, primăria are contract încheiat cu o firmă specializată.

Factori de mediu

Problemele de mediu rezultă în general din interacțiunea activităților umane cu mediul înconjurător. Având în vedere

faptul că în comuna Țigănași, activitățile umane constau în activități edilitar-gospodărești, agricultură, silvicultură, circulație în transporturi, toate desfășurându-se la un nivel scăzut de tehnologizare, aceste activități se integrează în mediul natural fără a produce modificări profunde ai parametrilor fizico-chimici sau hidrologici.

În comuna Țigănași nu există factori industriali care să contribuie la poluarea mediului înconjurător. Poluarea se realizează din depozitarea deșeurilor în locuri nepermise, fapt care duce la deteriorarea terenului în zonele unde este depozitat.

De asemenea, poluarea poate surveni în timpul campaniilor agricole când din cauza vântului ajung cantități mari de praf și pulberi în zonele locuibile.

Calitatea apelor poate fi deteriorată prin deversări de reziduuri necontrolate direct în apele curgătoare de la unități de producție

și gospodării individuale. Calitatea apelor subterane poate fi alterată din pricina lipsei rețelei de canalizare pe întreg teritoriul comunei și folosirii în gospodării a foselor impropriu realizate.

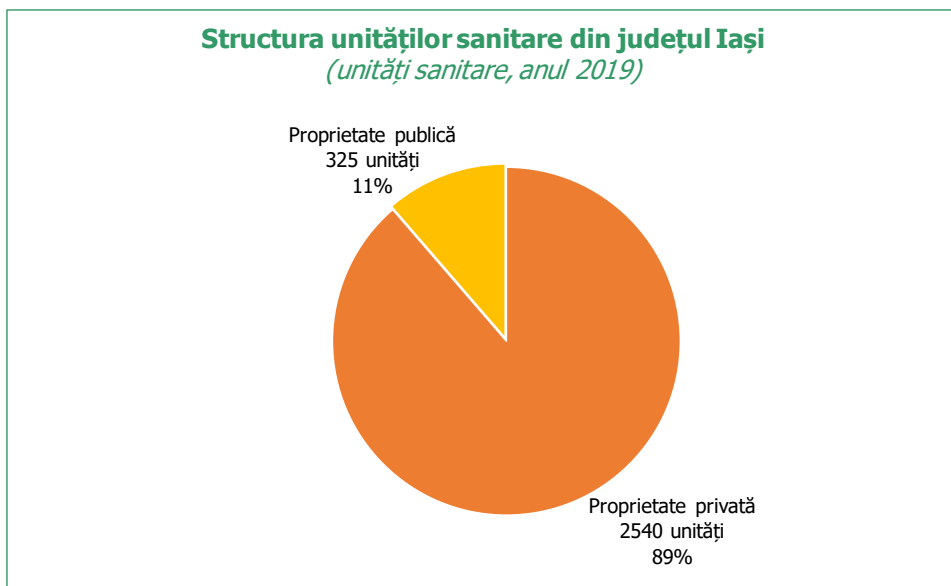
Calitatea aerului poate fi alterată din cauza traficului rutier prin emisia de noxe, praful datorat străzilor parțial asfaltate sau neasfaltate.

Calitatea solului poate fi alterată din cauza depozitării necontrolate a deșeurilor menajere produse în gospodării și unități de producție sau comerciale care refuză încheierea contractelor de salubritate.

CAPITOLUL 4. SERVICII PUBLICE

Sănătate

În anul 2019, în județul Iași funcționau 2.865 de unități sanitare. Dintre acestea, 325 de structuri erau publice (11% din total), iar 2.540 aparțineau mediului privat (89% din total).

La nivelul comunei Țigănași, infrastructura sanitară cuprinde:

- > Dispensar uman: 2 unități: 1 unitate în Țigănași și 1

unitate în Mihail Kogălniceanu;

- › Farmacie umană: 3 unități – în Țigănași, Cârniceni și Mihail Kogălniceanu
- › Cabinet individual medicină de familie: 2 cabinete de medicină de familie
- › Cabinet stomatologic: 1 unitate

Din punct de vedere al personalului medico-sanitar, actul medical este asigurat de către:

- › 2 medici
- › 3 asistenți medicali
- › 1 medic stomatolog
- › 3 farmaciști.

Întrucât comuna Țigănași se află la o distanță de 25 de km de orașul Iași, populația poate apela cu ușurință la infrastructura medico-sanitară din mediul urban pentru cazuri mai complicate sau care necesită spitalizare/investigații de lungă durată.

La nivel local, cea mai recentă investiție în modernizarea infrastructurii sanitare din comuna Țigănași este reprezentată de proiectul finalizat cu titlul *Construire cabinete medicale, farmacie, locuință de serviciu, împrejmuire teren în sat Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași*, realizat în cadrul PNDL.

Clădirea multifuncțională cu destinație **Cabinete Medicale, Farmacie și Locuință de Serviciu** este o construcție nouă, cu regim de înălțime P+1E, structurată astfel încât să asigura o bună funcționalitate a punctului sanitar.

Asistență socială

Serviciul de asistență și protecție socială face parte din aparatul de lucru al Primarului din comuna Țigănași fiind deservit de 1 inspector asistent și 1 consilier debutant.

Activitatea serviciului de protecție socială constă în:

- › asistarea persoanelor aflate în nevoie, implicându-se în identificarea, înțelegerea, evaluarea corectă și soluționarea problemelor sociale
- › promovarea principiilor justiției sociale prevăzute în actele normative cu privire la asistența socială și serviciile sociale
- › asigurarea de egalitate a șanselor privind accesul persoanelor asistate la informații, servicii, resurse și participarea acestora la procesul de luare a deciziilor
- › sprijinirea persoanelor asistate în eforturile lor de a identifica și clarifica scopurile, în vederea alegerii celei mai bune opțiuni

Serviciul de asistență și protecție socială constă în instrumentarea dosarelor pentru persoanele cu handicap conform Legii 448/2006, instrumentarea dosarelor pentru ajutoarele de încălzire a locuinței, instrumentarea dosarelor pentru protecția și promovarea dreptului copilului conform Legii 272/2004.

În luna noiembrie 2020, beneficiarii serviciilor de asistență socială la nivel local sunt:

- › 33 persoane – beneficiari ai venitului minim garantat
- › 145 persoane cu handicap
- › 6 asistenți personali
- › 15 asistenți maternali
- › 10 copii în plasament familial
- › 46 de familii care au făcut cerere pentru ajutor pentru încălzire

Centralizator prestații sociale în comuna Țigănași

Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

Tipul familiei	Număr familii beneficiare						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Noiembrie 2020
TOTAL, din care:	57	53	55	49	37	33	33
Persoane singure	14	12	15	18	17	16	18
Familii cu 2 persoane	8	9	12	12	10	9	8
Familii cu 3 persoane	8	8	7	4	0	1	1
Familii cu 4 persoane	9	8	7	0	0	0	0
Familii cu 5 persoane	11	11	9	11	8	4	4
Familii cu peste 5 persoane	7	5	5	4	2	3	2

sursa datelor: Primăria Comunei Țigănași, Compartimentul Autoritate Tutelară, Asistență Socială și Asistenți Personali, noiembrie 2020

Centralizator prestații sociale în comuna Țigănași

Categorie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Noiembrie 2020
Număr persoane – beneficiari VMG	14	12	15	18	17	16	18
Număr gospodării – beneficiare de VMG	43	41	40	31	20	17	15
Număr persoane cu handicap	98	123	115	120	135	130	145

sursa datelor: Primăria Comunei Țigănași, Compartimentul Autoritate Tutelară, Asistență Socială și Asistenți Personali, noiembrie 2020

Ajutorul pentru încălzirea locuinței cu energie termică, gaze naturale, lemne, cărbune, combustibili petrolieri în comuna Țigănași

Categorie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Număr familiilor care făcut cerere pentru ajutor pentru încălzire	96	83	82	59	28	24	46
Număr familiilor beneficiare de ajutor pentru încălzire	96	83	82	59	28	24	46

sursa datelor: Primăria Comunei Țigănași, Compartimentul Autoritate Tutelară, Asistență Socială și Asistenți Personali, noiembrie 2020

Alocații acordate în comuna Țigănași

Tip alocații	2019	Noiembrie 2020
Beneficiari de alocații – total, din care:	242	192

<i>Beneficiari de alocații de stat pentru copii (0-18 ani și peste 18 ani, dacă urmează cursurile liceale sau profesionale)</i>	112	100
<i>Beneficiari de alocații complementare</i>	130	92

sursa datelor: Primăria Comunei Țigănași, Compartimentul Autoritate Tutelară, Asistență Socială și Asistenți Personali, noiembrie 2020

Pe teritoriul comunei, în satul Țigănași există un centru de zi pentru copii cu un număr de 25 de copii, unitate aflată în subordinea Primăriei.

Beneficiari ai acestui centru sunt:

- › Copii care frecventează ciclul primar de învățământ cu vârsta cuprinsă între 7 și 15 ani, copii proveniți din familii numeroase defavorizate social din comunitatea Țigănași, în cazuri excepționale fiind admiși și copii cu vârste cuprinse între 6 și 7 ani în vederea prevenirii separării fraților
- › Copii aflați în situații de risc (proveniți din familii numeroase, monoparentale, dezorganizate, cu un nivel

de trai scăzut de cultură și educație), existând posibilitatea de abandon familial

- › Copii ai cător părinți lucrează și nu există sprijinul familiei lărgite pentru îngrijirea, securitatea și educarea copilului.
- › Alte categorii de persoane cu situații similare propuse de către comisia socială din cadrul Primăriei Comunei Țigănași, respectiv comisia din cadrul Centrului de zi pentru copii - Țigănași.

Centrul de zi pentru copii, Țigănași

Educație și cultură

În anul școlar 2019, în mediul rural din România existau un număr de 3.117 de unități școlare, fiind mai puține cu 83 unități comparativ cu anul 2014.

În același an școlar (2018/2019), în mediul rural din Regiunea Nord-Est funcționau 570 de unități școlare. Din cele 570 de unități școlare, 126 unități școlare aparțin mediului rural ieșean (22,11%). În comparație cu anul școlar 2013/2014, în Regiunea Nord-Est numărul unităților de învățământ a înregistrat o scădere cu 27 unități în anul 2019.

În județul Iași, în anul școlar 2018/2019 numărul unităților școlare s-a redus comparativ cu anul școlar 2013/2014 (fiind mai puține cu 6 unități de învățământ).

În perioada 2014-2019, numărul unităților școlare care funcționau în mediul rural a scăzut atât la nivel național, cât și la nivel regional și județean.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

Unități școlare pe niveluri de educație în mediul rural românesc și în comuna Țigănași

	România		Reg. Nord-Est		Iași		Com. Țigănași	
	2014	2019	2014	2019	2014	2019	2014	2019
Total	3.210	3117	597	570	132	126	1	1
Învățământ antepreșcolar	-	1	-	-	-	-	-	-
Învățământ prescolar	94	77	15	10	3	5	-	-
Învățământ preuniversitar	3.115	3.038	582	560	129	121	1	1
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	2.835	2.776	517	500	102	95	1	1
<i>Învățământ primar și gimnazial</i>	2.826	2.770	517	500	102	95	1	1
<i>Învățământ primar și gimnazial special</i>	9	6	-	-	-	-	-	-
Învățământul secundar ciclul 2 (liceal și profesional)	277	259	65	60	27	26	-	-
<i>Învățământ liceal</i>	263	21	57	37	20	6	-	-
<i>Învățământ profesional</i>	14	49	8	23	7	20	-	-
Învățământ postliceal și de maistri	3	3	-	-	-	-	-	-
Învățământ superior - licență	1	1	-	-	-	-	-	-

sursa datelor: INS, Direcția Județeană de Statistică Iași, Primăria Țigănași, octombrie-noiembrie 2020

Situația sistemului educațional în comuna Țigănași, în anul 2020

Denumirea instituției	Nr. copii / grupe / clase	Cadre didactice	Cadre nedidactice și personal auxiliar
Școala Gimnazială „Costache Antoniu” Țigănași	104/6	11	6
Școala Primară Stejarii	15/1	1	1

Școala Gimnazială Cîrniceni	180/9	14	2
Școala Gimnazială Mihail Kogălniceanu	147/9	14	2

sursa datelor: Administrația Publică Locală Țigănași, octombrie 2020

Toate școlile din comuna Țigănași sunt structuri ale Școlii Gimnaziale Costache Antoniu, Țigănași.

Școala Gimnazială Costache Antoniu

Misiunea școlii: Școala Gimnazială „Costache Antoniu” Țigănași va avea cadrul adecvat pentru atingerea viziunii propuse, prin îmbunătățirea condițiilor materiale, stimularea formării, perfecționării și stabilității corpului de cadre didactice, accesul la mijloacele active și moderne de predare-învățare pentru dezvoltarea armonioasă a structurii personale a elevilor, reducerea abandonului școlar și riscul de abandon, orientarea școlară și profesională.

Demersul educațional, alături de familie și comunitate, are ca ideal pregătirea elevilor în raport cu cerințele pieței muncii locale, zonale, naționale și internaționale, printr-un parteneriat

permanent cadre didactice-elevi-părinți, promovând imaginea școlii în comunitatea locală și nu numai.

Școala va forma un absolvent autonom, responsabil, cu convingeri și comportament voluntar, care să se implice în rezolvarea problemelor comunității, în măsură să decidă asupra propriilor trasee de dezvoltare profesională.

Scurt istoric

Școala Gimnazială „Costache Antoniu” Țigănași are o veche tradiție, fiind continuatoarea primelor școli primare înființate în satele comunei Țigănași în anul 1865, respectiv la Cârniceni și Țigănași:

- › În perioada 1960-1962 funcționa în sat Școala elementară de 7 ani al cărei director a fost înv. Grigoriu Constantin.
- › În perioada 1962-1970 funcționează Școala de 8 ani Țigănași al cărei director a fost prof. de istorie Petrovici

Vasile (acesta devine din 1970 inspector școlar la ISJ Iași).

- › În perioada 1970-1990 denumirea unității a fost Școala de 10 ani Țigănași cu rol de școală coordonatoare. Unitatea a fost condusă de următorii directori: Mărculescu Mihai (1970-1979), Mârza Elena (1979-1981), Gotcu Mihai (1981-1984, respectiv 1989-1991), Nemțeanu Gheorghe (1984-1989).
- › În perioada 1991-2001, unitatea Școala cu clasele I-VIII Țigănași a fost școală coordonatoare pentru cele 4 unități școlare din comună: Școala cu clasele I-VIII Mihail Kogălniceanu, Școala cu clasele I-VIII Cârniceni, Școala cu clasele I-IV Stejarii. Unitatea a fost condusă de următorii directori: Stoleru Cristian (1994), prof. Romanescu Ovidiu (1995-1999), prof. Vasiliu Gabriela (1999-2001), Gotcu Mihai.

- › În perioada 2001-2004 unitatea poartă denumirea de Școala cu clasele I-VIII Țigănași, unitate coordonatoare, condusă de dir. prof. Vatamanu Silvia (2001-2010, respectiv 2012-2017, 2017-); în anul 2004 este înființată o clasă de a IX-a SAM cu profilul Agricultură.
- › În 2005, în urma reformei, școala a devenit unitate independentă, având rol de școală coordonatoare. În unitate funcționau o clasă de a IX-a și una de a X-a SAM. Denumirea unității a suferit modificări, inițial Școala de Arte și Meserii Țigănași, apoi Școala de Arte și Meserii „Costache Antoniu” Țigănași (2005-2008).
- › În urma desființării claselor de SAM din anul 2007-2008, denumirea unității devine Școala cu clasele I-VIII Țigănași (2009 -2012).
- › Anul școlar 2011/2012 debutează cu o schimbare: Școala Gimnazială „Costache Antoniu” Țigănași (2012) este singura unitate școlară cu personalitate juridică și devine

școala coordonatoare, director Ionescu Liliana (septembrie 2010 – august 2012).

- › Din anul școlar 2016-2017 director - Romașcanu Silvia, unitatea școlară are director adjunct (Voicu Ana, Iavorenciuc Alin-Nicu).

Proiecte ale școlii:

- › Proiectul „Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale”, cod SMIS2014+: 122607, care a debutat începând cu luna februarie 2020;
- › „CRED - Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți” – cod SMIS 2014+:118327: Activitatea A.4.1. + A.4.2 - 6 experți, Activitatea A.3 - formare cadre didactice, 2019-2022;
- › Proiect Erasmus+ NORADICA – utilizarea de OER, parteneri, 2019;

- > Proiectul POCU/74/6/18/106294 „Măsuri integrate pentru participare și reintegrare școlară în structuri școlare defavorizate în vederea creșterii participării la educație și formare în mediul rural și comunități marginalizate din județul Iași - PARESCO“, Asociația Infojus Iași - formarea a 15 cadre didactice „Școala incluzivă și pedagogia diversității”; 2018-2020;
- > „Împreună pentru copii” - componenta +, Grădinița de familie, 2013-2020.

Școala a încheiat de-a lungul timpului, numeroase programe educaționale/proiecte educative: protocoale de colaborare cu Poliția locală, Centrul de Zi Țigănași, Bisericile din Țigănași, Dispensarul uman, CJRAE Iași, Palatul copiilor Iași, și alte școli din județul Iași.

Dotări ale Școlii Gimnaziale „Costache Antoniu” Țigănași și ale structurilor:

Școala Gimnazială „Costache Antoniu” Țigănași:

- › 6 săli de clasă / 1 laborator științe
- › 1 cancelarie
- › 1 cabinet director
- › 1 cabinet secretariat/contabilitate
- › 1 sală bibliotecă
- › 1 sală sport
- › centrală termică pe lemne
- › grup sanitar exterior
- › teren de sport

Grădinița cu program normal Țigănași:

- › 2 săli grupă grădiniță
- › 1 cancelarie

- › 1 hol intrare
- › 1 hol central
- › grupuri sanitare interior
- › centrală termică pe lemne

Școala Gimnazială Cîrniceni:

- › 1 sală grupă grădiniță/7 săli clasă/1 laborator Științe, 1 cabinet TIC
- › 1 cancelarie
- › 1 cabinet director
- › 1 sală bibliotecă
- › 1 sală „Corn și lapte”
- › 1 magazie
- › 4 holuri
- › grupuri sanitare interior
- › centrală termică pe lemne
- › teren de sport

Școala Gimnazială Mihail Kogălniceanu:

Corp A (nou):

- > 2 săli grupă grădiniță / 2 săli clase primare
- > 1 cancelarie
- > 1 magazie
- > 3 holuri
- > grupuri sanitare interior
- > centrală termică pe lemne
- > teren de sport

Corp B:

- > 6 săli clasă
- > 1 cancelarie
- > 1 cabinet director
- > 1 sală bibliotecă
- > 1 sală „Corn și lapte”

- > 1 hol
- > încălzire calorifere electrice
- > teren de sport

Școala Primară Stejarii:

- > 1 sală grupă grădiniță/2 săli clasă (din care 1 sală Limba Engleză/Religie ortodoxă);
- > 1 cancelarie/sală „Corn și lapte”
- > 1 sală bibliotecă/sală de sport
- > 2 holuri
- > grupuri sanitare exterior
- > centrală termică pe lemne

În anul 2019 erau înregistrați 565 de copii, din care 117 erau preșcolari, 250 copii în învățământul primar și 198 elevi înregistrați în învățământul gimnazial.

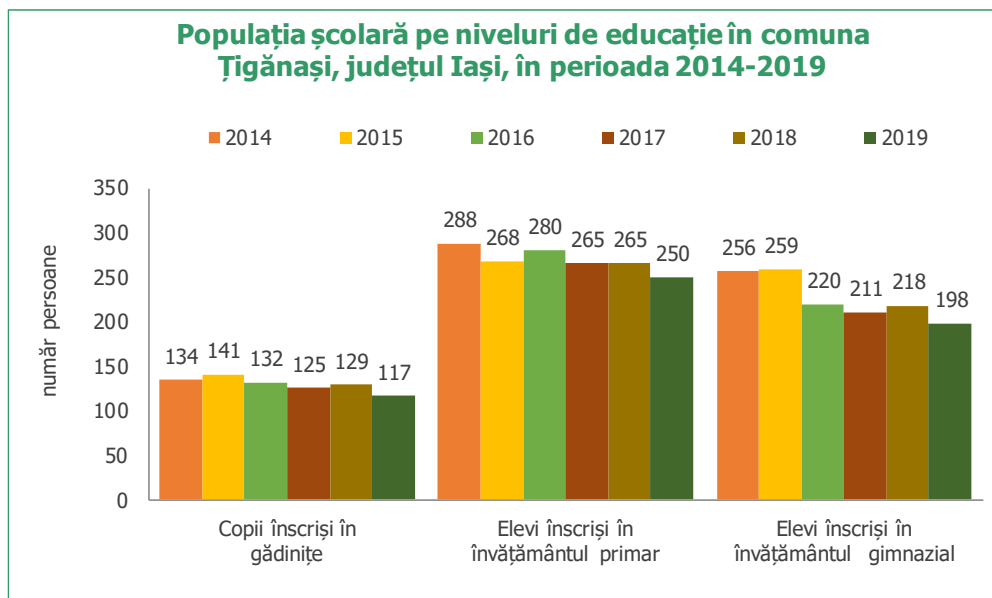
În anul școlar 2013/2014, populația școlară din comuna Țigănași era formată din 678 persoane și până în anul școlar 2019/2020, populația școlară a scăzut cu 113 persoane (-16,7%).

Evoluția populației școlare din comuna Țigănași pe niveluri de educație

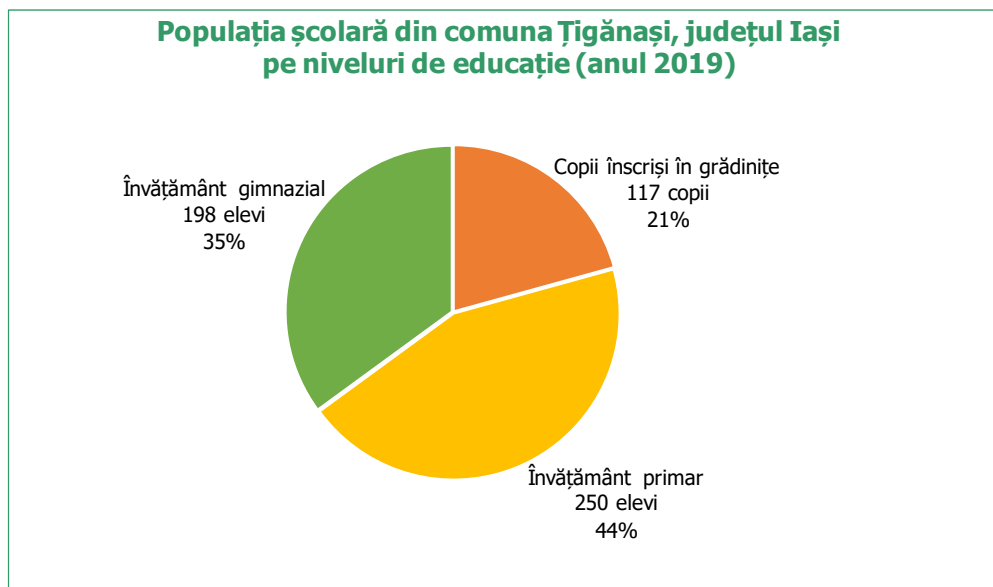
Nivel de instruire	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2014	
	persoane						persoane	%
Total	678	668	632	601	612	565	-113	-16.7%
Învățământ preșcolar	134	141	132	125	129	117	-17	-12.7%
Învățământ primar	288	268	280	265	265	250	-38	-13.2%
Învățământ gimnazial	256	259	220	211	218	198	-58	-22.7%

sursa: INS, noiembrie 2020, calcule proprii

În perioada 2014-2019, populația școlară din comuna Țigănași a înregistrat un trend descendent pe toate nivelurile de educație. Se remarcă o scădere cu 13,2% a numărului de copii înscriși în ciclul primar și cu 22,7% a numărului de copii înscriși în ciclul gimnazial.

Din cei 565 copii înscriși în grădinițe și în programele educaționale primare și gimnaziale în anul școlar 2019/2020, 21% sunt copii înscriși în grădinițe (117 copii), 44% sunt elevi înscriși în învățământul primar (250 elevi) și 35% sunt elevi înscriși în învățământul gimnazial (198 persoane).

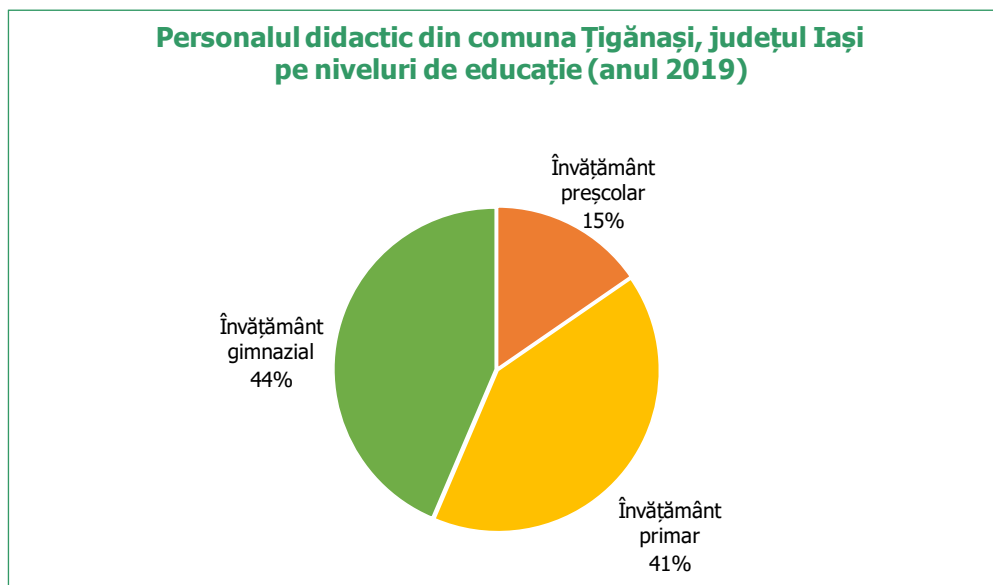
În anul școlar 2019/2020, numărul cadrelor didactice din comuna Țigănași însuma 39 persoane. În comparație cu anul școlar 2014/2015, numărul cadrelor didactice a scăzut cu 17%.

În perioada 2014-2019, cea mai evidentă scădere a numărului de cadre didactice pe niveluri de educație este în cazul învățământului gimnazial (-29,2%).

Evoluția cadrelor didactice din comuna Țigănași pe niveluri de educație

Nivel de instruire	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2014	
	persoane					persoane		%
Total	47	46	44	44	44	39	-8	-17.0%
Învățământ preșcolar	7	6	6	6	6	6	-1	-14.3%
Învățământ primar	16	16	15	18	14	16	0	0.0%
Învățământ gimnazial	24	24	23	20	24	17	-7	-29.2%

sursa: INS și Direcția Județeană de Statistică Iași, august 2020, calcule proprii

În ceea ce privește repartitia pe niveluri de educație a personalului didactic din comuna Țigănași, se observă că în anul școlar 2019/2020, 44% din numărul total al cadrelor

didactice sunt concentrate în învățământul gimnazial, 41% în învățământul primar și cea mai mică pondere este în învățământul preșcolar (15%).

Elevii și cadrele didactice din Țigănași, au la dispoziție 26 de săli de clasă și cabinete școlare pentru desfășurarea activităților, precum și 2 terenuri de sport. În comuna Țigănași, în prezent nu există laboratoare școlare, săli de gimnastică, ateliere școlare.

Evoluția dotărilor din sistemul educațional din comuna Țigănași

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>învățământ primar și gimnazial: număr unități, număr persoane</i>						
săli de clasă și cabinete școlare	24	20	26	26	26	26
număr PC-uri	53	37	38	42	36	38
terenuri de sport	1		1	2	2	2
populația școlară	678	668	632	601	612	565
cadre didactice	47	46	44	44	44	39
<i>învățământ primar și gimnazial: indicatori</i>						
personal didactic / 25 persoane populație școlară	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8	1.7
populație școlară / sală de clasă	28.3	33.4	24.3	23.1	23.5	21.7
populație școlară / PC	12.8	18.1	16.6	14.3	17.0	14.9

sursa: INS și Direcția Județeană de Statistică Iași, noiembrie 2020, calcule proprii

În anul școlar 2019/2020, în comuna Țigănași, la fiecare 25 elevi din sistemul primar și gimnazial existau 1,7 cadre didactice care se ocupau de instruirea acestora, iar populația școlară ce revine pe sală de clasă este de 21,7 elevi fiind în scădere față de anul școlar 2014/2015 când valoarea acestui indicator de confort al copiilor în sălile de clasă era de 28,3 elevi pe sală de clasă.

Din punct vedere al dotărilor IT&C, în anul școlar 2019/2020, în comuna Țigănași, la fiecare unitate PC reveneau 14,9 școlari. Acest indicator a înregistrat o evoluție fluctuantă. Astfel, în perioada 2014-2019 se remarcă numărul variabil de PC-uri din unitățile educaționale din comuna Țigănași.

Prin programele naționale pentru acordarea de ajutoare financiare pentru achiziționarea de calculatoare se dorește ca un număr mai mare de elevi să aibă acces la un calculator/tabletă, cu atât mai mult în contextul perioadei de pandemie când din cauza virusului SARS COV-2, elevii și

cadrele didactice trebuie să se adapteze la învățământul on-line. În acest sens, Ministerul Educației continuă programul intitulat „EURO 200” pentru achiziționarea de echipamente IT&C.

La nivel local, pentru derularea în condiții optime a procesului de învățământ în mediul on-line, s-au întreprins următoarele acțiuni:

- › Începând cu 11 martie 2020 toate clasele/grupele de grădiniță aveau grupuri pentru elevi și părinți pe messenger;
- › 11 martie - 30 aprilie 2020 - lucrul cu elevii s-a desfășurat în special pe messenger, implementându-se platforma ADSERVIO;
- › Mai - august 2020 - s-a utilizat platforma Adservio și ZOOM (prin Adservio sau independent de acesta);

- › Au fost identificați de către educatori, învățători și profesorii diriginți elevii care dețin/nu dețin echipamente IT și conexiune la internet;
- › Elevii fără echipamente IT și fără conexiune la internet din clasele primare și gimnaziale, au primit fișe de lucru și cărți din bibliotecile școlilor;
- › Au fost făcute demersuri către Primăria Țigănași, ISJ Iași, pentru procurarea de tablete și cartele de internet.

Totodată, pentru activitatea hibrid și/sau online din perioada septembrie-noiembrie 2020, au fost adoptate următoarele strategii:

- › Suplimentarea echipamentelor IT: 4 laptopuri, 4 videoproiectoare, 4 multifuncționale – mai 2020;

- › Contracte cu Telekom pentru mărirea vitezei internetului (maxim) pentru 3 din cele 4 structuri – octombrie 2020;
- › Suplimentarea numărului de routere pentru cele 3 unități școlare gimnaziale - iulie-august 2020;
- › Conectarea Școlii Primare Stejarii la internet – mai 2020;
- › Achiziția și implementarea lucrului în online pe platforma Google Classroom – octombrie 2020;
- › Demersuri pe lângă UAT Țigănași pentru achiziția de echipamente IT pe Ordonanța 133/2020 – septembrie 2020;
- › S-a realizat documentația aferentă aplicării Cererii de finanțare pentru Ordonanța 133/2020 – septembrie 2020;

- › S-au făcut stocuri corespunzătoare de materiale de curățenie și dezinfecție – periodic;
- › Cadrele didactice au urmat cursuri pentru lucrul în online (pentru Platforma Google Classroom) - mai-noiembrie 2020;
- › Au fost diminuate cheltuielile din bugetul unității și în perioada 1-6 noiembrie au fost achiziționate un număr de 8 laptopuri și 6 videoproiectoare – noiembrie 2020;
- › Pentru preșcolari, elevii din clasele primare și cei din clasa a VIII-a au fost achiziționate auxiliare și culegeri – octombrie 2020;
- › Elevii care nu pot beneficia de cursuri în online vor primi săptămânal fișe de lucru, cărți.

Biblioteca școlară deține 8.706 volume la sfârșitul anului școlar 2019/2020. Din păcate, la nivel local nu există normă pentru bibliotecar.

Imagini cu unitățile educaționale de pe raza comunei Țigănași sunt prezentate în cele ce urmează:

Școala Gimnazială din sat Cârniceni, Țigănași

Școala Gimnazială C. Antoniu, Țigănași

Grădinița cu Program Normal, Țigănași

Școala Gimnazială Mihail Kogălniceanu, Țigănași

Săli de clasă învățământ preșcolar, Mihail Kogălniceanu

Teren de sport, Țigănași

Școala Primară Stejarii

Cultură, artă și timp liber

Activitatea culturală are ca dotări în comuna Țigănași: 1 cămin cultural situat în satul Țigănași, 3 biblioteci școlare (Țigănași, Mihail Kogălniceanu, Cârniceni), o bibliotecă comunală și 4 biserici ortodoxe.

Căminul cultural din satul Țigănași a fost recent renovat și modernizat în cadrul proiectului implementat de administrația locală, cu titlul *„Consolidarea, renovarea, extinderea și modernizarea Căminului Cultural din localitatea Tigănași, comuna Tigănași, județul Iași”*.

Pentru reabilitarea și modernizarea Căminului Cultural au fost realizate lucrări de construire și instalații complexe pentru a se putea încadra în parametrii de siguranță și funcționare impuși de legislația în vigoare. Clădirea dispune de sistem de detecție și alarmare la incendiu, sisteme de climatizare și ventilare, sistem de asigurare continuă a energiei electrice (prin intermediul unui generator de curent staționar cu automatizare

la pornire de 34 kVA), iar agentul termic se asigură prin intermediul unui cazan pe combustibil solid cu gazeificare. Ventilarea căminului cultural se realizează prin intermediul unui agregat de tratare a aerului proaspăt 100% (CTA), cu recuperare termodinamică activă, cu un debit de introducere/evacuare de 2500 m³/h; Pe lângă acest sistem, în sala de spectacole mai sunt montate și cinci unități de climatizare (AC) de 12000 BTU/h.

Căminul Cultural și Biblioteca Comunală, sat Țigănași, comuna Țigănași

Biblioteca Publică Țigănași este o bibliotecă de tip comunală.

Clădirea în care funcționează biblioteca a fost dată în folosință în anul 1990, odată cu înființarea postului de bibliotecar cu normă întreagă.

Biblioteca Comunală Țigănași a fost înființată în 1960 și a funcționat în diferite spații din comună. Până la înființarea unui post cu normă întreagă de bibliotecar, activitatea a fost susținută cu brio de colectivul de învățători de la școală. După anul 1990, biblioteca a beneficiat de un nou spațiu, necesar bunei desfășurări a activității. Colecțiile bibliotecii au crescut, ajungând la un fond de peste 7000 de volume.

Biblioteca a dezvoltat de asemenea parteneriate cu școlile de pe raza comunei, incluzând și școlile satelor Țigănași, M. Kogălniceanu și Cârniceni.

În fiecare an biblioteca își propune un calendar de activități culturale, menite să omagieze personalități, evenimente, sărbători prin organizare de expoziții, festivaluri, concursuri, recitaluri, șezători, etc.

În cadrul Bibliotecii activează Clubul de teatru “Urmașii lui Antoniu”, club înființat în cadrul proiectului de dezvoltare personală “Sertarul cu artiști”. Clubul este format din 30 de elevi ai Școlii Gimnaziale “Costache Antoniu”, structura Țigănași și Cârnicieni, fiind inițiată preselecția și pentru elevii Școlii Mihail Kogălniceanu.

Conform protocolului de parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii Române, Clubul de teatru va prezenta varianta scenică a continuării poveștilor lui Ion Creangă, scrieri câștigătoare în cadrul Festivalului FILIT, Editia a VII-a: Capra cu trei iezi 2.0 de Matei Vișniec, Harap alb 2.0, de Veronica D.

Niculescu, Ivan Turbincă 2.0, de Al. Vakulovski, Prostia omenească 2.0, de Bogdan-Alexandru Stănescu, Punguța cu doi bani 2.0 de Lavinia Braniște.

Biblioteca Publică Țigănași își propune înființarea Clubului de creație, menit să stimuleze creativitatea și expresivitatea prin creații literare, desen, pictură, colaj, în vederea dezvoltării potențialului creativ, manifestat prin receptivitate față de nou, curiozitate, nonconformism, originalitate, capacitate de elaborare, fluența gândirii, imaginație creatoare, etc. și a Clubului de Lectură, un proiect educațional care reprezintă o încercare de a repune în drepturi “Cartea” și “Biblioteca” în fața “Oamenilor Ocupați”.

În scopul redeschiderii lăzii de zestre a neamului comunei, Biblioteca a propus proiectul “Tradiții care unesc”- proiect intergenerațional menit să promoveze tradițiile meșteșugărești

din zonă și să impună transferul tezaurului popular de la cei vârstnici la cei mici și nu numai. Proiectul prevede organizarea de șezători, spectacole, ateliere și înființarea unui Muzeu etnografic. Biblioteca a lansat Campania “Fărâme de istorie ale țigănașenilor” în vederea organizării unei expoziții fotografice “Țigănași-odinioară”.

În parteneriat cu Asociația Artipic și cu sprijinul Primăriei Țigănași, Biblioteca a participat în cadrul proiectului “Caravana de Artă Urbană”, desfășurat în perioada 01-06 octombrie 2020. Proiectul a fost inițiat de Asociația Artipic și finanțat de AFNC. Activitățile prevăzute în proiect au fost: pictură murală, proiecții de filme românești premiate, atelier de street dance, animație stradală-jonglerii cu foc, atelier de implicare civică, atelier de artă stradală, videomapping, eveniment final – expoziție și gala talentelor.

Fondul de carte al Bibliotecii Publice Țigănași numără 6.442 volume în luna noiembrie 2020.

Biblioteca Țigănași - evoluția fondului de carte și a altor documente specifice

	2015	2016	2017	2018	2019	Noiembrie 2020
Fondul de carte	7944	7007	7078	7007	8097	6442
Documente pe suport electronic						
Periodice						

sursa: Biblioteca Comunală Țigănași

Biblioteca Țigănași – indicatori de performanță în anul 2019

Indicatori de performanță	2019
Indice de frecvență	5,42 cititori / zi
Vizite per capita	0,29 vizitatori / capita
Documente eliberate zilnic	15
Documente împrumutate per vizită	3 documente / vizită
Indice de lectură	7,6 documente / utilizator / an
Documente consultate per capita	0,87 documente / per capita
Indice de rotație	40%

sursa: Biblioteca Comunală Țigănași

Indicatori specifici Bibliotecii Comunale Țigănași, în anul 2019

Indicatori specifici Bibliotecii, în anul 2019

Utilizatori activi și utilizatori înscriși

Utilizatori activi	250
Utilizatori înscriși	1240

Documente difuzate

Documente difuzate	1039
Documente difuzate/zi	10

Frecvența

Vizite	1057
Vizite/zi	5 / zi

sursa: Biblioteca Comunală Țigănași

La nivelul comunei Țigănași nu există muzee și colecții publice.

Cultură în comuna Țigănași – date statistice

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Biblioteci - total	Număr	4	5	5	5	5	5
din care biblioteci publice	Număr	1	1	1	1	1	1
Volume existente în biblioteci	Număr	14.191	16.650	16.650	16.378	16.390	16.412
Volume eliberate	Număr	5.370	4.318	4.550	4.497	2.916	3.258
Cititori activi la biblioteci	Număr persoane	707	949	1036	922	634	751

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Personalul angajat din biblioteci	Număr persoane	1	1	1	1	1	1

sursa: INS și Direcția Județeană de Statistică Iași, octombrie 2020

Personalități ale comunei Țigănași

Cea mai cunoscută personalitate de la nivelul comunei Țigănași, este cea a marelui actor, Costache Antoniu, al cărui nume îl poartă școala gimnazială din satul Țigănași¹¹.

Costache Antoniu s-a născut pe 25 februarie 1900 în comuna Țigănași, județul Iași.

Cu zâmbet cald, cu sclipiri jucăușe, ironice, dar și cu compasiune în ele, cu vocea sa ușor tărăgănată, cu accent imperceptibil moldovenesc, cu chipul blând, dar și sever uneori, înseamnă pentru cei ce l-au văzut aieva, dar și pentru cei mai tineri care au prilejul să mai vadă filmul O scrisoare pierdută în

¹¹ sursa: <https://www.timpul.md/articol/personalitatea-zilei--costache-antoniou-actorul-care-i-a-dat-viaa-cetaeanului-turmentat-63949.html>

regia lui Sică Alexandrescu, în primul rând, Cetățeanu turmentat. Prezent pe scenele românești mai mult de cinci decenii, debutul său având loc în 1918, cu rolul principal din Taifun, de Melchior Lengyel, în cadrul unui turneu organizat de trupa actorului Al. Dem. Dan, jucând până aproape de sfârșitul vieții sale la Naționalul bucureștean, a fost un simbol al artei interpretative românești pline de umanism, naturalețe, realism. Născut odată cu veacul în comuna Țigănași, de lângă Iași, Antoniu și-a legat viața și creațiile, la început, de Naționalul ieșean, unde Mihail Sadoveanu l-a apreciat în Scapin, din Vicleniile lui Scapin și în Sganarelle din Medic fără voie, apoi de Teatrul din Sibiu, înființat în 1923 și dispărut după o stagiune.

Îl regăsim la Naționalul din Craiova, 3 luni, în 1924, și patru ani la Teatrul Popular din București, pentru ca în 1928 să fie invitat de Ion Livescu, să plece la Naționalul din Chișinău. Timp de 7 ani, până în 1935, când acest teatru s-a desființat, a jucat în

capitala Basarabiei, în numeroase spectacole montate de Aurel Ion Maican și de Ion Livescu. Aici, îl joacă, în regia cunoscutului actor și profesor care a fost Ion Livescu, prima dată în stagiunea 1930-1931, pe Cetățeanul turmentat, de care a rămas legat toată viața sa. Nu era primul rol caragialian deoarece începutul l-a făcut la Craiova, în 1924, când a dat viața lui Ghiță Pristanda și, nu va fi nici ultimul, pentru că un succes răsunător îl va avea actorul și în stagiunea 1941-1942, când joacă, în travesti, la Naționalul bucureștean, pe Efimița din Conu Leonida față cu reacțiunea, după cum și câteva personaje pitorești din Cinci schițe. Hazul său irezistibil, autenticitatea, sinceritatea, firescul desăvârșit, spiritul mucalit l-au făcut pe Antoniu unul dintre cei mai buni interpreți ai rolurilor de oameni cumsecade, de eroi onești, inteligenți, ironici, cu excepțional spirit de observație din piesele românești.

Evenimente locale

La nivelul comunei Țigănași, evenimentele locale sunt reprezentate de activități culturale, evenimente religioase, și formații/ansambluri artistice, ateliere de creație, după cum detaliem în continuare.

Evenimente locale (sărbători):

- Evenimentele locale cu caracter anuale sunt legate de sărbătoarea satului pe 15 august și de hramurile bisericilor existente în fiecare localitate componentă:
 - › Ziua comunei: 15 august
 - › Hramul Bisericii Sf. Spiridon – sat Țigănași: 12 decembrie
 - › Hramul Bisericii Sf. Haralambie – sat Cârniceni: 10 februarie
 - › Hramul Bisericii Sf. Maria – sat Mihail Kogălniceanu: 15 august
 - › Hramul Bisericii Sf. Constantin și Elena – sat Stejarii: 21 mai
 - › Zilele Școlii Costache Antoniu Țigănași: 26 februarie

- **Formații/Ansamluri artistice:**

- › Ansamblul de dansuri “Ghiocel”, coordonat de prof. Alin Sergiu Bura;
- › Corul de bărbați “Centenar” înființat cu prilejul sărbătoririi a 100 de ani de la Marea Unire;
- › Clubul de teatru “Urmașii lui Antoniu”, înființat în cadrul Bibliotecii Publice, format din elevi ai Școlii Gimnaziale “C. Antoniu”, structura Cârniceni și Structura Țigănași, coordonat de bibl. Adela Josanu-Pipirig și înv. Mihaiela-Adriana Nicolau.

Premii obținute de Clubul de teatru: Clubul a participat la 2 concursuri interjudețene și unul județean și a câștigat următoarele premii:

- › Premiul II și Premiul special pentru costume și decor: concursul “O mască râde, una plânge”, Ediția a XIV-a;
- › Premiul și trofeul pentru cel mai bun spectacol, Diploma Radio Iași, Diploma pentru naturalețea interpretării rolului

de povestitor, Diploma pentru interpretarea originală a rolului negativ Fata Babei – concursul “Sub Reflector”, Editia a IX-a;

- › Premiul pentru dezvoltarea scenică a unui text clasic “Soacra cu trei nurori” - Festivalul “Hai la Teatru!”, Ediția a XIV-a.

Clubul de teatru a încheiat un parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii Române Iași, conform căruia a prezentat la Bojdeuca Ion Creanga în cadrul Programului “Literatura pentru copii” următoarele piese:

- › “Fata babei și fata moșneagului”-26.05.2019
- › “Prostia omenească”, “Capra cu trei iezi”, “Geambașii”-25.08.2019
- › “Amintiri din copilărie”, “Păcală și negustorul”-01.08.2019
- › “Ursul păcălit de vulpe”, “Soacra cu trei nurori”-08.09.2019

Anual sunt organizate Zilele Comunei sub genericul “La noi la Țigănași”, moment desfășurat la 15 august, prilej de sărbătoare pentru toți locuitorii comunei și invitați.

Anual, pe 31 decembrie are loc Festivalul “Datini și obiceiuri ca la noi la Țigănași” - festival deja consacrat, la care participă grupuri de tineri din toate cele 4 sate componente ale comunei, propunând publicului tradiții precum: Capra, Căluții, Ursul, Colinde, etc.

Serbări școlare - în școlile din comuna Țigănași se organizează numeroase serbări, carnavaluri, cu prilejul unor zile semnificative, evenimente tradiționale: 1 Decembrie, Sărbători de iarnă, 24 Ianuarie, 1 Martie, 8 Martie, 1 Aprilie, Serbarea abecedarului, încheierea anului școlar.

Mențiune: Toate aceste evenimente au o tradiție la nivel local și au fost organizate ani la rând. În contextul noii pandemii, la nivel local, o parte dintre evenimente nu au mai fost organizate în

anul în curs (anul elaborării prezentului document strategic) și este posibil să nu fie organizate nici în anul următorul (2021) sau chiar în anii următori (totul fiind sub semnul întrebării întrucât nu se poate estima cât va dura această situație pandemică), dar ele există în sufletele cetățenilor din comună și vor fi reluate imediat ce contextul național va permite acest lucru.

Viața spirituală locală

În comuna Țigănași, există următoarele locașuri de cult:

- › Biserica Sfântul Spiridon – sat Țigănași
- › Biserica Sfântul Haralambie – sat Cârniceni
- › Biserica Nașterea Maicii Domnului – sat Mihail Kogălniceanu
- › Biserica Sfânți Împărați Constantin și Elena – sat Stejarii

Biserica Sf. Spiridon din Țigănași și Biserica Sf. Haralambie din Cârniceni sunt monumente istoric, având următoarele numere de ordine și codificări în Lista monumentelor istorice de la nivel național:

- > 1321 –IS-II-m-B-04118 – Biserica Sf. Haralambie din Cârniceni, 1792
- > 1522 – IS-II-m-B-04265 - Biserica Sf. Spiridon din Țigănași, 1802

Biserica Sf. Spiridon – sat Țigănași

Capela Mortuară Învierea Domnului, Țigănași

Biserica Sf. Haralambie – sat Cârniceni

Capela Mortuară - Biserica Sf. Haralambie – sat Cârniceni

Biserica Nașterea Maicii Domnului – sat Mihail Kogălniceanu

Biserica Sf. Împărați Constantin și Elena – sat Stejarii

Satul Stejarii¹², care mai înainte de 1965 se numea Șătrăreni, se află în partea de nord a comunei Țigănași, la 35 km de orașul Iași. Este așezat pe costișele a două dealuri în apropiere de pădurea Sartana. Numele vechi al satului provine de la „șatra” sau „tabara” țăranilor veniți la lucru pe moșia boierească, iar numele de astăzi reîmprospătează un alt nume mai vechi, care se pierduse între timp și care amintește de „pâlcul de stejari” ce servea drept punct de reper pentru popasul țăranilor veniți să muncească pe moșiile boierești.

Biserica de astăzi înlocuiește și perpetuează o veche biserică din bârne, cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, datând din anii 1853-1854, fostă ctitorie a „fericiților întru pomenire Ianku Krupeski, Dimitrie Patron și smeritul preot Vasile”, sfințită de Protoiereul Antonie Gheorghiu, cu binecuvântarea Mitropolitului Sofronie Miclescu.

¹²sursa: <https://stejarii.mmb.ro/8107-istoricul-parohiei-stejarii>

Fiind în zona frontului, a fost complet ștearsă de pe fața pământului în timpul celui de-al doilea Război Mondial. După reîntoarcerea din refugiu, credincioșii au fost deserviți de preoții de la parohia Țigănași, iar apoi devenind parohie pentru scurtă vreme, a fost păstorită de Pr. Ioan Mircea, mai târziu redevenind filie, aparținând fie de parohiile Tigănași sau Perieni, fie, după 1998 de parohia Mihail Kogălniceanu. În acest timp, slujba Sfintei Liturghii se oficia în „casa văduvei Măndița Buliga, transformată în paraclis cu hramul „Intrarea Maicii Domnului în bisercă”.

În vara anului 1957, duminică 15 iulie, enoriașii sărbătoresc punerea pietrei de temelie a actualei biserici, cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. Și astfel, în locul bisericii vechi, în același cimitir și pe același promontoriu pitoresc din mijlocul satului, s-a zidit între 15 iulie 1957 și 30 decembrie 1962, din cărămidă pe temelie de piatră și cu acoperiș de tablă, biserica nouă, sfințindu-se duminică 30 decembrie 1962, de Protoiereul

Constantin Andone, cu binecuvântarea Î.P.S. Mitropolit Iustin Moiescu.

Ctitorii bisericii sunt enoriașii satului, cu ajutoarele oferite de prin satele vecine, prin strădania și sub îndrumarea Pr. Ioan Mircea (1957-1959), care a executat zidăria și acoperișul și Pr. Niculae Maxim (1960-1962), care a finisat lucrarea și a înzestrat biserica cu cele necesare.

Biserica este construită în stil vechi moldovenesc, adaptat stilului bizantin. În exterior are formă de cruce treflată cu abisidele laterale și altarul semicircular. Are la altar o fereastră mare și una mică la proscomidiar, iar spre miazăzi o ușă. Abisida semicirculară are două nișe laterale. Pardoseala este din beton, izolată cu polistiren extrudat și parchet laminat (în 2008). Catapeteasma este zidită, de culoare albă, împodobită cu icoane, potrivit erminiei bizantine. Naosul are două ferestre și altele patru sus la turnul octogonal, înălțat deasupra naosului cu acoperișul piramidal. În interior, naosul are două abiside

semicirculară în dreptul stranelor. Naosul este de formă dreptunghiulară, cu două ferestre laterale și cu plafonul boltit. Pardoseala este din beton. Trecerea din pronaos în pridvor se face printr-o ușă de lemn cu deschidere dublă. Pridvorul este închis, dreptunghiular, format din șase romanate, închise cu tâmplărie termopan (în 2006), deasupra lui situându-se clopotnița cu două clopote. Ușa pridvorului este din termopan, cu deschidere dublă spre exterior.

La începutul anilor 1990, biserica a suferit o reparație capitală, prin subzidirea și întărirea temeliei cu o centură armată din beton. S-a turnat de asemenea și o centură superioară, s-a mărit acoperișul în exterior cu cca. un metru, sub îndrumarea P.C. Preot Valentin Gherman.

În anul 2006 s-a început, la inițiativa P.C. Pr. Iulian Grigoraș, pictarea interioară a bisericii de către pictorul Remus Popa, de la Institutul Resurrectio al M.M.B, în tehnica tempera. În anii 2006-2007 s-a pictat Sf. Altar și Pronaosul.

În anul 2008, filia Stejarii, a devenit parohie, prin instalarea actualului paroh, Preotul Virgil Adrian Morărescu.

Pe lângă activitățile liturgice, pastorale și misionare specifice într-o parohie, din anul 2008 până în prezent s-au efectuat următoarele lucrări majore la ansamblul bisericesc:

- › renovarea interiorului casei parohiale(2008);
- › izolarea podelei Sf. Altar cu polistiren extrudat și parchet laminat (2008);
- › finalizarea picturii - naosul bisericii (cca 130 m²),(2008);
- › construirea unui gard împrejmuitoare la biserică (100 m), din fier, cu temelie de beton (2009);
- › construirea unui gard împrejmuitoare la casa parohială (60 m), din scândură de lemn, cu temelie de beton (2009);
- › construirea unei fântâni la casa parohială (2010);
- › ridicarea Casei Sociale (începută din august 2010; în curs de finalizare);

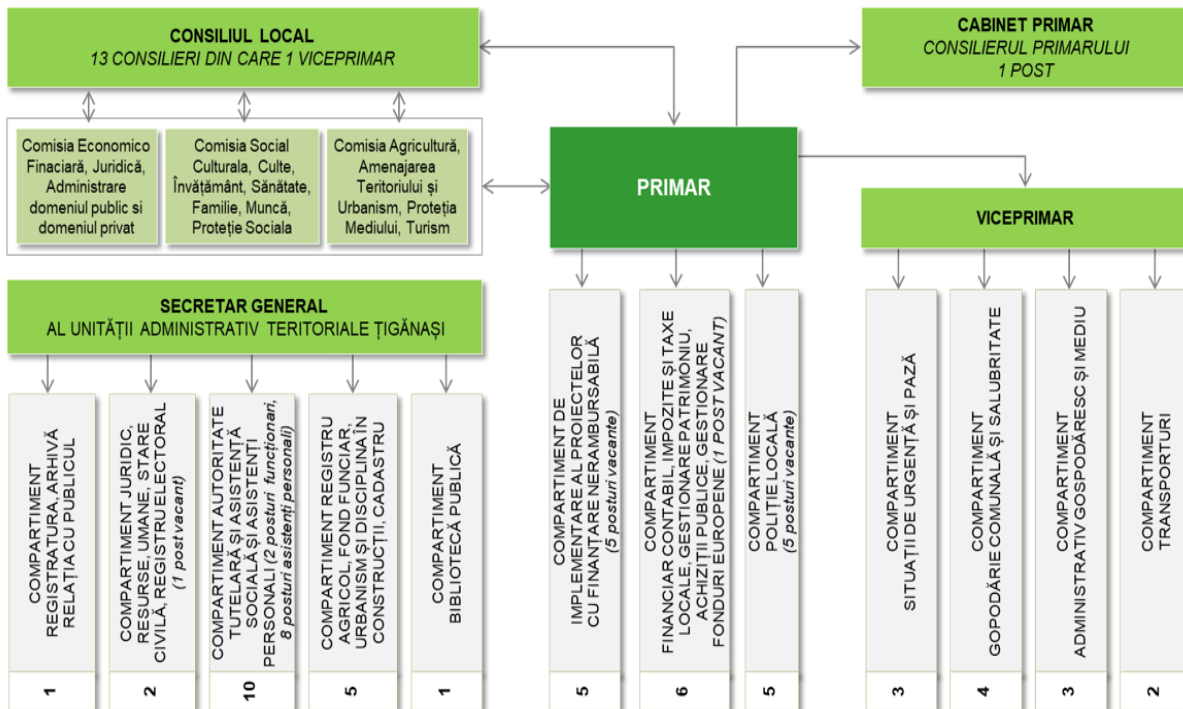
- › construirea unei Troițe la cimitirul satului, în cinstea eroilor neamului(2012).

Administrația publică locală

Organigrama Primăriei Comunei Țigănași

ANEXA NR 1 LA HCL NR 70/ 2020

ORGANIGRAMA ANUL 2020 – CONFORM OUG NR 57/2019 – COMUNA ȚIGĂNAȘI JUD IASI

Politici întreprinse în teritoriu. La nivelul comunei Țigănași, în perioada 2014-2020 au fost inițiate și implementate următoarele proiecte:

Nr. crt.	Denumire proiect	Valoare fără TVA(lei)	Sursa de finantare	Stadiul proiectului
1.	Centru de zi pentru copii în localitatea Țigănași, comuna Țigănași, județul Iași	375.080	BDCE, Guvernul Romaniei, Buget Local	Finalizat
2.	Achiziție utilaj în comuna Țigănași, județul Iași (încărcător frontal)	194.639	AFIR, Buget Local	Finalizat
3.	Reabilitare și eficientizare iluminat stradal în comuna Țigănași, județul Iași - etapa 1	227.550	Buget local	Finalizat
4.	Reparații capitale și extindere pentru grupuri sanitare interioare la Școala Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași	1.094.433	PNDL, Buget Local	Finalizat
5.	Demolare și construire sediu administrativ al comunei Țigănași, județul Iași	1.389.681	PNDL, Buget Local	Finalizat
6.	Modernizare drumuri prin asfaltare în comuna Țigănași, județul Iași (5 km)	4.515.731	PNDL, Buget Local	Finalizat

Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

Nr. crt.	Denumire proiect	Valoare fără TVA(lei)	Sursa de finantare	Stadiul proiectului
7.	Reabilitare și eficientizare iluminat stradal în comuna Țigănași, județul Iași - etapa 2	432.000	Buget Local	Finalizat
8.	Modernizarea, renovarea și dotarea căminului cultural din localitatea Țigănași, comuna Țigănași, județul Iași	2.146.398	AFIR, Buget Local	Finalizat
9.	Construire cabinete medicale, farmacie, locuință de serviciu, împrejmuire și racord utilități in sat Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași	910.744	PNDL, Buget Local	Finalizat
10.	Construire spațiu de joacă și agrement pentru copii în satul Cîrniceni, comuna Țigănași, județul Iași	524.108	AFIR, Buget Local	Finalizat
11.	Modernizare drumuri sătești în comuna Țigănași, județul Iași	3.922.752	PNDL, Buget Local	Finalizat
12.	Reabilitare bloc de locuințe sociale în sat Țigănași, comuna Țigănași, județul Iași	2.484.524	MLPDA, Buget Local	Finalizat
13.	Finalizare modernizare rețea de iluminat stradal, în comuna Țigănași, județul Iași	375.575	Buget local	Finalizat

Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

Nr. crt.	Denumire proiect	Valoare fără TVA(lei)	Sursa de finantare	Stadiul proiectului
14.	Realizare sistem de supraveghere video stradală, în comuna Țigănași, județul Iași	245.510	Buget local	Finalizat
15.	Amenajare parc de joacă pentru copii în satul Stejarii, comuna Țigănași, județul Iași	53.816	Buget local	Finalizat
16.	Reabilitarea infrastructurii rutiere afectate de viituri în comuna Țigănași, județul Iași	4.202.785	CNI	În faza de licitație, PT și lucrări la CNI

sursa: Primăria Comunei Țigănași

Venituri și buget preconizat

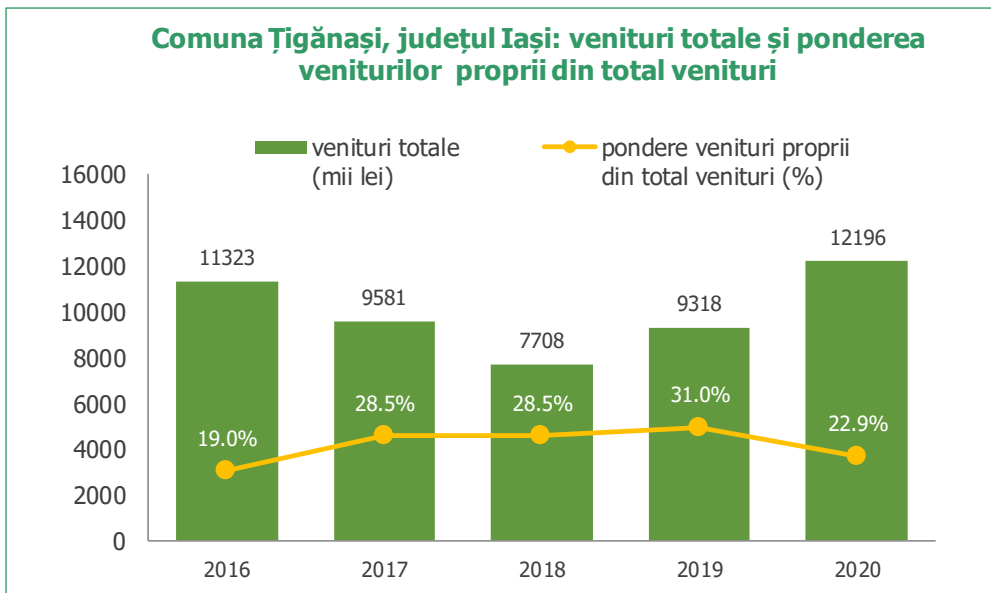
În anul 2020, veniturile totale cumulate la nivelul unității administrativ-teritoriale Țigănași au depășit suma de 12.196 mii lei, remarcându-se o creștere semnificativă în comparație cu anii precedenți.

În anul 2020, veniturile proprii însumau 2.794 mii lei, reprezentând 22,9% din veniturile totale cumulate la nivelul comunei.

Venituri totale și categorii de venituri la nivelul Primăriei Comunei Țigănași

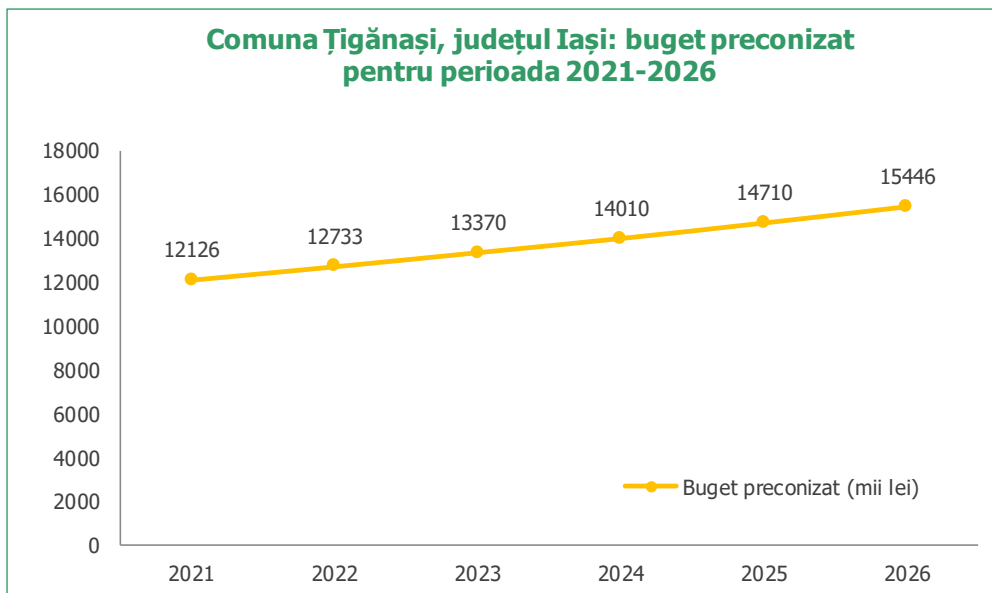
	2016	2017	2018	2019	2020
	<i>mii lei</i>				
Venituri – total, din care:	11.323	9.581	7.708	9.318	12.196
Venituri proprii	2.155	2.732	2.196	2.887	2.794
Venituri fiscale	4.894	5.522	4.493	5.657	5.043
Venituri guvernamentale	4.274	1.048	533	774	4.165
Alte categorii de venituri	0	279	486	0	194
Pondere venituri proprii din total venituri (%)	19,0%	28,5%	28,5%	31,0%	22,9%

sursa: Primăria Comunei Țigănași

La nivelul comunei Țigănași, veniturile proprii ale Primăriei au avut o evoluție ușor oscilantă în perioada 2016-2020 (de la 2.155 mii lei în anul 2016 (acesta fiind cel mai scăzut nivel pentru perioada de referință 2016-2020) la 2.797 mii lei în anul 2020), în timp ce veniturile totale au înregistrat, ca și veniturile proprii o evoluție ușor oscilantă (cel mai mare nivel al veniturilor totale fiind înregistrat în 2020: 12.196 mii lei, iar cel mai scăzut nivel în anul 2018: 7.708 mii lei).

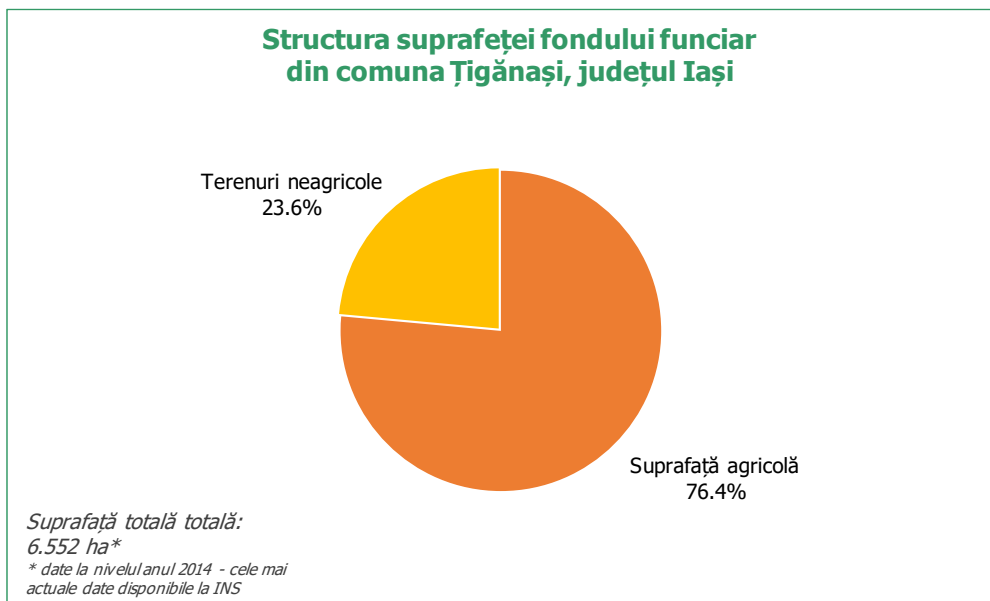
Se preconizează o creștere a bugetului local de la 12.126 mii lei în anul 2021 la 15.446 mii lei în anul 2026 (+27,4%).

CAPITOLUL 5. ECONOMIE

Agricultură

Conform datelor de la Institutul Național de Statistică, comuna Țigănași ocupă o suprafață totală de 6.552 ha, dintre care 5.009 ha reprezintă teren agricol (76,4%) și 1.543 ha sunt terenuri neagricole (23,6%).

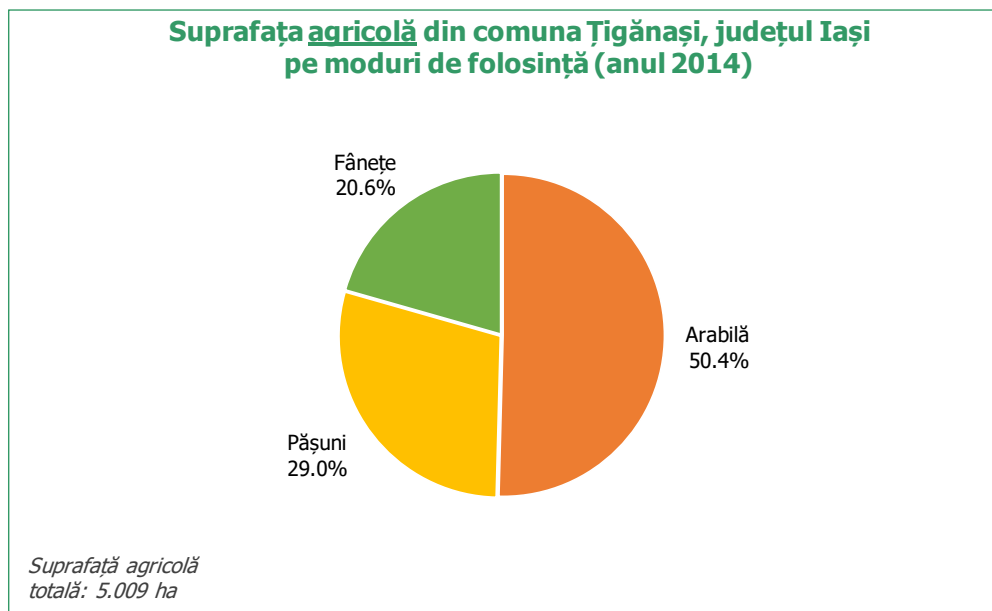

Suprafața teritoriului comunei Țigănași pe moduri de folosință

Modul de folosință	ha*	%
Total	6.552	100,0%
Teren agricol - total	5.009	76,4%
<i>Arabilă</i>	2.525	50,4%
<i>Pășuni</i>	1.453	29,0%
<i>Fânețe</i>	1.031	20,6%
Terenuri neagricole total	1.543	23,6%
<i>Păduri și altă vegetație forestieră</i>	92	6,0%
<i>Ocupată cu ape, bălți</i>	777	50,4%
<i>Ocupată cu construcții</i>	378	24,5%
<i>Căi de comunicații și căi ferate</i>	136	8,8%
<i>Terenuri degradate și neproductive</i>	160	10,4%

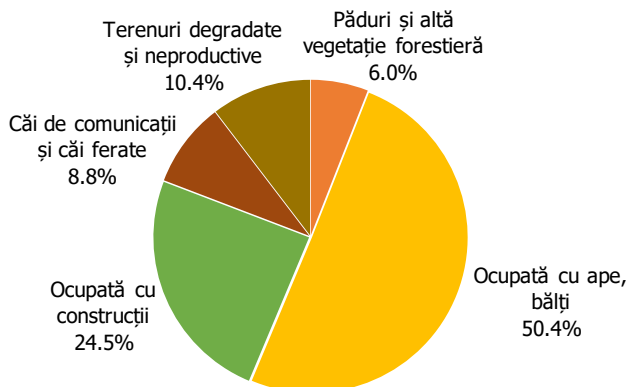
sursa datelor: INS, noiembrie 2020; (: date la nivelul anul 2014 - cele mai actuale date disponibile)*

Din totalul suprafeței agricole (5.009 ha), 2.525 ha reprezintă suprafață agricolă arabilă (50,4% din suprafața agricolă), 1.453 ha sunt acoperite cu pășuni (29%) și 1.031 ha sunt acoperite cu fânețe (20,6%).

Suprafața totală a terenurilor neagricole din comuna Țigănași este de 1.543 ha (reprezentând 23,6% din suprafața totală a comunei). Din această suprafață, 50,4% sunt suprafețe acoperite cu ape și bălți (8.773 ha), 10,4% sunt terenuri degradate și neproductive doar 6% sunt terenuri acoperite cu păduri și altă vegetație forestieră (92 ha).

**Suprafața neagrăcolă din comuna Țigănași, județul Iași
pe moduri de folosință (anul 2014)**

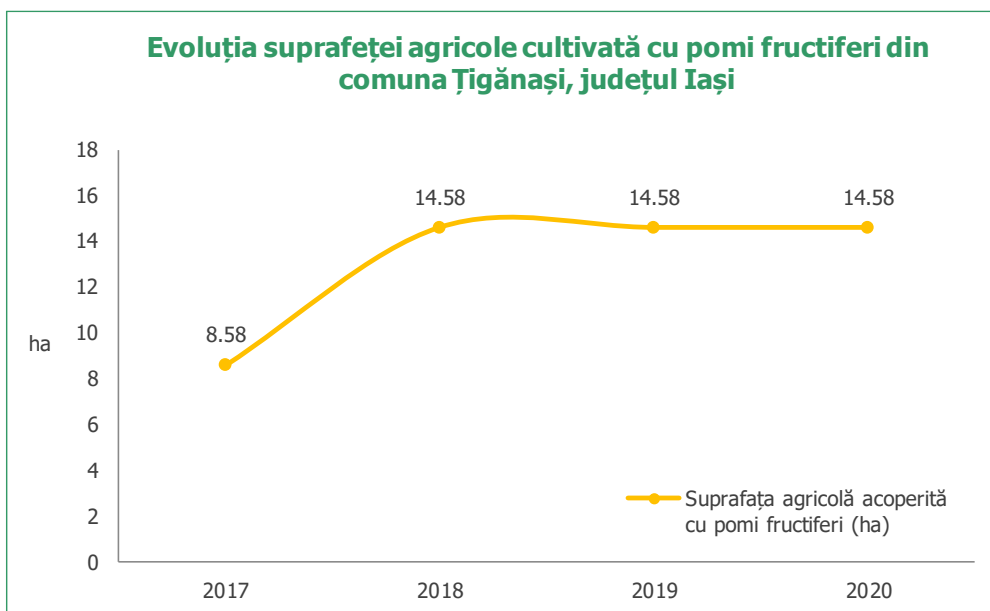
Suprafață neagrăcolă
totală: 1.543 ha

Suprafața ocupată cu construcții este de 378 ha, ceea ce prezintă puțin peste o pătrime din totalul suprafeței neagrăcole din comuna Țigănași.

Căile de comunicații ocupă 8,8% din suprafața neagrăcolă (136 ha).

Activitatea agricolă

Livezi și pepiniere agricole. Conform datelor de la Registrul Agricol din cadrul Primăriei comunei Țigănași, în anul 2020, la nivel local, suprafața ocupată cu livezi și pepiniere pomicole este de 14,58 ha, fiind cu 6 ha mai mare decât suprafața agricolă acoperită cu pomi fructiferi în anul 2017. Astfel, pe parcursul a patru ani, suprafața agricolă acoperită cu pomi fructiferi a crescut cu 70%.

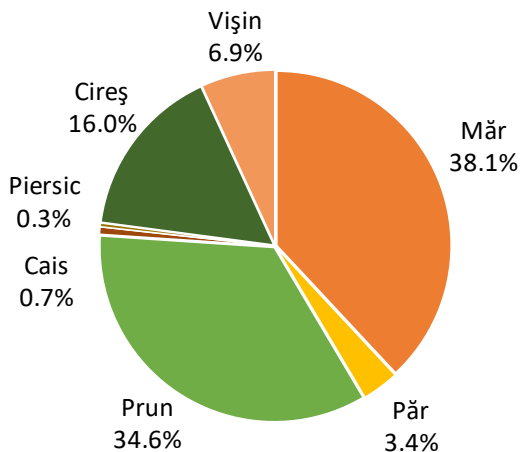

Suprafața agricolă acoperită cu pomi fructiferi din comuna Țigănași

	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	ha			
Suprafață totală, din care:	8,58	14,58	14,58	14,58
Măr	3,05	5,55	5,55	5,55
Păr	0,25	0,50	0,50	0,50
Prun	1,79	5,04	5,04	5,04
Cais	0,25	0,10	0,10	0,10
Piersic	0,00	0,05	0,05	0,05
Cireș	2,49	2,34	2,34	2,34
Vișin	0,75	1,00	1,00	1,00

sursa datelor: Registrul Agricol - Primăria Comunei Țigănași, octombrie 2020

Suprafața agricolă cultivată cu pomi fructiferi din comuna Țigănași, județul Iași (anul 2020)

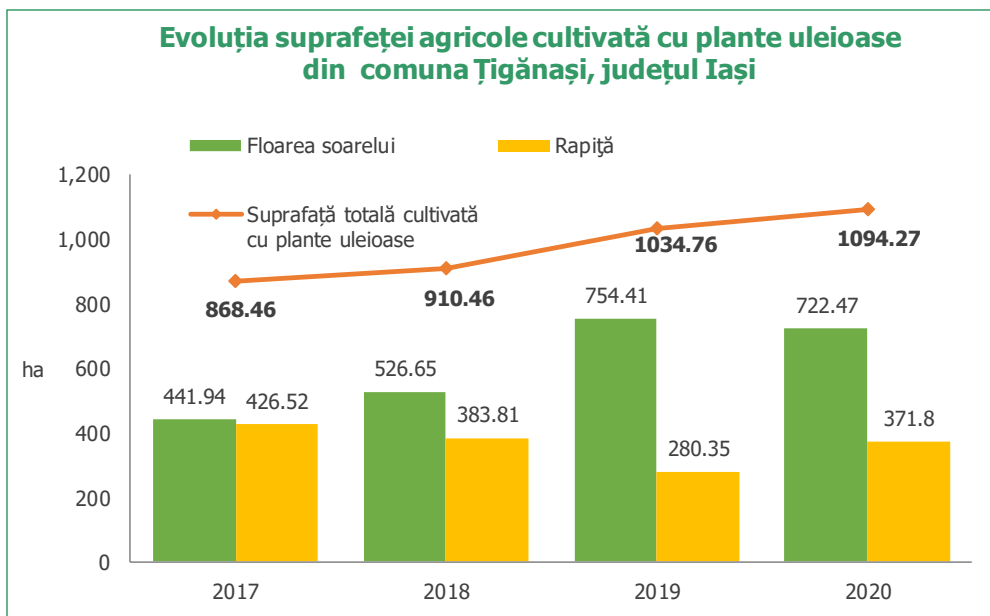

Suprafață totală cultivată cu pomi fructiferi: 14,58 ha

Cele 14,58 ha de teren agricol acoperit cu livezi și pepiniere pomicole o suprafață de 5,55 ha este cultivată cu măr (38,1%), cu prun sunt acoperite 5,04 ha (34,6%), cu cireși o suprafață de 2,34 ha (16,0%) și suprafața cultovată cu vișini este de 1 ha (6,9%).

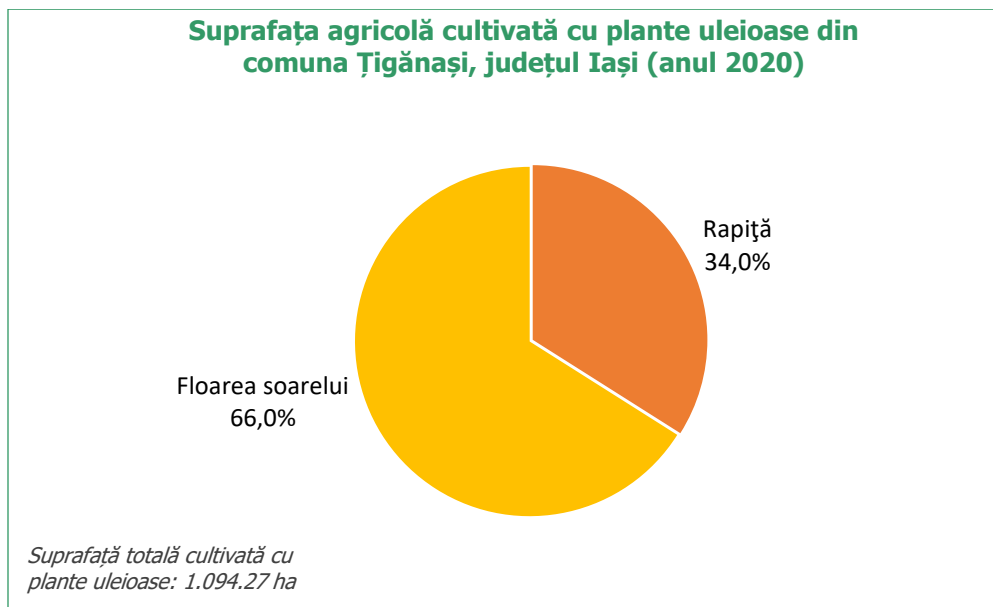
0,65 ha sunt cultivate cu peri, caiși sau piersici (adică 4,5% din suprafața totală cultivată cu pomi fructiferi).

Plante uleioase. În anul 2020, la nivelul comunei Țigănași suprafața totală cultivată cu plante uleioase era de 1.094,27 ha fiind mai mare cu 225,81 ha decât suprafața înregistrată în anul 2017 (+26%).

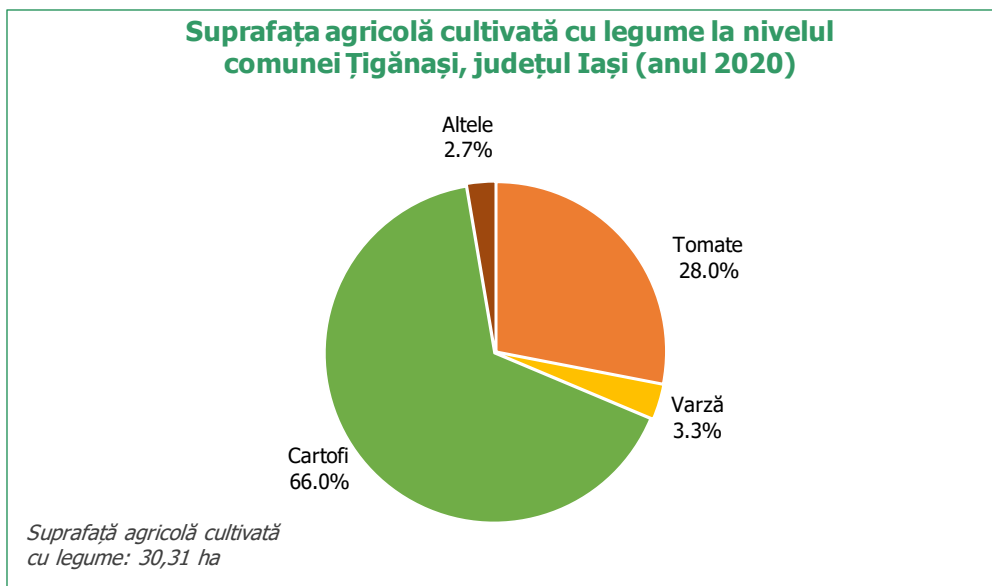

În perioada 2017-2020, suprafața cultivată cu floarea soarelui a crescut cu 63,5%, ceea ce reprezintă 280,53 ha, în timp ce suprafața cultivată cu rapiță a scăzut în aceeași perioadă cu 12,8% (o scădere de 54,72 ha).

În anul 2020, 66% din suprafața cultivată cu plante uleioase era acoperită cu floarea soarelui și 34% cu rapiță.

Legumicultură. Suprafața totală de teren agricol cultivată cu legume la nivelul comunei Țigănași este de 30,31 ha în anul 2020, dintre care 66,0% este cultivată cu cartofi (20,0 ha) și 28,0% cu alte tomate (8,5 ha).

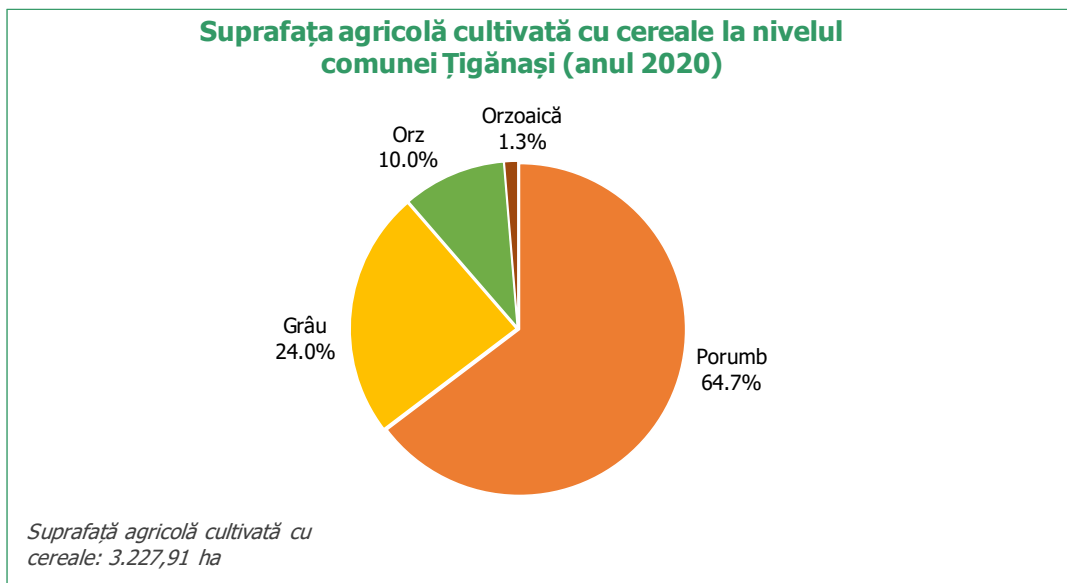
În perioada 2017-2020, la nivelul comunei Țigănași suprafața cultivată cu legume a rămas constantă – 29,83 ha.

Suprafața de teren agricol cultivată cu legume la comunei Țigănași

	2017	2018	2019	2020	2020/2017	
	ha				ha	%
Legume - total, din care:	51.47	34.18	31.87	30.31	-21.16	-41.1%
Tomate	25.00	12.50	10.00	8.50	-16.50	-66.0%
Varză	5.00	1.00	1.00	1.00	-4.00	-80.0%
Cartofi	20.00	20.68	20.87	20.00	0.00	0.0%
Altele	1.47	0.00	0.00	0.81	-0.66	-44.9%

sursa datelor: Registrul Agricol - Primăria Comunei Țigănași, octombrie 2020

Cereale. În prezent, la nivel local există 3.227,91 ha cultivate cu cereale, dintre care 64,7% (2.085,34 ha) sunt cultivate cu porumb și 772,99 ha cu grâu (24% din suprafața totală cultivată cu cereale).

În perioada 2017-2020, la nivelul comunei Țigănași suprafața cultivată cu cereale a crescut cu 245,97 ha (+8,2%).

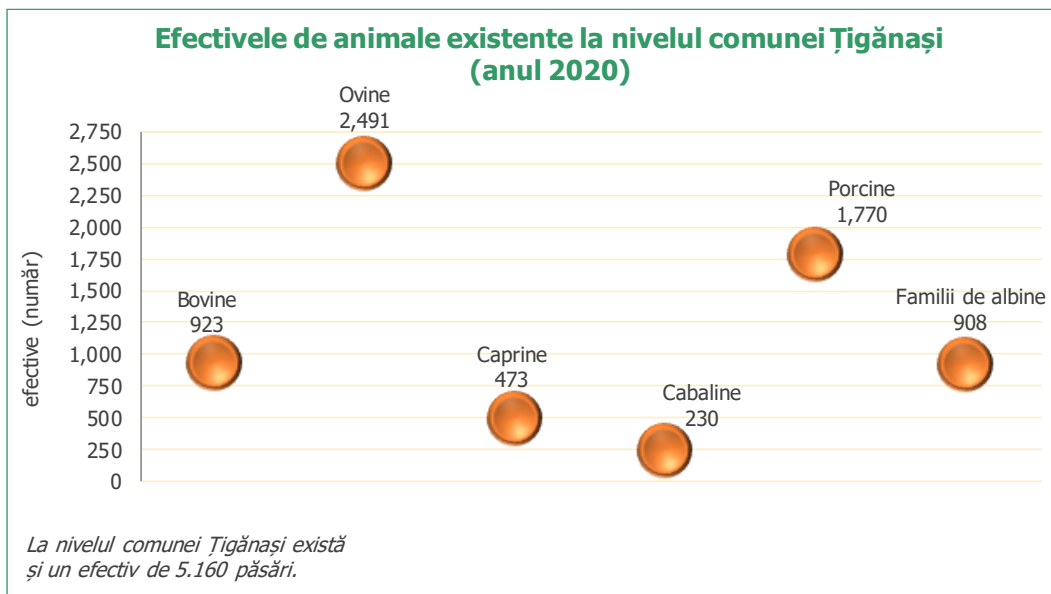
Suprafața de teren agricol cultivată cu cereale la nivelul comunei Țigănași

<i>Tipuri de cereale</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2020/2017</i>	
	<i>ha</i>				<i>ha</i>	<i>%</i>
Total, din care:	2,981.94	3,093.66	3,053.15	3,227.91	245.97	8.2%
Porumb	1,586.90	1,854.41	1,935.76	2,085.34	498.44	31.4%
Grâu	981.53	876.75	800.95	772.99	-208.54	-21.2%
Secară	7.10	25.54	4.76	3.67	-3.43	0.0%
Orz	366.66	315.71	279.53	323.55	-43.11	-11.8%
Orzoaică	39.75	21.25	32.15	42.36	2.61	6.6%

sursa datelor: Registrul Agricol - Primăria Comunei Țigănași, octombrie 2020

Viță de vie. În anul 2020, conform datelor de la Registrul Agricol din cadrul Primăriei Țigănași există o suprafață de 7,12 ha cultivate cu viță de vie nobilă. Comparativ cu anul 2017 suprafața cultivată cu viță de vie nobilă a crescut la nivelul comunei Țigănași, viile și pepinierele viticole ocupă 35 ha de teren, ceea ce în evoluție procentuală înseamnă 39,1%.

Creșterea animalelor. În anul 2020, la nivelul teritoriului comunei Țigănași, erau înregistrate în Registrul Agricol al Primăriei: 2.491 ovine, 5.160 păsări, 1.770 porcine, 923 bovine, 473 caprine, 230 cabaline și 908 familii de albine.

În perioada 2016-2019 se remarcă o scădere a efectivului de animale. În acest sens, în anul 2019 comparativ cu anul 2016, numărul ovinelor a scăzut de la 1.509 de capete în anul 2016 la

1.432 în anul 2019 (-5,1%), numărul caprinelor a scăzut cu 3,5%, în timp ce efectivul bovinelor și cabalinelor a scăzut cu 3,8%, respectiv 5,9%.

Efectivele de animale existente la nivelul comunei Țigănași

Categoriile animale	2017	2018	2019	2020	2020/2017	
	<i>număr capete</i>				<i>număr capete %</i>	
Bovine	1239	780	861	923	-316	-25.5%
Ovine	2438	3240	2340	2491	53	2.2%
Caprine	435	448	345	473	38	8.7%
Cabaline	314	320	250	230	-84	-26.8%
Pocine	1054	1350	1331	1770	716	67.9%
Păsări	5900	6000	5160	5160	-740	-12.5%
Familii de albine	765	765	832	908	143	18.7%

datelor: Registrul Agricol - Primăria Comunei Țigănași, octombrie 2020

În patru ani, numărul păsărilor a scăzut cu 6,6%, astfel că în anul 2019 sunt cu 238 de păsări mai puține comparativ cu 4 ani în urmă (în anul 2016).

În aceeași perioadă de raportare, numărul familiilor de albine a crescut cu 11,7% (+42 familii de albine în 2019 comparativ cu anul 2016).

Pe raza comunei Țigănași există atât cabinet veterinar, cât și farmacie veterinară, iar de sănătatea animalelor din comună se ocupă un medic veterinar și un tehnician veterinar.

Piscicultură

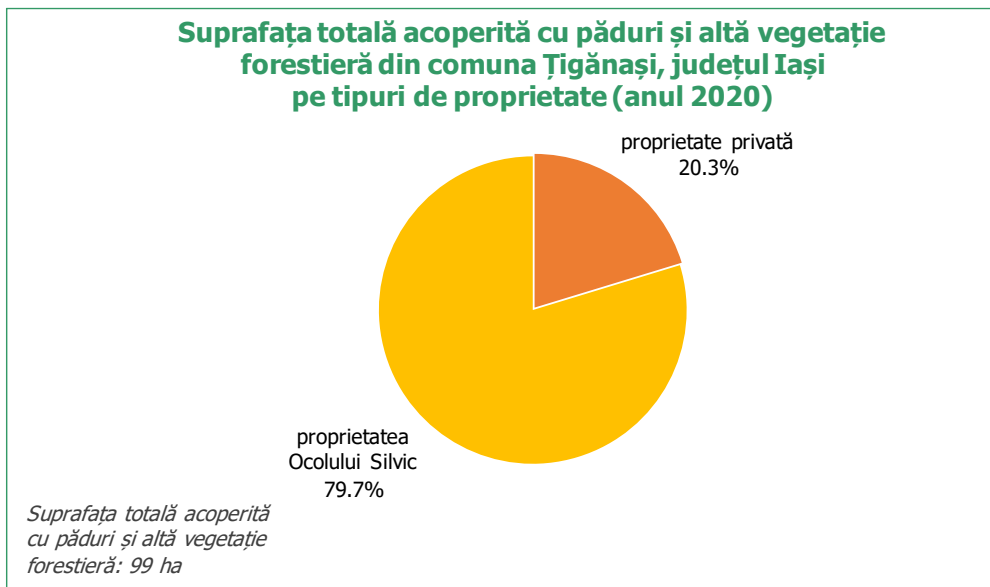
La nivelul teritoriului comunei Țigănași, există 618 ha iazuri:

- › Iaz Botez în satul Mihail Kogălniceanu – 6,3 ha
- › Iazul din satul Stejari – 5,8 ha
- › Iazul Pop din satul Țigănași – 6 ha
- › Iaz deținut de Societatea Piscicola Movileni – 378 ha
- › Iaz deținut de Societatea Acvares pe teritoriul comunei Țigănași – 234 ha

Silvicultură

În prezent comuna Țigănași deține o suprafață de 99 ha de pădure din salcâm și diverse soiuri de esențe lemnoase, din care:

- › 20.08 ha proprietate privată
- › 78.92 ha proprietatea Ocolului Silvic

Mediul de afaceri

Mediul de afaceri local este bine dezvoltat și este format din 34 de agenți economici care oferă locuri de muncă pentru 346 persoane. Cel mai mare angajator la nivel local este compania SC Agricola 96 SA care își desfășoară activitatea în domeniul agricol. 56,9% din salariații firmelor înregistrate la nivelul comunei sunt salariați ai SC Agricola 96 SA.

Lista agenților economici de la nivelul comunei Țigănași

Denumire	Domeniu de activitate	Număr angajați
SC AGRICOLA 96 SA	Agricultura	194
SOCIETATEA AGRICOLA MOLDOVA TIGANASI	Agricultura	79
SC ACVARES SRL	Piscicol	14
SC PETRO-CRIS-ELECTRIC SRL	Electric	8
SC CONIROX SRL	Depozit materiale de constructii	9
SC ANONIM SRL	Magazin alimentar	2
SC BOZ ASISVET SRL	Cabinet veterinar	2
SC CONSUMCOOP SRL	Magazin alimentar	2

Strategia de dezvoltare locală a comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027

Denumire	Domeniu de activitate	Număr angajați
SC VILL&ICAR SRL	Magazin alimentar	6
SC SERGIO-MIRA SRL	Bar	5
I I MARTIN CRISTINA	Magazin alimentar	1
SC SUBY-TRANS SRL	Magazin alimentar	2
SC GAMI-SAN COMPANI SRL	Magazin alimentar	2
SC VASICOM ROT SRL	Magazin alimentar	2
II ASAFTEI NICU-DANIEL	Magazin alimentar	2
SC CONCEPT FWC COMPANI SRL	Magazin alimentar	2
SC PUB CAFE&ND SRL	Bar	2
SC NICA-PROD ALIMENT SRL	Magazin alimentar	2
SC TOP NEYOLA SRL	Magazin alimentar	2
SC PRICOMP BUILD SRL	Depozit materiale de constructii	1
SC EMBOR ALEX SRL	Magazin alimentar	2

sursa datelor: Primăria Comunei Țigănași, octombrie 2020

Important de menționat este faptul că, la nivelul comunei Țigănași există reprezentativitate și pentru societatea civilă: aici își desfășoară activitatea un ONG, respectiv Fundația Sky.

Fundația Sky a fost înființată în Iași cu scopul de a veni în sprijinul animalelor fără stăpân și de a promova respectul față de acestea, considerând că o coexistență a speciilor în lume, implică recunoașterea de către specia umană a dreptului la existență a celorlalte specii. Refugiul Fundației Sky se află în comuna Țigănași și găzduiește în permanență în jur de 400 de animale, câini, pisici, cai și magari. În afară de acestea, Fundația mai oferă ajutor (hrană, tratamente, operații de sterilizare sau castrare) animalelor care trăiesc încă pe străzi, prin pădurile din jurul orașului, pe drumul spre refugiu sau chiar prin curțile oamenilor, de cele mai multe ori. De-a lungul celor 13 ani de activitate, sute de animale au fost adoptate prin intermediul Fundației, iar în locul lor, alte animale aflate în suferință, și-au găsit alinarea și au simțit pentru prima oară că viața poate fi și plăcută.

PARTEA III

ANALIZA SWOT

- › Agricultură și dezvoltare rurală
- › Educație, cultură și culte
- › Sănătate și asistență socială
- › Administrație publică
- › Economie și potențial local

Agricultură și dezvoltare rurală

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Comuna Țigănași este poziționată pe traseul DN 24C Iași-Ștefănești-Rădăuți Prut, fiind situată în apropierea orașelor Iași (25 km), Podu Iloaiei (31 km), Târgu Frumos (51 km) și Hârlău (54 km);• Preocuparea populației într-o pondere foarte mare pentru domeniul agriculturii: atât cultivarea plantelor, creșterea animalelor, cât și piscicultura;• Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității agro – zootehnice, mai ales în gospodării;• Ponderea ridicată a proprietății private asupra	<ul style="list-style-type: none">• Teama de asociere;• Prezența intermediarilor în agricultură;• Slaba dezvoltare a unor domenii din agricultură precum legumicultura, pomicultura etc;• Dotare tehnică insuficientă sau învechită a sectoarelor din agricultură;• Absența unor sisteme de colectare, prelucrare și valorificare superioară a produselor specifice;• Ponderea ridicată a activității zootehnice în gospodăriile agricole individuale comparativ cu exploatarea agricole;

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>terenului arabil și efectivului de animale;</p> <ul style="list-style-type: none">• Existența unei suprafețe foarte mari destinată pisciculturii;• Existența pe raza comunei a 2 arii naturale protejate de importanță națională;• Existența unor ferme care deja funcționează cu succes;• Accesibilitate bună;• Existența la nivel local a drumurilor comunale asfaltate;• Populația are acces la transportul în comun ce este asigurat de către operatori privați prin curse regulate, pe rutele Iași-Botoșani și Iași-Vlădeni-Plugari-Hârlău,	<ul style="list-style-type: none">• Absența diversificării activităților economice în zona rurală;• Insuficienta promovare a zonei rurale și a produselor specifice;• Fondurile financiare reduse pentru modernizarea și popularea infrastructurii zootehnice;• Existența unui număr mare de deținători de teren agricol cu proprietăți mici (1-3 ha);• Insuficiența centrelor de înșămânțare artificială;• Lipsa activităților și serviciilor generatoare de venituri specifice zonei rurale;• La nivel local, nu toate drumurile sunt modernizate, fiind și

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>existând în fiecare sat component câte o stație amenajată</p> <ul style="list-style-type: none">• 76,4% din suprafața comunei este teren agricol: din aceasta, 50,4% din suprafața agricolă a comunei este suprafață agricolă arabilă;• Existența suprafețelor extinse de pășuni și fânețe ce susțin sectorul agricol - ramura creșterea animalelor;• Existența la nivel local a sistemului de irigații;• Folosirea unor semințelor atente selecționate și certificate în agricultura locală;• Sănătatea animalelor din comună este asigurată de un	<p>drumuri afectate de inundații, ce necesită reabilitări;</p> <ul style="list-style-type: none">• Poluarea apelor de suprafață și subterane întrucât există infiltrări ținând cont de faptul că rețeaua de canalizare nu acoperă tot teritoriului comunei;• La nivel local cursurile de apă pot determina pagube materiale (și umane) ca urmare a ieșirii din matcă în perioadele ploioase, inundațiile cauzând probleme la nivel local;• Inexistența rețelei de alimentare cu gaze naturale;• Lipsa fondurilor destinate împăduririi terenurilor cu probleme.

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>medic veterinar, respectiv un tehnician veterinar care își desfășoară activitatea pe teren;</p> <ul style="list-style-type: none">• Condițiile climatice locale sunt favorabile cultivării de pomi fructiferi;• Modernizarea târgului obor sin satul Cârniceni;• Comuna Țigănași face parte din Grupul de Acțiune Locală GAL Valea Prutului, organism care asigură informarea populației cu privire la fondurile europene nerambursabile și posibilitatea de accesare de fonduri;• Existența la nivel local a rețelelor tehnico-edilitare	

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>(rețea alimentare cu apă curentă, rețea canalizare);</p> <ul style="list-style-type: none">• Existența rețelei de electricitate ce acoperă peste 95% din teritoriul comunei;• În prezent este depusă documentație pentru extinderea rețelei electrice cu 0.950 km;• Existența rețelei de comunicare (telefonie fixă și mobilă, internet);• Existența punctelor special amenajate pentru colectarea selectivă a deșeurilor;• Populația și agenții economici sunt prietenoși cu mediul și acordă atenție colectării selective a deșeurilor;	

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Existența de spații de joacă și agrement pentru copii: spațiu de joacă și agrement pentru copii în sat Țigănași – 1.340 mp, spațiu de joacă și agrement pentru copii în sat Cârniceni – 1.500 mp, parc de joacă pentru copii în sat Stejari – 1.600 mp;• La nivel local există contract cu o firmă de salubritate care ridică gunoiul săptămânal;• La nivelul fiecărui sat din comuna Țigănași există hidranți subterani	

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Crearea asociațiilor producătoare agricole în vederea asigurării unor lucrări agricole de bună calitate și pentru valorificarea produselor agricole;• Crearea unor centre de colectare și procesare a materiilor prime rezultate din sectorul agricol;• Dezvoltarea unor depozite frigorifice• Dezvoltarea unui centru de sacrificare a animalelor• Existența fondurilor europene nerambursabile, cu precădere a Planului Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală;• Existența cadrului legislativ pentru înființarea și	<ul style="list-style-type: none">• Mărirea numărului de concurenți pentru produse agroalimentare de pe piața UE;• Cadrul legislativ instabil;• Lipsa inițiativei de asociere și modul greșit în care este percepută asocierea;• Lipsa unui cadru legal pentru protejarea producției agricole interne;• Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene;• Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor finanțate prin Fonduri Structurale și FEADR;• Cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>dezvoltarea exploatațiilor agricole;</p> <ul style="list-style-type: none">• Sprijinul oferit de Oficiul Județean pentru Consultanță Agricolă din județul Iași cu privire la accesarea fondurilor europene;• Posibilitatea de valorificare de către populație a produselor obținute în gospodăria proprie, în scopul suplimentării veniturilor;• Promovarea la nivel național a deprinderilor privind un stil de viață sănătos și o alimentație sănătoasă;• Existența organizațiilor și asociațiilor non-profit și neguvernamentale ce pledează pentru agricultura	<p>proiectelor finanțate din Fondurile Structurale FEADR;</p> <ul style="list-style-type: none">• Frecvența ridicată a perioadelor ploioase și existența riscului de inundații;• Lipsa de preocupare a unei părți din populații și a agenților economici cu privire la mediul înconjurător și la protejarea acestuia;• Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători, dar și în rândul populației

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>ecologică, protecția mediului și dezvoltare durabilă;</p> <ul style="list-style-type: none">• Existența cadrului legislativ pentru întemeierea și dezvoltarea fermelor zootehnice;• Existența fondurilor externe rambursabile și nerambursabile ce vizează sprijinirea dezvoltării infrastructurii locale;• Existența la nivel județean a resurselor de gaze naturale, a magistralelor de gaze și a unui interes pentru extinderea rețelelor de distribuție a gazelor naturale;• Existența campaniilor de informare organizate de APDPR, APIA etc. care	

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
vizează creșterea indicelui de absorbție a fondurilor europene nerambursabile;	

Educație, cultură și culte

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Existența unităților de învățământ ce asigură programe de formare pentru nivelul educațional preșcolar, primar și gimnazial, cu bune condiții de funcționare (reabilitate și modernizate) și implicarea cadrelor didactice;• Personalul didactic din comuna Țigănași aplică metode	<ul style="list-style-type: none">• Populația școlară din învățământul primar și învățământul gimnazial în scădere din cauza scăderii demografice a populației;• Nivelul relativ redus al pregătirii școlare și respectiv profesionale a majorității locuitorilor comunei;

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>educaționale de predare, aliniate standardelor europene;</p> <ul style="list-style-type: none">• Resurse de dezvoltate personală și profesională prin deținerea bibliotecilor școlare și a celei publice;• Inexistența claselor cu învățământ simultan;• Existența la nivel de școală a unei strategii manageriale bazată pe analiza profundă a problemelor școlii;• Existența unor structuri submanageriale – comisii metodice – constituite după apartenența la arie curriculară;• Existența în școli a unor echipe de lucru care permit o eficientizare a activității manageriale și a actului	<ul style="list-style-type: none">• Valorificarea necorespunzătoare a potențialului unora dintre elevi;• Unitățile de învățământ sunt insuficient echipate cu mobilier și materiale didactice;• Școlile din comună nu au fost supuse unui proiect de reabilitare energetică;• Baza materială deficitară pentru desfășurarea activităților pentru discipline precum chimie, biologie și fizică;• Școlile nu au suficiente materiale didactice pe arii curriculare, dotări tehnice, tablete, video-proiectori, table inteligente;

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>decizional prin delegarea de sarcini, pe criteriul competenței;</p> <ul style="list-style-type: none">• Activitățile manageriale sunt proiectate pe baza unei analize diagnostic pertinentă, specifică, realistă care vizează proceduri de asigurare a calității în educație• Unitățile educaționale beneficiază de supraveghere video;• Populația școlară participă nu numai la programele educaționale, ci și în derularea de activități extracurriculare (club de teatru, educație ecologică, sănătate, mediu înconjurător);	<ul style="list-style-type: none">• Necesitatea cursurilor de formare pentru cadrele didactice;• Lipsa unui laborator lingvistic• Bibliotecile școlare necesită dotări specifice;• Lipsa terenurilor de sport moderne, amenajate conform standardelor;• Inconsistența evaluării sistemice;• Desele modificări ale strategiilor curriculare privind evoluția învățământului pe termen mediu și lung;• Inexistența unui sistem național de evaluare instituțională• Fluctuația de personal numit la catedră;

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Pe raza comunei activează două organizații non-guvernamentale. Activitatea acestora îi poate influența în bine pe copiii din comună, prin oferirea de modele de bună practică. Fundatia SKY – padoc câini și Asociația „Sfântul Ierarh Spiridon” Țigănași care activează în sectorul educațional-cultural;• Asociația „Sfântul Ierarh Spiridon” Țigănași ajută copii din familiile devalorizate în vederea continuării studiilor, iar în perioada de pandemie a oferit copiilor tablete, astfel încât acești să poată participa la orele online și să beneficieze de educație în conformitate cu noile măsuri și condiții;	<ul style="list-style-type: none">• Scăderea motivației elevilor pentru studiu ca urmare a perturbărilor apărute în sistemul de valori ale societății;• Scăderea tot mai mult a interesului absolvenților de învățământ superior pentru meseria de dascăl;• Lipsa sălilor de sport;• Uzura fizică și morală a materialelor didactice;• Școlile de la raza comunei Țigănași au grupuri sanitare exterioare;• Lipsa la nivel local a unei grădinițe cu program prelungit;• Lipsa de cunoaștere a conceptului de voluntariat și,

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• În comună există un cămin cultural modern, recent reabilitat și cu dotări tehnice și de asigurare a utilităților, de cea mai bună calitate;• Existența în comună a unei biblioteci comunale (cu un fond de carte extins), în cadrul căreia au loc multe din activitățile extracurriculare;• Organizarea la nivelul teritoriului comunei Țigănași a unor evenimente ce au ca scop promovarea culturii și tradițiilor locale;• Existența, în cadrul Bibliotecii Comunale, a <i>Clubului de teatru Urmașii lui Antoniu</i>;• La nivel local există spații de joacă pentru copii moderne și	<p>implicite, a unei educații în acest sens.</p>

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>care îndeplinesc toate standardele de siguranță;</p> <ul style="list-style-type: none">• Unitățile școlare din Țigănași au încheiate parteneriate cu alte unități școlare din țară, la care se adaugă și parteneriatele existente la nivel local cu instituțiile publice (biserică, CMI)• Există microbuz școlar ce asigură transportul copii în perioada de desfășurare a orelor de curs.	

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Existența unor programe comunitare și naționale de asigurare a accesului la educație pentru populațiile dezavantajate;• Politici de stimulare a ocupării posturilor vacante pentru cadrele didactice și a menținerii cadrelor calificate;• Interesul manifestat de unele organizații civice în domeniul educațional;• Oferta de formare continuă a cadrelor didactice;• Posibilitatea selectării unor cadre didactice bine pregătite profesional;• Sprijinul primit din partea administrației locale și centrale	<ul style="list-style-type: none">• Scăderea natalității și îmbătrânirea populației;• Scăderea gradului de instrucție școlară a populației tinere;• Închiderea/restrângerea activității școlilor generale din satele aparținătoare, cu impact asupra scăderii gradului instrucției școlare în comună• Autonomia parțială a instituției școlare datorită necorelărilor legislative• Pierderea personalității juridice a instituțiilor școlare• Planul de învățământ și programele școlare prea încărcate la anumite discipline centrează actul educativ pe

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>pentru modernizarea bazei materiale;</p> <ul style="list-style-type: none">• Interesul manifestat de unii părinți privind educația elevilor și asigurarea unor condiții optime de desfășurare a activității școlare;• Prezența unui număr mare de cadre didactice din rândul foștilor elevi;• Existența fondurilor externe destinate infrastructurii de susținerea a activităților diverse: de cultură, petrecere a timpului liber, activități sportive, etc.;• Existența unui proiect de lege prin care părinții să fie amendați dacă există absenteism în rândul copiilor	<p>aspectul informativ, teoretic în defavoarea celui formativ;</p> <ul style="list-style-type: none">• Accentuarea efectelor negative în educația elevilor datorită unei comunicări tot mai dificile cu familia;• Buget insuficient alocat învățământului public;• Fonduri externe limitate pentru reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților școlare• Personalul didactic poate renunța ușor la posturile din învățământ și să se reorienteze din punct de vedere profesional, nefiind suficient de motivat;• Reducerea populației școlare pe fondul scăderii sporului natural;

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Introducerea muncii în folosul comunității pentru acoperirea echivalentului în lei al amenzilor neachitate;• Deschiderea instituțiilor publice locale pentru colaborarea cu școlile din comună în proiecte educaționale;• Implicarea cadrelor didactice în programe de perfecționare continuă.	<ul style="list-style-type: none">• Nivelul de trai scăzut al familiilor are impact asupra traseului educațional al copiilor, existând familii ce nu își pot susține copiii pentru derularea studiilor complete;• Estomparea tradițiilor locale odată cu trecerea timpului;• Creșterea numărului de copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate, sau chiar migrarea familiilor inclusiv cu copiii;• Pandemia datorată virusul SARS-COV 2 a dus de la desfășurarea cursurilor în mod firesc, la derularea în condiții speciale -școala online, sau în format hibrid, cu reguli noi, de igienă și distanțare social;

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	<ul style="list-style-type: none">• Pierdere a interesului pentru educație prin lipsa contactului direct/interacționării directe dintre elevi și cadrele didactice;• Scăderea nivelului de pregătire al elevilor prin prisma necesității învățării online și a sporirii noțiunilor noi pe care elevii ar trebui să le asimilizeze și nu reușesc din cauza nivelului scăzut de trai și al restricțiilor la echipamente TIC.

Sănătate și asistență socială

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Autoritățile locale se implică activ în problemele comunității;• Existența infrastructurii sanitare de bază (2 dispensare umane, 2 cabinete de medicină de familie, 2 farmacii umane, 1 cabinet stomatologic);• Din punct de vedere al personalului medical (9 persoane prestează servicii medicale) – la nivel local populația poate apela la serviciile celor 2 medici de familie, a 3 asistenți medicali, 1 medic stomatolog și 3 farmaciști;	<ul style="list-style-type: none">• Serviciile acordate sunt afectate de bugetul insuficient;• Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale, lipsa unui centru de recoltare a analizelor;• Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă;• Personal insuficient pentru asistență socială;• Societatea civilă insuficient implicată în rezolvarea problemelor locale din sfera socială;• Existența la nivel local a persoanelor fără ocupație și a

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Existența rețelei de apă curentă și a grupurilor sanitare în cadrul cabinetelor medicale;• În cadrul cabinetelor medicale individuale, există încheiat un contract cu un laborator medical, prin care, o dată pe lună, reprezentanții ai laboratorului vin și ridică analize medicale efectuate în cabinetele medicale locale;• Informare operativă cu privire la formele de ajutor de stat;• Ponderea populației cu nevoi de asistare este mică;• Existența Centrului de zi pentru copii – destinat unui număr de 25 de copii care provin din categorii vulnerabile: familii	<p>șomerilor (indemnizați și ne-indemnizați);</p> <ul style="list-style-type: none">• Lipsa aparaturii moderne din sistemul medical local și a lămpilor ultraviolete pentru dezinfecție;• Lipsa aparatelor medicale adecvate îi pune pe locuitorii comunei în situația de a se deplasa în vederea realizării de investigații medicale corespunzătoare;• Lipsa unei mașini pentru situații medicale de urgență;• Lipsa dotărilor cu aparatură medicală de specialitate (ex. spirometru, nebulizator, aparat determinare hemoglobină, glucometru, analiză urină) și

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>defavorizate social, copii aflați în situații de risc (din familii cu posibilitatea de abandon familial), copii ai căror familii lucrează și nu există sprijinul familiei lărgite, etc.;</p> <ul style="list-style-type: none">• La centrul de zi, copiii primesc o masă caldă zilnic;• În cadrul centrului de zi, își desfășoară activitatea un psiholog calificat, care acordă ori de câte ori este necesar, sprijin copiilor;• Existența în comună a unui bloc de locuințe sociale, recent reabilitat;• La nivel local nu există cantină social;• Existența în administrarea AUT Țigănași a unui teren pentru	<p>mobilier medical, inclusiv pat pentru consultații;</p> <ul style="list-style-type: none">• La nivel local nu există Centru de Bătrâni (un centru pentru persoane vârstnice cu sau fără venituri, fără familie sau fără adăpost);• Lipsa unei cantine sociale la nivel local;• Lipsa în satul Cârniceni a cabinetelor medicale și a unei farmacii.

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
cabinet medicale și farmacie în satul Cârniceni	

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Asigurarea unei intervenții prompte la nivelul comunității, în cazurile de violență domestică, prin protecția imediată a victimei și securizarea spațiului familial• Crearea unui spațiu de socializare pentru persoanele de vârstă a treia, crearea unor punți între generații și înlesnirea unor întâlniri, între elevi și	<ul style="list-style-type: none">• Apariția unor noi boli infecțioase și izolarea populației, presiunea psihică asupra populației și mai ales asupra copiilor și bătrânilor care au nevoie de ajutor în desfășurarea activităților de rutină zilnică;• Bugete reduse acordate pentru medicina primară

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>persoanele vârstnice fără aparținători legali</p> <ul style="list-style-type: none">• Cultivarea în rândul comunității a unui concept de respect față de persoana vârstnică și față de valoarea experienței sale de viață• Existența fondurilor destinate pentru reabilitarea și dotarea corespunzătoare a unităților medicale• Existența fondurilor nerambursabile destinate pentru dezvoltarea de centre de zi pentru copii, adulți și vârstnici• Existența programelor complexe de urmărire a stării de sănătate a populației• Existența Strategiei Naționale Anti-sărăcie;	<p>(medicamente și consumabile);</p> <ul style="list-style-type: none">• Costul medicamentelor foarte ridicat și existența situațiilor în care veniturile mici ale populației restricționează dreptul la tratarea diferitelor afecțiuni;• Costul serviciilor medicale în creștere;• Costurile ridicate pot conduce la renunțarea dotărilor din sectorul medical;• Pragul de rentabilitate depinde de numărul de persoane active asistate;• Creșterea gradului de sărăcie prin prisma înăsprii condițiilor de acordare a ajutoarelor

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Identificarea și cooptarea unui partener privat care să sprijine autoritatea locală prin servicii de suport, în realizarea obiectivelor de prevenire a marginalizării sociale;• Încurajarea și susținerea la nivel național a centrului de zi pentru copii și dezvoltarea altor centre sociale noi;• Informarea societății civile cu privire la drepturile fundamentale ale copilului – dreptul la educație, la sănătate, la socializare, dreptul la o familie, dreptul de a crește într-un mediu sănătos, dreptul la protecția imaginii, dreptul de a-și exprima opinia etc.;	<p>sociale și scăderii numărului de beneficiari;</p> <ul style="list-style-type: none">• Reacție nefavorabilă la sistemul de norme sanitare impuse;• Politici de specializare zonală a centrelor de asistență sanitară;• Depopularea comunei prin migrație (prin plecarea tinerilor)• Inexistența unei necorelări a legislației în vigoare ce reglementează centrele multifuncționale și politica de angajare / dezvoltare de noi locuri de muncă în sistemul public• Lipsa unei diferențieri clare între salariile personalului

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Sprijinirea financiară a școlărilor care doresc obținerea unei burse de studiu;• Politica socială susținută din partea Uniunii Europene;• Programe complexe de urmărire a stării de sănătate a populației;• Existența programului național privind evaluarea stării de sănătate a populației demarat în anul 2017 și care s-a adresat atât persoanelor asigurate, cât și persoanelor neasigurate;• Promovarea la nivel național a principiilor naturiste și adoptării standardelor alimentare sănătoase;• Promovarea tot mai intensă la nivel național unui stil de viață	<p>medico-sanitar și costurile pentru consumabile, respectiv medicamente;</p> <ul style="list-style-type: none">• Lista medicamentelor compensate sau gratuite nu acoperă necesitățile populației;• Tendințele de îmbătrânire a populației întrucât natalitatea este scăzută și mortalitatea în creștere.

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>sănătos, a unei nutriții echilibrate, de combatere a consumului de tutun și alcool;</p> <ul style="list-style-type: none">• Rezolvarea cazurilor medicale deosebite în sistemul medical județean (distanța mică față de municipiul Iași – 25 km, dar și față de alte orașe ieșene – Podu Iloaiei, Târgu Frumos, Hârlău);• Servicii de îndrumare pentru toți membrii familiei cu tensiuni și violență familială, în vederea depășirii momentului de criză și prevenirii unor noi episoade de violență;• Dezvoltarea economică a comunei îi va permite mărirea fondurilor destinate asistenței sociale;	

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Uniunea Europeană susține politica socială și oferă țărilor membre oportunități de finanțare pentru sectorul asistenței sociale.	

Administrație publică

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Activitatea Primăriei și a Consiliului Local se desfășoară într-un sediu administrativ nou construit, în condiții și cu dotări moderne;• Dotarea instituțiilor locale cu rețea de calculatoare, internet și servicii gestionate cu sistem IT;• Existența unui compartiment de relații cu publicul, care funcționează ca interfață principală între instituție și cetățeni;• Existența unui compartiment de implementare a proiectelor cu finanțare nerambursabilă, dată fiind atât experiența în	<ul style="list-style-type: none">• Rezistența scăzută la schimbare manifestată de o parte din personalul administrației publice locale;• Insuficienta conștientizare a noțiunilor de eficiență, rentabilitate și transparență în administrarea domeniului public și privat al comunei;• Dificultăți de comunicare internă între diferitele compartimente funcționale și între structuri ale administrației publice locale;• Resurse financiare limitate pentru susținerea programului de pregătire și formare continuă;

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>implementarea de proiecte europene, cât și în depunerea de noi solicitări în viitoarea perioadă de programare;</p> <ul style="list-style-type: none">• Implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a acțiunilor legate de reformă în administrație;• Existența procedurilor ce reglementează fluxul de documente în instituție;• Existența unor proceduri care să descrie modul de realizare al activităților și subactivităților ce vizează organizarea muncii în instituție;• Aplicarea metodologiei de evaluare a performanțelor	<ul style="list-style-type: none">• Nu se realizează testarea periodică a funcționarilor publici;• Nu se realizează rapoarte de activitate lunare, ci doar trimestriale;• Dificultăți legate de aplicarea curentă a noilor acte normative datorită multitudinii și complexității acestora;• Resurse financiare insuficiente pentru informatizare;• Lipsa de interes a cetățenilor în a se implica activ în procesul de luare a deciziilor la nivel local.

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>personalului angajat în administrația publică;</p> <ul style="list-style-type: none">• Transparența în recrutarea și în promovarea personalului;• Participarea, în limita fondurilor a tuturor categoriilor de personal la activități de formare continuă;• Existența unui program de contabilitate și salarii• Existența unui cadru legal coerent și stabil privind liberul acces la informația de interes public și transparența actului administrativ.	

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Îmbunătățirea eficacității organizaționale;• Cursuri de perfecționare pentru angajații primăriei;• Posibilități de accesare a unor fonduri externe destinate în mod special modernizării și dotării cu echipamente moderne de lucru în cadrul administrației publice;• Dezvoltarea unor legături puternice între consiliul județean și autoritățile locale;• Mai multe posibilități de instruire a personalului prin agenții de formare profesională;• Nivelurile salariale curente în administrație sunt relative satisfăcătoare și de interes și	<ul style="list-style-type: none">• Inerție mare privind implicarea factorilor responsabili, dar și a comunității în programele de dezvoltare;• Tendința mass-mediei de a reflecta cu precădere - și de regulă fără a verifica – aspectele negative ale anumitor activități din administrație, de cele mai multe ori informațiile fiind greșit interpretate sau neînțelese;• Fluctuația funcționarilor publici –și procedurile birocratice greoaie ce sunt necesare pentru înlocuirea personalului: influențează în

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
pentru persoane cu nivel de studii superioare.	mod negativ continuitatea activităților; <ul style="list-style-type: none">• Dificultatea realizării unei strategii și a unor planuri de acțiune care să reziste schimbărilor politice;• Schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient

Economie și potențial local

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Existența materiilor prime pentru industria alimentară;• Existența potențialului pentru obținerea de produse ecologice;• Tradiții în prelucrarea unor resurse locale;• Tradiții locale în creșterea animalelor și cultivarea pământului;• Potențialul piscicol;• Existența târgului obor modernizat în satul Cârniceni;• La nivel local, sectorul comercial este bine reprezentat, iar populația are	<ul style="list-style-type: none">• Slaba diversificare a întreprinderilor în domeniile industrial și agro-zootehnic;• Lipsa canalelor de colectare a produselor agricole;• Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru susținerea de proiecte investiționale locale;• Sectorul serviciilor este slab reprezentat la nivel local (astfel accesul populației este restricționat pentru servicii de întreținere-reparații electrocasnice, service auto și servicii de înfrumusețare);• Infrastructura de susținere a mediului de afaceri local este

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>acces la diverse și diferite categorii de produse;</p> <ul style="list-style-type: none">• Condițiile climatice locale sunt favorabile legumiculturii și pomiculturii;• Evoluție economică locală pozitivă;• Mediul de afaceri local este bine dezvoltat și este format din 34 de agenți economici care oferă locuri de muncă pentru 346 persoane;• Cel mai mare angajator la nivel local este compania SC Agricola 96 SA care își desfășoară activitatea în domeniul agricol. 56,9% din salariiții firmelor înregistrate la nivelul comunei sunt salariați ai SC Agricola 96 SA;	<p>deficitară (în comuna Țigănași nu există filiale de bănci, societăți de asigurări, firme de consultanță etc.);</p> <ul style="list-style-type: none">• Lipsa culturii asociative, a înființării de asociații;• Lipsa centrelor de colectare și prelucrare a produselor lactate;• Reprezentanții mediului de afaceri manifestă un grad scăzut de interes cu privire la normele europene și accesarea fondurilor nerambursabile;• Slaba preocupare pentru introducerea noilor tehnologii și pentru activitatea de cercetare-dezvoltare;• Sectorul de alimentație publică și de primire turistică este slab dezvoltat;

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Existența agenților economici ce asigură locuri de muncă populației din comună;• Administrația Locală manifestă deschidere și oferă sprijin potențialilor investitori în vederea dezvoltării economiei locale;• Existența și păstrarea tradițiilor locale• Existența la nivel local a unui Cămin cultural modern și a bibliotecii publice, instituții care se implică în organizarea de evenimente locale diverse, care asigură păstrarea tradițiilor și implicarea populației în organizarea și desfășurarea lor;	<ul style="list-style-type: none">• Lipsa unui plan de dezvoltare și promovarea turistică pentru atragerea și creșterea numărului de turiști în zonă;• Lipsa de unități de cazare în comune, ce ar putea susține dezvoltarea turismului la nivel local;• Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilități și reconversiei profesionale, în special;• Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seama a celor cu pregătire profesională înaltă;

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Existența la nivel local a Clubului de teatru Urmașii lui Antoniu, ce are încheiat un parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii prin care pun în scenă diverse piese de teatru, variante scenice a continuării poveștilor lui Ion Creangă, piese ce au câștigat și premii;• Există inițiativa Bibliotecii Publice Țigănași de a înființa și un club de creație;• Existența unui festival consacrat la nivel local: Festivalul “Datini și obiceiuri ca la noi la Țigănași”;• Existența evenimentelor locale la care sunt promovate cultura și valorile locale (colinde, Capra, Căiuțul, Ursul);	<ul style="list-style-type: none">• Capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei.

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• 2 din cele 4 Biserici ortodoxe din comună sunt clasificate ce monumente istorice de interes național, fiind clasificate clasa B în Lista monumentelor istorice;• Existența la nivel local a unor peisaje naturale de excepție ce pot susține turismul natural;• Zonă fără surse importante de poluare;• ospitalitatea locuitorilor comunei Țigănași;• Zonă tranzitată de drumul național 24 C (drum național care pornește de la Iași și continuă de-a lungul Prutului, trece prin orașul Ștefănești – Botoșani și se termină la Rădăuți-Prut unde se trece	

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>granița în orașul Lipcani în Republica Moldova);</p> <ul style="list-style-type: none">• Bălți amenajate pentru pescuit sportiv.	

ECONOMIE ȘI POTENȚIAL LOCAL	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">• Existența programelor guvernamentale în derulare de susținere a sectorului IMM;• Existența fondurilor externe nerambursabile pentru dezvoltarea infrastructurii din mediul rural;• Existența fondurilor guvernamentale acordate	<ul style="list-style-type: none">• Oferte de creditare greu accesibile (garanții mari, dobânzi mari, etc.);• Creșterea ratei inflației și a ratei de schimb valutar, devalorizarea monedei naționale și a puterii de cumpărare;• Cadru legislativ instabil, cu dese modificări;

<p>pentru dezvoltarea mediului rural;</p> <ul style="list-style-type: none">• Posibilitatea accesării creditelor cu dobândă subvenționată pentru crearea de noi locuri de muncă în mediul rural;• Existența firmelor și organizațiilor ce oferă sprijin și consultanță agenților economici în vederea accesării fondurilor europene cu scopul dezvoltării capacităților de producție și crearea de noi locuri de muncă;• Îmbunătățirea condițiilor economice locale prin diversificarea activităților economice și valorificarea corespunzătoare a resurselor locale;• Programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor	<ul style="list-style-type: none">• Necesitatea creșterii taxelor și impozitelor locale;• Scăderea numărului persoanelor calificate prin ieșirea acestora din viața activă;• Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți;• Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului;• Sectorul comercial este invadat cu produse din import, iar resursele locale nu sunt valorificate corespunzător;• Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei și asistenței sociale• Efectivul populației active de la nivel local înregistrează trend descendent;
--	--

<p>locale, în special în domeniul dezvoltării zootehniei, a infrastructurii aferente, prima afacere, tineri fermieri;</p> <ul style="list-style-type: none">• Reconversia unor capacități economice aflate în conservare în capacități cu profil nou de fabricație;• Reconversia unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate condițiilor locale;• Disponibilitatea fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea dezvoltării spiritului antreprenorial;• Existența resurselor locale, puțin sau necorespunzător valorificate în prezent;• Existența programelor ce susțin încurajarea și creșterea capacității antreprenoriale prin	<ul style="list-style-type: none">• Lipsa de receptivitate și flexibilitate a populației locale la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat;• Descurajarea micilor producători în ceea ce privește obținerea de certificate pentru produsele ecologice și bio din cauza procesului greoi și birocratic de certificare;• Lipsa inițiativelor în domeniul agroturistic;• Slaba promovare a zonei pentru atragerea de turiști;• Migrarea turistică către alte regiuni;• Reinstalarea unei stări de criză economică la nivel global, prin prisma măsurilor de urgență și alertă luate odată cu apariția noului virus SARS-CoV-2 (noul coronavirus).
---	--

<p>finanțarea proiectelor inovative și sustenabile;</p> <ul style="list-style-type: none">• Creșterea asistenței financiare din partea Uniunii Europene pentru IMM-uri, prin Fondurile Structurale;• Existența unor exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă;• Diversificarea programelor naționale de sprijin pentru IMM, acordarea de granturi;• Încurajarea la nivel județean și regional a unor noi forme de turism (religios, rural, ecologic etc.);• Îmbunătățirea condițiilor infrastructurii fizice și de utilități la nivel local, județean și regional;	
---	--

- Dezvoltarea zonelor de agrement, mai ales în zonele cu pescuit sportiv;
- Amenajarea unei piețe de desfacere a produselor agricole la drumul național, a unui depozit frigorific și a unui centru de sacrificare a animalelor;
- Disponibilitatea de a încheia relații de parteneriat a autorităților locale, cu investitori locali sau străini.

PARTEA IV

DEZVOLTARE LOCALĂ:

2021-2027

- › Portofoliu proiecte pentru perioada 2021-2027
- › Surse posibile de finanțare
- › Monitorizare și implementare

Portofoliu proiecte pentru perioada 2021-2027

I. Dezvoltarea sectorului economic, agricol și turistic

- 1.** Înființarea unui complex în care să activeze firme având ca domeniu de activitate furnizarea de servicii pentru populație (frizerie, coafor, croitorie, cizmărie, cofetărie și patiserie etc.)
- 2.** Stimularea investițiilor private-programe formare antreprenori/informare
- 3.** Reabilitarea și valorificarea monumentelor cultural-istorice și religioase locale
- 4.** Diversificarea ofertei turistice – promovarea zonei în mediul on-line (pagina web, pagini pe rețele de socializare)
- 5.** Înființarea unui Centru de Informare Turistică
- 6.** Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri prin accesarea de fonduri europene
- 7.** Înființarea unui parc industrial pe raza comunei Țigănași

II. Infrastructură de acces

- 1.** Reabilitare și modernizare drumuri locale afectate de inundații în comuna Țigănași, județul Iași
- 2.** Modernizare drumuri de interes local în comuna Țigănași, județul Iași

III. Infrastructură utilități publice

- 1.** Extindere rețea de canalizare ape uzate menajere în localitatea Țigănași, comuna Țigănași, județul Iași
- 2.** Extindere rețea de alimentare cu apă în satele Țigănași, Cârniceni și Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași
- 3.** Extindere rețele electrice în satele Țigănași, Cârniceni și Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași
- 4.** Aducțiune rețea de gaze în comuna Țigănași, județul Iași

5. Înființare rețea de canalizare ape uzate menajere, în satul Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași
6. Înființare rețea de canalizare ape uzate menajere, în satul Stejarii, comuna Țigănași, județul Iași

IV. Îmbunătățirea aspectului local general

1. Construcții de trotuare în comuna Țigănași
2. Amenajarea unui spațiu verde/parc de agrement la nivelul comunei Țigănași
3. Reabilitarea și extinderea zonei Centru Civic comuna Țigănași

V. Infrastructură socială și servicii publice locale (educație, sănătate, asistență socială, cultură-turism-relaxare, sport, administrație publică locală)

- 1.** Construire centru comunitar integrat în satul Stejarii, comuna Țigănași, județul Iași
- 2.** Creșterea eficienței energetice a Căminului Cultural din satul Cârniceni, comuna Țigănași, județul Iași
- 3.** Construire sală de sport în sat Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași
- 4.** Construire spațiu de joacă și agrement pentru copii în satul Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași
- 5.** Construire cabinete medicale și farmacie în satul Cârniceni, comuna Țigănași, județul Iași

6. Construire miniterenuri de sport în satele Țigănași, Cârniceni, Mihail Kogălniceanu și Stejarii, comuna Țigănași, județul Iași
7. Extindere sistem de supraveghere video stradală, în comuna Țigănași, județul Iași
8. Construire locuințe sociale / centre sociale în comuna Țigănași, județul Iași
9. Înființarea și construirea, dotarea și darea în folosință a unei grădinițe cu program prelungit pe raza comunei Țigănași
10. Extindere clădire școală prin construire grup sanitar în incintă la Școala Gimnazială „Costache Antoniu” comuna Țigănași, județul Iași

- 11.** Extindere clădire școală prin construire grup sanitar în incintă la Școala Primara sat Stejarii, comuna Țigănași, județul Iași
- 12.** Extindere clădire școală prin construire grup sanitar în incintă la Școala Gimnazială sat Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, județul Iași
- 13.** Construire blocuri locuințe sociale pe raza comunei Țigănași

VI. Conservarea și valorificarea patrimoniului natural local sustinute prin politici de mediu

- 1.** Achiziționarea de echipamente și mijloc de deplasare rapidă pentru Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență, precum și pentru întreținerea și protecția mediului

2. Derularea de campanii de informare și programe de educație ecologică
3. Derularea de campanii de conștientizare a populației cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor și reducerea cantității de deșeuri

Surse posibile de finanțare

În cadrul acestui subcapitol sunt analizate sursele posibile de finanțare ce pot contribui la implementarea portofoliului de proiecte propus în vederea dezvoltării comunei Țigănași pentru perioada 2021-2027.

Pornind de la o strategie bine realizată, conform nevoilor și așteptărilor cetățenilor, o comunitate ar trebui să aibă următoarele priorități:

Imagini din Comuna Țigănași

Comisia Europeană a propus un buget pragmatic și modern pentru perioada 2021-2027:

sursa: www.fonduri-structurale.ro, adaptate după date furnizate de Comisia Europeană

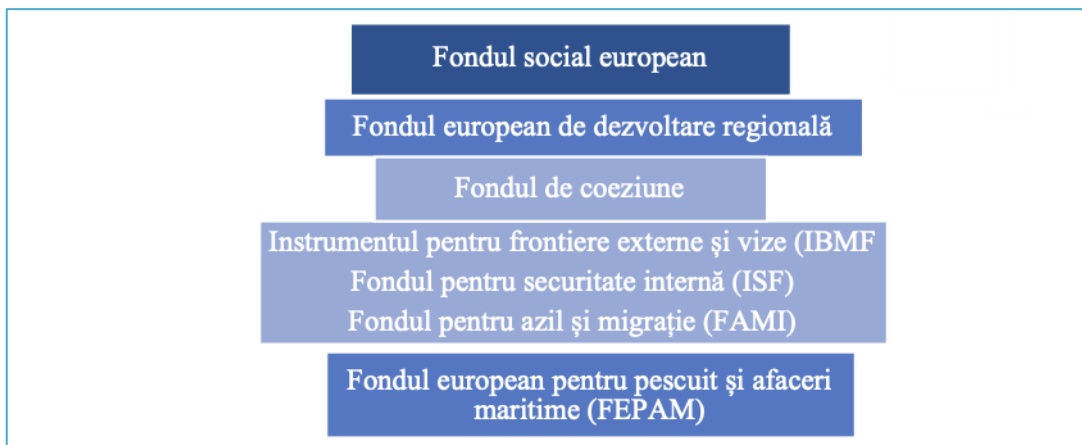
Propuneri legislative UE

În perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind **pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2021-2027**.

Aceasta cuprinde:

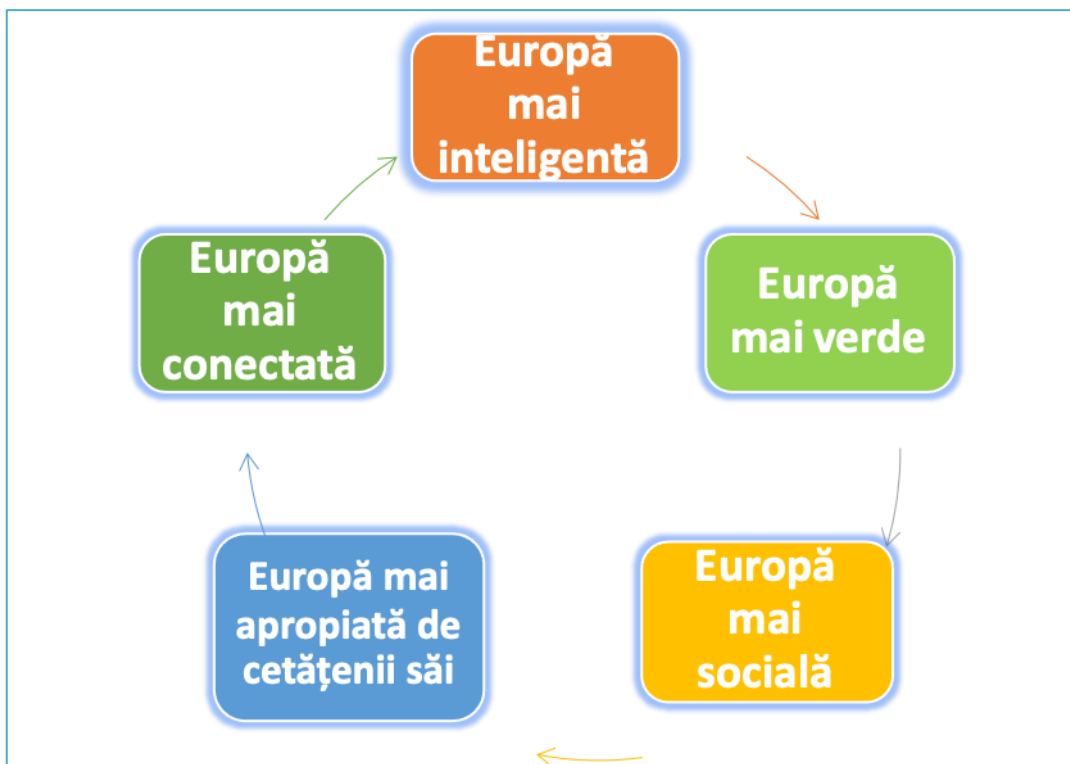
- ✓ Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- ✓ Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- ✓ Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- ✓ Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- ✓ Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Regulamentul privind prevederile commune(CPR) conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

Comparativ cu perioada 2014-2020 de programare, CPR nu mai acoperă fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat în luna septembrie 2018, sub Președinția austriacă fiind finalizate aspectele privind abordarea strategică și programarea și management și control. Politica de Coeziune își propune:

Pe durata Președinției române a Consiliului UE, s-au finalizat aspectele privind condiții pentru eligibilitate și cadrul de performanță, monitorizare, evaluare, comunicare și vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar și obiectivele, definițiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile

tranzitorii și finale ale CPR, precum și regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ și CTE).

În data de 14 ianuarie 2020, Comisia Europeană a publicat propunerea privind Fondul pentru tranziție echitabilă (Just Transition Fund – JTF), ca parte componentă a unui pachet mai amplu legislativ referitor la Pactul Ecologic European (European Green Deal).

Fondul pentru Tranziție Echitabilă este complementar fondurilor Politicii de Coeziune, fiind necesară modificarea în consecința a proiectului de regulament privind dispozițiile comune ce guvernează perioada de programare 2021-2027. În prezent se află în desfășurare dialogul cu Parlamentul European.

În perioada 2021-2027, alocarea totală pentru România va fi de circa 84 miliarde Euro, din care:

- ✓ 73,3 miliarde euro bani nerambursabili
- ✓ 12 miliarde euro credite (cu rambursare până în anul 2058).

POR (Programul Operațional Regional)

Programului Operațional Regional pentru regiunea Nord-Est 2021-2027

I. Prezentare

Titlul programului	Programul Operațional Regional pentru regiunea Nord-Est 2021-2027
Titular	Ministerul Fondurilor Europene
Instituția care aprobă programul	Comisia Europeană
Prevederile în baza cărora a fost elaborat programul	Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
Procedura de adoptare	Decizie a Comisiei Europene Conform art. 18 din Regulamentul privind prevederile comune (CPR), Comisia Europeană evaluează programul și conformitatea acestuia cu

	<p>prezentul regulament și cu regulamentele specifice fondului, precum și coerența acestuia cu Acordul de parteneriat relevant sau cu setul de informații relevante menționate la articolul 8 alineatul (2). În evaluarea sa, Comisia ține seama, în special, de modul în care au fost adresate recomandările relevante pentru fiecare țară.</p> <p>Comisia poate face observații în termen de trei luni de la data depunerii programului de către statul membru.</p> <p>Statul membru revizuieste programul ținând cont de observațiile făcute de Comisie.</p> <p>Comisia adoptă o decizie prin intermediul unui act de punere în aplicare care aprobă programul în cel mult șase luni de la data depunerii programului de către statul membru.</p>
Sectorul	specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, biodiversitate,

	infrastructură educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural
Zonă probabil afectată	Teritoriul privind regiunea de dezvoltare Nord-Est
Populația	Populația regiuni de dezvoltare Nord-Est

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	AP 1 - O regiune mai competitivă, mai inovativă	<ol style="list-style-type: none"> 1. integrarea organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și proiecte de cooperare interregionale și internaționale, aliniate domeniilor RIS3 2. consolidarea capacității de cercetare-inovare la nivel regional inclusiv a întreprinderilor și promovarea colaborării între organizațiile CDI și mediul de afaceri 3. sprijinirea transferului tehnologic

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		<p>4. investiții în infrastructurile proprii ale organizațiilor de CDI / companiilor din domeniul de specializare inteligentă</p> <p>5. sprijinirea dezvoltării clusterelor cu accent pe exploatarea inovativă și completarea verigilor lipsă din cadrul lanțului de valoare</p> <p>6. dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea, maturizarea și internaționalizarea start-up / spin-off în domeniul de specializare inteligentă</p>
Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor		<p>1. investiții pentru facilitarea dezvoltării tehnologice a companiilor</p> <p>2. investiții în active fixe corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-</p>

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		<p>uri, pentru dezvoltarea capacității de producție</p> <p>3. susținerea implementării mecanismelor de economie circulară în companiile românești</p>
Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat		<p>1. dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă</p> <p>2. dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor, organizațiilor de CDI, entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială</p> <p>3. crearea unui one-stop-shop regional dedicat proiectelor de cercetare-dezvoltare-inovare</p>

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	AP 2 - O regiune mai digitalizată	<ol style="list-style-type: none">1. susținerea digitalizării administrației și serviciilor publice la nivel local (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, iluminat public, sisteme GIS)2. transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale care conduc noi modele de afaceri3. sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH)4. digitalizarea în învățământul preuniversitar, profesional și tehnic/dual și universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		streaming, echipamente și infrastructură de projection and video mapping
Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	AP 3 - O regiune durabila, mai prietenoasa cu mediul	1.investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare, după caz, în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie 2.investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie 3.Încălzire centralizata bazata pe combustibili alternativi/SACET de condominiu
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării		1.regenerarea si/sau reconversia functionala a spațiilor urbane degradate, a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane (modernizare si extindere spatii verzi existente)

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile		1.dezvoltarea infrastructurii urbane nepoluante (infrastructuri de transport nepoluant, ciclism, material rulant, infrastructuri combustibili alternativi) 2.modernizarea/ extinderea liniilor de tramvai, troleibuz 3.achiziționare/ modernizare material rulant (tramvaie), Achiziționare troleibuze/autobuze nepoluante 4.dezvoltarea unor culoare de mobilitate
Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața	AP 4 - O regiune mai accesibila	1.legături rutiere secundare reabilitate si nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T 2.dezvoltarea de solutii pentru decongestionarea/fluidizarea traficului (pasaje, variante ocolitoare, extinderi la 4 benzi, masuri de siguranta)

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
<p>schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>		
<p>Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație,</p>	<p>AP 5 - Nord-Est - o regiune educata</p>	<p>1. construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare pt. nivel antepreșcolar și preșcolar, învățământ primar, secundar, terțiar</p> <p>2. construire / reabilitare / modernizare / dotare centre de educație și formare profesională / învățământ dual, inclusiv</p>

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii		pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități (sistem de educație incluziva)
Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și	AP 6 - O regiune mai atractiva	<ol style="list-style-type: none">1. turism cultural—ecumenic-istoric2. turism balnear3. spatii verzi. Securitate si siguranta4. sprijinirea intreprinzatorilor specializati in mestesugurile traditionale

Obiectiv Specific FEDR selectat	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
securității în <u>zonele urbane;</u>		
Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în <u>afara zonelor urbane</u>		<ol style="list-style-type: none">1. îmbunătățirea mediului rural și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a <i>patrimoniului cultural si servicii culturale</i>2. conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural3. Sprijinirea intreprinzatorilor specializati in mestesugurile traditionale

II. Context¹³

În conformitate cu documentele naționale aprobate de Guvernul României, Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Nord-Est va asigura funcția de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional pentru Regiunea Nord-Est 2021-2027, aspecte reflectate și în cadrul *Acordului de Parteneriat* în curs de negociere cu Comisia Europeană. **În acest context, vom avea, în premiera un Program Operațional la nivel regional, în acord cu principiul descentralizării.**

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Nord-Est 2021-2027 este un document strategic de programare care acoperă domeniile:

- › specializare inteligentă și inovare
- › IMM-uri
- › Digitalizare

¹³ <https://adrnordest.ro/news.php?id=1124>

- › eficiență energetică
- › dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate
- › biodiversitate,
- › infrastructura educațională
- › turism și cultură/patrimoniu cultural.

Luând în considerare nevoile naționale, regionale și locale, obiectivele specifice selectate și Acțiunile/Tipurile de proiecte toate acestea susțin *Strategia programului* pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii.

Proiectele finanțate au potențialul de a contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi contribuie totodată la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale, prin asigurarea menținerii condițiilor ecologice optime.

Programul Operațional Regional pentru regiunea Nord-Est 2021-2027, care face obiectul negocierii cu Comisia Europeană, va fi implementat în conformitate cu prevederile cadrului strategic comun european 2021-2027 și ale Regulamentelor europene aferente. Programul nu prezintă conexiune cu alt program operațional pe același sector (nu există subordonare ierarhică). Pe de altă parte, pot fi identificate legături orizontale și sinergii cu programe operaționale privind alte sectoare la același nivel – PODD, POT, POCID, POCU, POS

Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027

Axa Prioritară 1	Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
Axa Prioritară 2	Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
Axa prioritară 3	Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
Axa prioritară 4	Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
Axa prioritară 5	Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic
Axa prioritară 6	Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
Axa prioritară 7	Antreprenariat și economie socială
Axa prioritară 8	Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

Axa prioritară 9	Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)
-------------------------	--

Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Axa Prioritară 1	Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunitatii (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală) – OP 4
Axa Prioritară 2	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității OP 5
Axa prioritară 3	Comunități marginalizate
Axa prioritară	Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
Axa prioritară 5	Servicii pentru persoane vârstnice
Axa prioritară 6	Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Axa prioritară 7	Sprijin pentru grupuri vulnerabile
Axa prioritară 8	Ajutorarea persoanelor defavorizate

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027

Axa Prioritară 1	Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare
Axa Prioritară 2	Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
Axa prioritară 3	Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate
Axa prioritară 4	Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Programul Operațional Sănătate (POS) 2021-2027

Axa Prioritară 1	Continuarea investițiilor în spitale regionale
Axa Prioritară 2	Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
Axa prioritară 3	Servicii de recuperare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
	Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
Axa prioritară 4	Investiții prioritare în infrastructură
	Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice
	Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei

Axa prioritară 5	Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
Axa prioritară 6	Informatizarea sistemului medical

Programul Operațional Transport (POT) 2021-2027

Axa Prioritară 1	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
Axa Prioritară	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
Axa prioritară 3	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
Axa prioritară 4	Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
Axa prioritară 5	Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov
Axa prioritară 6	Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
Axa prioritară 7	Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Axa prioritară 8	Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
Axa prioritară 9	Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
Axa prioritară 10	Asistență Tehnică

Pentru realizarea și îndeplinirea domeniilor de acțiune (măsuri) cuprinse în planul strategic de dezvoltare, unitatea administrativ-teritorială Țigănași poate utiliza ca surse de finanțare inclusiv: fondurile proprii, creditele bancare și fondurile de la bugetul de stat.

Monitorizare și implementare

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie și de colectare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora relative la dezvoltarea comunității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei:

- ✓ evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat
- ✓ constatarea durabilității proiectelor implementate

Succesul realizării unei strategii depinde în mare măsură de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia. În procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de

implementator sau de control al proiectelor planificate. În plan instituțional principalii actori locali ai implementării strategiei vor fi:

- ✓ administrația locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
- ✓ agenții economici
- ✓ societatea civilă
- ✓ locuitorii comunei
- ✓ structurile/entitățile externe (instituții județene, regionale)

Etapa de implementare, monitorizare și control cuprinde în principal 5 etape: adoptarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea implementării strategiei și analiza impactului.

Adoptarea. În cadrul acestei etape strategia va fi supusă dezbaterilor publice. În urma dezbaterilor se vor opera recomandările primite și strategia va fi înaintată Consiliului Local în vederea aprobării.

Implementarea. În cadrul acestei etape se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și proiectele concrete de implementare. Fiecare proiect va conține obiective stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

Monitorizare. Echipa de implementare va evalua aspecte, precum: activități, rezultate, buget, patrimoniu, performanțele personalului angajat și implicit a autorității locale (organizația în sine), ipotezele formulate inițial. Monitorizarea se va efectua pe categorii: activitate, informație necesară, colectare informație, modalitate utilizare informație, ritmicitate utilizare informație, persoană responsabilă cu adunarea informației. Monitorizarea implementării proiectelor se va efectua prin intermediul indicatorilor de proiect. În cazul înregistrării unor devieri în procesul de implementare se vor lua măsuri de corectare. Monitorizarea implementării va fi realizat de o structură de

evaluare care va avea în componență reprezentanții tuturor factorilor implicați în dezvoltare.

Structura aparatului de monitorizare va fi următoarea:

- ✓ comitet de coordonare pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei;
- ✓ comisii organizate pe direcții de dezvoltare;
- ✓ secretariat.

Responsabilitățile de bază sunt: planificarea implementării acțiunilor; elaborarea și promovarea deciziilor privind acțiunile de implementare; coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor; coordonarea activităților de atragere a surselor financiare în scopul realizării problemelor identificate; monitorizarea implementării; elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către consiliul local; acordarea consultanței tehnice și consultative în toate domeniile; elaborarea și

dezbateră proiectelor prioritare; analiza deciziilor privind problemele comunității locale; elaborarea și inițierea modificărilor în strategie; elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare.

Evaluarea implementării strategiei. Se vor analiza indicatorii de implementare. Fiecare proiect stabilit va avea stabiliți indicatori de implementare și, funcție de complexitatea unui proiect, se vor efectua evaluări intermediare, pe faze de implementare.

Analiza impactului. Această analiză apreciază dacă proiectul răspunde politicilor formulate, modul cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a localității. Se vor efectua studii de impact de specialitate înaintea începerii unui proiect sau la o anumită perioadă de timp după finalizarea proiectului.

Etapa de implementare, monitorizare și evaluare oferă atât permanent, cât și periodic un raport asupra stadiului de implementare a proiectelor.

PRIMĂRIA COMUNEI ȚIGĂNAȘI
județul Iași

Telefon: 0232 299 072

